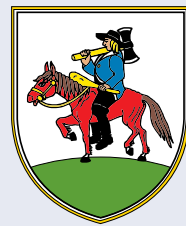


# Pivški list



Zelenikras



**Drage občanke,**

*iskrene čestitke ob dnevu žena  
in materinskem dnevu!*

*Župan Robert Smrdelj*



OBČINA  
**PIVKA**



## Iz vsebine:

- 5** **Iz občinske hiše**  
Občina Pivka je ponovno prejemnica zlatega certifikata

- 7** **Iz občinske hiše**  
Novo vozilo v PGD Zagorje



- 10** **Intervju**  
Simon Maljevac, minister za solidarno prihodnost

- 19** **Turizem in narava**  
Obiskovalce z motnjami vida želimo opolnomočiti pri samostojnem raziskovanju



- 20** **Turizem in narava**  
Prenovljen Ekomuzej ponovno odprl svoja vrata

- 25** **Turizem in narava, PVZ**  
»Vojaška poljska bolnišnica –Feldspital 808 in njena kapela v Kosoveljah na Krasu«

Pivški list je glasilo Občine Pivka, ki izhaja šestkrat letno. Pivka, marec 2024, leto izdaje 14, številka 93.

**Naslov uredništva:** Pivški list, Občina Pivka, Kolodvorska cesta 5, 6257 Pivka.

**E-naslov:** pivski.list@pivka.si.

Glasilo je vpisano v razvid medijev pod zap. št. 1686. ISSN: 2536-4367.

**Izdajatelj in založnik:** Občina Pivka, Kolodvorska cesta 5, 6257 Pivka.

**Za Občino Pivka:** župan Robert Smrdelj.

**Uredniški odbor:** Silvo Čelhar, Damjan Fatur, Irena Margon, Katarina Temkova in Majda Žužek.

**Odgovorna urednica:** Alenka Furlan Čadež

**Na naslovnici:** Odprtje Ekomuzeja Pivških presihajočih jezer

**Fotografija na naslovnici:** Valter Leban

**Lektoriranje:** Irena Margon, razen oglasnih in promocijskih vsebin.

**Oblikovanje:** Multimedijско ustvarjanje, Denis Komen s.p.

**Tisk:** Abakos d.o.o.

**Naklada:** 2.300 izvodov.

Glasilo se financira iz sredstev proračuna Občine Pivka in prihodkov oglaševanja.

Uredništvo si pridružuje pravico, da članke ustrezno skrajša in jih v primeru, ko v skladu s programsko zasnovo glasila ne sodijo v eno od rubrik, ne objavi. Nenaročenih prispevkov ne honoriramo.

**Prispevke za majsko številko pričakujemo do 5. maja 2024.**



## 9. redna seja občinskega sveta občine Pivka

Od leve: direktorica občinske uprave Mihaela Smrdelj, župan Robert Smrdelj, Erika Kovačič, višja svetovalka za turizem, in Martina Kobal, višja svetovalka za družbene dejavnosti.

Občinski svetniki so se 15. februarja sestali na **9. redni seji občinskega sveta** občine Pivka, na kateri so najprej obravnavali **kadrovske zadeve** z imenovanjem nadomestnih članov v delovna telesa občinskega sveta ter v svete javnih zavodov.

V **svet OŠ Košana** so namesto Danice Tomšič in Jožeta Morela, ki sta odstopila, imenovali **Sonjo Vodopivec in Iztoka Zadnika**, v **odbor za komunalno dejavnost in urejanje okolja** je bil namesto Roka Klebčarja, ki je odstopil, imenovan **Ivan Železnik**, za člana **odbora za kmetijstvo, gozdarstvo, razvoj podeželja in turizem** je bil imenovan **Jože Štradjot**, in v **svet javnega zavoda Turizem Pivka** **Danijel Kovačič Grmek**, namesto Majde Godina, ki je podala odstopno izjavo zaradi nezdružljivosti funkcije podžupanje s funkcijo članice sveta javnega zavoda.

V nadaljevanju so svetnice in svetniki prvič obravnavali **Predlog Odloka o lokalni turistični vodniški službi na turističnem območju destinacije Zeleni kras**, ki zajema občine Bloke, Cerknica, Ilirska Bistrica, Loška dolina, Pivka in Postojna, ki ga je pripravila Regijska destinacijska organizacija Postojnska jama- Zeleni kras.

Cilj predlaganega odloka je ustvariti enotna pravila, pogoje in standarde za turistično vodenje na celotnem območju regije. S tem želijo zagotoviti enake možnosti ter jasno opredeliti vloge pristojnih organizacij v turistični dejavnosti. Odlok predvideva vzpostavitev enotnega pravnega okvira za vse občine, enotno izobraževanje turističnih vodnikov, sistem preverjanja znanja in izdajo vodniških izkaznic, vzpostavitev enotnega registra ter javno objavo registrov na spletnih straneh občin in pooblaščenice ustanove za turizem (RRA Zeleni kras).

Cilji odloka vključujejo izboljšanje organiziranosti vodniške službe, dvig kakovosti izvajanja turističnih vodenj, povečanje usposobljenosti vodnikov, krepitev povezanosti med njimi ter spodbujanje trajnostnega odnosa do destinacije Zeleni kras, obenem pa zmanjšati stroške posameznih občin, kar pripomore k bolj učinkoviti in usklajeni turistični dejavnosti na tem območju.

Po skrajšanem postopku so svetnice in svetniki potrdili **Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovna šola Pivka**.

Zaradi vztrajne rasti števila otrok v Vrtcu Pivka, ki je posledica naraščajočega trenda priseljevanja, smo se na Občini odločili za odprtje dodatnega oddelka v Šmihelu v šolskem letu 2024/2025. Pobudo za ustanovitev novega oddelka je podalo 11 staršev, kar je zadostovalo za vzpostavitev kombiniranega oddelka, saj je za to potrebnih deset otrok. Bistvena sprememba v odloku se nanaša na dopolnitev 2. člena, kjer se spreminja besedilo glede enot vrtca. To omogoča vpis Vrtca Pivka - enota Šmihel v razvid vrtcev, ki izvajajo program za predšolske otroke. Ta sprememba je ključna za pridobitev uradnega statusa ter uveljavljanje pravic in obveznosti javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda.

Soglašali so tudi s **Pravilnikom o kriterijih in načinu sprejema predšolskih otrok v vrtec v občini Pivka**, ki je usklajen z zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o vrtcih.

Novi pravilnik podrobno opredeljuje postopek vpisa in sprejema predšolskih otrok v vrtece v občini Pivka. Spremembe zajemajo sestavo in delovanje komisije za sprejem otrok ter kriterije za sprejem, vključno z določili o plačevanju oskrbnine. Ključna novost v pravilniku je uvedba enotnega vpisa za vse vrtece na območju občine Pivka ter vzpostavitev centralne evidence vpisanih otrok prek enotnega informacijskega sistema. Vloga za vpis otroka omogoča opredelitev vrtca prve izbire, pri čemer lahko vključuje tudi vrtec druge izbire, če otrok ni sprejet v prvega.

Pomembna dopolnitev pravilnika vključuje dodatek k 9. členu, ki določa kriterije za razporejanje otrok v vrtece v primeru prevelikega vpisa v posamezni vrtec. Nova merila zajemajo razdaljo med bivališčem in naslovom vrtca prve izbire, prednost za otroke, ki niso bili sprejeti v preteklem letu, ter različne kriterije, kot so prebivališče, zaposlenost staršev, enoroditeljska družina, starost otroka in drugi

faktorji. Pravilnik prinaša tudi spremembe glede izpisa otrok zaradi zdravstvenih težav ter uvaja nove kriterije za razporejanje v vrtce v primeru prevelikega vpisa.

Občinski svet je v nadaljevanju seje podal pozitivno mnenje k **predlaganim oblikovanjem cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja** v podjetju Kovod Postojna.

Uredba o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja jasno določa postopek oblikovanja cen, ki vključujejo storitve oskrbe s pitno vodo, odvajanje in čiščenje komunalne ter padavinske odpadne vode. Izvajalec Kovod Postojna enkrat letno pripravi elaborat, v katerem ugotovi morebitno razliko med potrjeno in obračunsko ceno.

Za občane občine Pivka bosta vodarina ter odvajanje in čiščenje višja za sedem odstotkov. Štiričlanska družina, ki je priključena na kanalizacijo in čistilno napravo ter ima povprečno porabo 16 kubičnih metrov vode na mesec, bi po izračunu, skupaj z omrežninami in okolijskimi dajatvami z upoštevanjem subvencije občine, plačala 64,11 evrov. Gospodinjstva z enako porabo, ki niso priključena na kanalizacijo in čistilno napravo, bodo po novem plačala 48,51 evrov.

V podjetju Kovod Postojna so v obrazložitvi poudarili potrebo po prilagoditvi cen zaradi spremenjenih okoliščin, kot so dvig cene električne energije, stroški dela, odvoza blata ter nabave materiala. Zaradi teh sprememb podjetje z doslej veljavnimi cenami ne more več normalno poslovati, zato se je odločilo za prilagoditev. Sprememba cen je bila nazadnje izvedena leta 2017.

Občinski svet je podal tudi **soglasje k zadolžitvi Javnega podjetja Kovod Postojna** za nakup novega komunalnega vozila za črpanje fekalij in visokotlačno čiščenje kanalizacije. Starejše vozilo je zaradi dotrajanosti in pogostih okvar težko vzdrževati, kar vpliva na nemoteno izvajanje javne službe. Podjetje bo izvedlo nakup prek javnega naročila. Za ta namen se bodo zadolžili do vrednosti glavnice 241.000 evrov, s predvideno ročnostjo odplačevanja do 84 mesecev.

Svetnice in svetniki so podali **pozitivno mnenje k prodaji stanovanja št. 24 na naslovu Stjenkova ulica 8, Postojna**, v lasti podjetja Kovod Postojna, d.o.o.

Razlog za odločitev o prodaji je starost objekta in stanovanja, kar predstavlja vedno večje vzdrževalne in finančne izzive za podjetje. Sredstva, zbrana z neprofitno najemnino, ne zadoščajo za pokritje stroškov upravljanja ter vzdrževanja stanovanja, zato se je podjetje odločilo za prodajo stanovanja s ciljem racionalizacije premoženja in boljše finančne stabilnosti. Prodaja stanovanja bo izvedena z javno dražbo, pri čemer bo izklicna cena določena glede na ocenjeno vrednost stanovanja, ki znaša 116.000 evrov.

Občinske svetnice in svetniki so se ob koncu še seznanili z **dokončnim poročilom nadzornega odbora o opravljenem nadzoru v Javnem Zavodu Turizem Pivka**, ki ga je predstavil **predsednik Nadzornega odbora Martin Nadoh**.

9. sejo občinskega sveta občine Pivka so zaključili z dodatno točko, **Sprememba kadrovskega načrta zavoda Javni zavod – Turizem Pivka za leti 2024 in 2025**, ter pobudami in vprašanji svetnic in svetnikov.

Občina Pivka

## Župan Smrdelj z ministrom Maljevcem o aktualni problematiki na resornem področju

26. januarja se je na Občini Pivka odvilo delovno srečanje med županom Robertom Smrdeljem in ministrom za solidarno prihodnost, Simonom Maljevcem, ki je bilo posvečeno aktualni problematiki na področju oskrbe starejših in stanovanjske politike v občini.

Občina Pivka se je kot članica mreže Starosti prijaznih mest in občin zavezala k prizadevanjem za reševanje nalog, povezanih s staranjem prebivalstva. Minister Maljevec je bil seznanjen s situacijo v novem, še ne odprtem domu za starejše, kjer se soočajo s pomanjkanjem kadra.

9. januarja je Ministrstvo v javno obravnavo že posredovalo predlog interventnega zakona, s katerim nameravajo rešiti kadrovske problematiko, in župan je bil seznanjen z ukrepi, ki bodo izboljšali pogoje za delo in zmogljivosti izvajalcev. Glede na stanovanjsko politiko občine je župan predstavil načrte za izgradnjo večstanovanjskih objektov. Priprave



za Občinski podrobni prostorski načrt za večstanovanjske bloke v Pivki so stekle februarja lani, načrt pa vključuje gradnjo dveh večstanovanjskih blokov ter spremljajoče komunalne infrastrukture in cestnega omrežja.

Zavedajoč se izzivov, s katerimi se soočajo starejši občani in občanke, ter potrebe po sodobnem stanovanjskem okolju, se Občina Pivka zavzema za celostno skrb za svoje prebivalce in ustvarjanje prijaznega okolja za vse generacije. Župan Smrdelj je zaprosil ministra Maljevca k podpori in sodelovanju v teh prizadevanjih.

Občina Pivka

## Občina Pivka je ponovno prejemnica zlatega certifikata

Občina Pivka je leta 2024 ponovno prejemnica Zlatega certifikata ISSO, kar potrjuje visoko raven razvojne odličnosti in kakovostno raven življenja v občini. Zlati certifikat ISSO je rezultat doslednega prizadevanja občine Pivka na številnih področjih, ki pomembno vplivajo na življenje in delo v naši skupnosti. V regiji se občina uvršča med prve tri občine na področjih: učinkovitost, gospodarstvo, življenjski standard in okolje. Na državni ravni še posebej izstopa na treh ključnih področjih: gospodarstvo, življenjski standard in okolje. V skupnem seštevku rezultatov kazalnikov Informacijskega sistema slovenskih občin - Zlati kamen Sistem ISSO je Občina Pivka v zgornji tretjini med vsemi slovenskimi občinami.

S pomočjo 54 kazalnikov, razvrščenih na osem vsebinskih področij (demografija, učinkovitost, gospodarstvo, trg dela, izobrazba, življenjski standard, socialna kohezija in okolje) se Občina Pivka uvršča visoko na lestvicah ISSO indeksov. Še posebej smo ponosni na visoko osmo mesto na področju okolja, z vrednostjo indeksa, ki presega povprečje 212 občin za 32 odstotkov. Življenjski standard je relativno visok – tu se Pivka uvršča na 24. mesto, vrednost indeksa pa presega povprečje za 19 odstotkov, medtem je na področju gospodarstva Pivka na 35. mestu z vrednostjo indeksa, ki je za 41 odstotkov nad povprečjem za 212 občin. Glede na učinkovitost vrednost indeksa presegamo za 33 odstotkov povprečja za slovenske občine, kar Pivko uvršča na 42. mesto.

S celotnim sestavljenim indeksom ISSO 54,60 se Občina Pivka uvršča na 45. mesto med 212 slovenskimi občinami, kar pomeni, da zagotavljamo prebivalcem visoko kakovost življenja in dosegamo uravnoteženo raven razvoja.

### Spodbujanje podjetništva (3. mesto med 212 občinami)

V petih letih smo namenili 644 evrov na prebivalca za spodbujanje malega gospodarstva, kar je devetkrat več od povprečja za 212 občin (70 evrov).

### Sredstva za ohranjanje narave in spodbujanje OVE (4. mesto med 212 občinami)

V petih letih smo namenili 307 evrov na prebivalca za varovanje ekosistemov, naravne dediščine in spodbujanje obnovljivih virov energije, kar presega povprečje za 36 evrov.

### Ekološko kmetijstvo (8. mesto med 212 občinami)

Kar 42 odstotkov kmetijskih površin v Pivki se obdeluje na ekološki način, kar nas postavlja v vrh med slovenskimi občinami, saj povprečje za občine sicer znaša le 11 odstotkov.

Indeks okolja zajema po eni strani glavne (dosegljive) parametre stanja v okolju, po drugi pa aktivnosti občine, povezane z zaščito narave in zmanjševanjem škodljivih emisij.



Indeks je izračunan s pomočjo desetih kazalnikov: zbrani odpadki, sprememba količine odpadkov, ločevanje odpadkov, vključenost v območje NATURA 2000, "Zeleni" proračun, delež ekološkega kmetijstva, indeks dnevnih migracij, proizvodnja energije iz obnovljivih virov, poraba električne energije in obremenitev s hrupom.

### Življenjski standard (24. mesto med 212 občinami)

Na področju življenjskega standarda smo na 24. mestu, kar je 19 odstotkov nad povprečjem.

Indeks življenjskega standarda zajema naslednje kazalnike: bruto prejemki, rast povprečnih bruto prejemkov, število zdravnikov, prezgodnja umrljivost, bolniška odsotnost, indeks zdravja otrok, indeks zdravja, indeks stanovanjske revščine, stanovanjska gradnja, spodbujanje stanovanjske gradnje, odhodki za kulturo in odhodki za šport.

### Gospodarstvo (35. mesto med 212 občinami)

Indeks gospodarstva kaže podjetniško dinamiko, ob tej pa relativno moč gospodarstva – torej moč glede na število prebivalcev. Indeks nam razkrije raven podjetniške klime, torej atraktivnosti kraja za podjetnike, ob tem pa tudi glavne razvojne trende na področju gospodarstva. Izračunan je s pomočjo kazalnikov: število podjetij, dodana vrednost, indeks hitro rastočih podjetij, nastajanje novih podjetij, rast prihodka, odhodki za spodbujanje malega gospodarstva.

### Učinkovitost (42. mesto med 212 občinami)

Indeks proračunske učinkovitosti zajema kazalnike, povezane z aktivnostmi občinske uprave, s pridobivanjem »kakovostnih« prihodkov in stopnjo finančne samostojnosti občine: investicije, prihodki na prebivalca in indeks finančne samostojnosti.

Občina Pivka



## OPPN za Eko vrtec Pivka

Občina Pivka vodi postopek priprave Sprememb in dopolnitev Občinskega podrobnega prostorskega načrta za Eko vrtec Pivka (v nadaljevanju SD OPPN za Eko vrtec Pivka) in je na podlagi 119. in 129. člena Zakona o urejanju prostora – ZureP-3 (Uradni list RS, št. 199/21 in 18/23 – ZDU-10, v nadaljevanju ZureP-3), sprejela Sklep o pripravi SD OPPN za Eko vrtec Pivka ter pridobila mnenje Zavoda RS za varstvo narave. Omenjena dokumenta sta že dostopna na spletni strani Občine Pivka: Spremembe in dopolnitve OPPN EKO VRTEC PIVKA (v pripravi) - pivka.si.

Glavni cilj SD OPPN za Eko vrtec Pivka je omogočiti gradnjo 20-oddelčnega vrtca, ki sledi prvotnemu konceptu »vetrnica«, znotraj območja pEUP PI11/1/1, ki je del EUP PI 11/1.

Z namenom vključevanja javnosti in predstavitve načrtovane ureditve je Občina Pivka na podlagi projekta Idejna zasnova in umestitev v prostor EKO VRTEC

VETERNICA PIVKA objavila javni poziv za predložitev predlogov in usmeritev javnosti za pripravo SD OPPN Eko vrtec Pivka. Javni poziv je potekal od 25. 10. 2023 do 25. 11. 2023. Kljub 30-dnevni javnosti ni podala nobenih predlogov ali usmeritev za izdelavo omenjenega dokumenta. Izdelovalec, V prostoru KA d.o.o., je bil torej pooblaščen nadaljevati z izdelavo načrta in je v ta namen na podlagi prikaza stanja prostora – PSP in omenjene Idejne zasnove izdelal osnutek za SD OPPN za Eko vrtec Pivka.

Osnutek SD OPPN za Eko vrtec Pivka je objavljen na spletni strani Občine Pivka in je dostopen na povezavi: <https://www.pivka.si/objava/859939#>.

Po objavi osnutka SD OPPN za Eko vrtec Pivka je Občina Pivka pozvala nosilce urejanja prostora, da skladno z ZureP-3 podajo mnenje v zakonsko predpisanem roku 30 dni.

Občina Pivka



V februarju smo zaključili ureditev krajšega odseka Tovaršniške poti od hišne številke 6 do 8 v Pivki v vrednosti 17.000 evrov



Obnova vodovoda med farmami Nova Sušica in Ravne v vrednosti 34.000 evrov se je zaključila decembra lani.

## Župan podelil priznanja krvodajalcem jubilantom

V letu 2023 je **Območno združenje Rdečega križa Postojna Pivka** v okviru svojih rednih krvodajalskih akcij izvedlo 1.515 odvzemov krvi, sodelovalo pa je kar 819 aktivnih krvodajalcev iz občin Pivka in Postojna. Treh krvodajalskih akcij se je udeležilo 1.288 krvodajalcev. Med njimi je bilo tudi 80 krvodajalcev, ki so prvič darovali kri.

Ob koncu leta so podelili 136 priznanj jubilantom, 46 jih prihaja iz občine Pivka. Njihova dejanja so priznana in cenjena tudi v lokalni skupnosti. Na **Občini Pivka** poudarjajo, da so jubilanti resnični junaki, saj nesebično izkazujejo solidarnost in sočutje do sočloveka. Med povabljenimi na svečan sprejem pri županu **Robertu Smrdelju** so bili **Zlatan Kovačič iz Pivke**, ki je kri daroval že 100-krat, **Janko Fidelj iz Nove Sušice** in **Bojan Vidrih iz Trnja**, oba z 80-kratnimi odvzemi ter darovalci: **Gregor Ribnikar iz Kala**, **Valentin Pavzin iz Gornje Košane** ter **Jolanda Rebec iz Palčja** s 50-kratnim darovanjem krvi.



Poleg tega so bila podeljena posebna priznanja. **Marjan Kapelj iz Kala** je prejel priznanje za izjemnih 118 odvzemov krvi, **Ljubo Trajkovski iz Pivke** za 63-kratno udeležbo na krvodajalskih akcijah, medtem ko je **Milan Rebec iz Pivke** zabeležil kar 81 odvzemov dragocene življenjske tekočine.

Tudi prva krvodajalska akcija januarja letos je bila uspešna, s 393 krvodajalci, naslednji dve pa sta načrtovani 6., 7. in 8. maja ter 9., 10., 11. in 12. septembra.

Občina Pivka



## Novo gasilsko vozilo v PGD Zagorje

13. marca je **Občina Pivka** predala **PGD Zagorje** v uporabo novo gasilsko vozilo, ki predstavlja pomemben korak naprej v opremljenosti ter varnosti zagorskih gasilcev. Slovesnost ob predaji je privabila člane vseh štirih gasilskih društev v občini, ki so s postrojem gasilcev in slavalokom pred gasilskim domom obeležili ta pomemben dogodek. Novo pridobljeno vozilo, predelani Volkswagen Transporter s 150 konjskimi močmi in oznako GVM-1, je zamenjalo dotrajano vozilo Peugeot Boxer, ki je svojo vlogo izpolnjevalo vse od leta 1998. Investicija v vrednosti 54.000 evrov je bila izvedena v okviru srednjeročnega plana nabave gasilskih vozil za vsa gasilska društva v občini. Občina Pivka je prispevala 30.000 evrov iz proračuna, preostali del pa je bil pokrit iz namenskih sredstev požarnega sklada.

Novo vozilo bo služilo kot gasilsko vozilo za prevoz moštva, opremljeno z najnujnejšo opremo za prvo pomoč, komunikacijskimi in signalnimi sredstvi, gasilniki ter izolirnimi dihalnimi aparati. S tem bo prispevalo k večji varnosti zagorskih gasilcev na cesti ter omogočilo kvalitetnejše nudenje prve pomoči, saj del zagorskih operativnih gasilcev deluje tudi v sistemu prvih posredovalcev.

Zbrane je uvodoma nagovoril **predsednik PGD Zagorje Simon Žele**. Slovesnost ob predaji ključev **poveljniku PGD Zagorje Mateju Česniku** je podčrtal nagovor župana **Robertu Smrdelju**, ki je izrazil zadovoljstvo nad uspešno zaključeno naložbo ter poudaril pomen nove pridobitve za lokalno skupnost.

Slovesni dogodek so zaključili blagoslov **župnika Nika Štrancarja**, ogled vozila in sproščeno druženje.



Občina Pivka



## Bronasti znak Sandiju Grzetiču

Ob letošnjem dnevu Civilne zaščite je osrednja regijska slovesnost potekala 4. marca v Ilirski Bistrici. Zbrane so nagovorili **poveljnik regijskega štaba Civilne zaščite za Notranjsko Sandi Curk, župan občine Ilirska Bistrica dr. Gregor Kovačič ter poveljnik Civilne zaščite RS Srečko Šestan**. Tudi letos so podelili priznanja najbolj zaslužnim posameznikom in prostovoljnemu društvu, med njimi **bronasti znak poveljniku PGD Pivka Sandiju Grzetiču**.

**Bronasti znak** so prejeli še **Tomaž Marušič, Karmen Pahor, Vlado Sluga, Dejan Šarčević, Blaž Turk** in **začasni operativni sestav civilne zaščite za gašenje požarov v naravnem okolju**. **Srebrni znak** sta prejela **Aleš Klemenc** in **Jožica Vidmar**. Prostovoljna gasilska društva, ki bodo priznanja prejela na svojih jubilejnih prireditvah, so **PGD Babno polje** in **PGD Grahovo - srebrni znak**, **PGD Knežak – zlati znak** in **PGD Sežana – plaketo**.

**Na državni slovesnosti 1. marca na Brdu pri Kranju je srebrni znak prejel Sandi Curk, zlati znak sta prejela Vera Tratnik in Marko Adamič.**

Dan CZ je priložnost, ko se zahvalimo vsem, ki skrbijo za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, za učinkovito ukrepanje ob izrednih razmerah, varujejo človeška življenja, skrbijo za premoženje in preprečujejo usodne posledice za okolje, poudarjajo na ministrstvu za obrambo. Letos bo skupaj podeljenih 285 priznanj, in sicer 113 bronastih, 104 srebrna, 36 zlatih priznanj, 31 plaket in kipev Civilne zaščite za življenjsko delo kot najvišje priznanje. **Letošnji dobitnik kipca Bojan Kopač je dolgoletni sodelavec Uprave za zaščito in reševanje ter pripadnik Civilne zaščite.**

**Vsem prejemnikom priznanj se zahvaljujemo za njihovo predanost, zavzetost in dolgoletno delo v sistemu zaščite in reševanja.**

AFČ, foto: Občina Ilirska Bistrica

## Ureditev paviljona na otroškem igrišču v Pivki

11. marca smo na otroškem igrišču v Pivki namenu predali nov lesen paviljon in s tem obeležili zaključno fazo projekta **»Ureditev otroških igrišč na območju LAS«** v okviru sodelovanja LAS med Snežnikom in Nanosom z občinami Ilirska Bistrica, Pivka in Postojna. Vrednost celotnega projekta znaša 101.276,32 evrov, **ureditve v Pivki pa 36.000 evrov**. Paviljon na otroškem igrišču v Pivki je že dobil že prve goste, obiskali so ga otroci iz Vrtca Pivka, ki jih je pozdravil tudi **župan občine Pivka Robert Smrdelj**.

Paviljon, dimenzij 4x4 metra, je izdelan v masivni leseni izvedbi osmerokotne oblike ter opremljen z lesenimi mizami in klopmi. Nova naložba, ki jo dopolnjuje ureditev tlakovane dostopne poti, zasaditev s trajnicami, drevesi in zatravitvijo površine, bo spodbudila druženje občanov in obiskovalcev Pivke ter dodatno oživila mestno jedro Pivke.



Občina Pivka



## Desetletje od katastrofalnega žledoloma

Minilo je deset let od obsežnega žledoloma, ki je med 30. januarjem in 10. februarjem 2014 prizadel tudi občino Pivka. Množično lomljenje dreves, debela poledenela plast na cestah, v led okovane hiše, prekinjena oskrba z električno energijo in vodo ter zaprtje trgovin, podjetij in vzgojno-izobraževalnih ustanov. Škoda, ocenjena na več kot milijon evrov, je bila izjemna, in žled je, žal, terjal tudi smrtno žrtev. Desetletje pozneje se še spominjamo dih jemajočih prizorov opustošenja, srhljivih pogledov na uničeno infrastrukturo ter enotnosti in solidarnosti, ki sta zaznamovali odziv skupnosti v času krize.

**Poveljnik Civilne zaščite Občine Pivka Jože Morel** je za Pivški list marca 2014 opisal dogajanje kot eno najzahtevnejših in dolgotrajnih situacij, ki jih je doživel v svoji karieri. Najhuje je bilo na območju Zagorja, Parij, Palčja, Drskovč, Klenika, Trnja, Pivke, Hrastja, Petelinj, Selc, kjer je led povzročil izredno škodo, tudi na elektroenergetskem omrežju.

**30. januarja** so prebivalci na območju Pivke, Trnja, Klenika, Zagorja, Palčja, Juršč, Slovenske vasi, Petelinj, Selc, Drskovč, Šilentabra, Gradca in Volč ostali brez oskrbe z elektriko. **31. januar:** Del Pivke je že bil oskrbovan z elektriko. **1. februarja** so štiri agregate namestili v Selce, Klenik, Palčje in Juršče, nato pa še deset v Zagorje, Drskovče, Parje in Šilentabor. **2. februarja** so bili z agregati oskrbljeni v Hrastju, deloma v Zagorju in Trnju, **3. februarja** pa v Gradcu in Petelinjah. **4. februarja** je bilo na omrežje priključeno Parje, **5. februarja** pa še vasi Drskovče in Zagorje. Najdlje sta se iz električnih agregatov napajali vasi Selce in Slovenska vas.

Žledolom je poškodoval 10,6 km visoko napetostnega omrežja, 213 km srednje napetostnega omrežja in 124 km nizko napetostnega omrežja oziroma 10 odstotkov napajalnega visoko- in srednje napetostnega nadzemnega omrežja, **so 19. septembra 2014 poročali pri Elektro Primorska** in sporočili, da je bilo do tedaj obnovljenih že 65 odstotkov poškodovanih naprav.

V trenutku krize se je lokalna skupnost združila v boju proti naravni katastrofi. **Gasilci, vojska, policija, električarji, cestarji, humanitarne organizacije in prostovoljci** so s hitrim in usklajenim ukrepanjem uspeli obvladati posledice

žleda. **Občinsko vodstvo in poveljnik občinskega štaba Civilne zaščite** so odigrali ključno vlogo pri zagotavljanju varnosti, obveščenosti in pomoči občanom. Hitro obnavljanje cest, ponovna vzpostavitev oskrbe z električno energijo in vodo ter pomoč ljudem so bili ključni koraki k normalizaciji razmer.

Med 30. januarjem in 7. februarjem so gasilskim društvom iz občine priskočili na pomoč kolegi iz Obalne gasilske zveze Koper, Gasilske zveze Izola, Gasilske brigade Koper ter Kraške gasilske zveze Sežana. Najmočnejša ekipa je bila na terenu 4. februarja, ko je sodelovalo **12 gasilskih društev s 112 gasilci in 24 vozili**.

Pri obvladovanju situacije po katastrofalnem žledu je pomembno vlogo odigrala tudi tedanja vlada. Predstavniki vlade, vključno s **predsednico Alenko Bratušek in ministrom za obrambo Romanom Jakičem**, so se osebno odpravili na prizadeto območje, da bi ocenili obseg škode in potrebe po pomoči. V luči izjemnih razmer sta predsednica in minister zaprosila države Evropske unije za pomoč, kar je privedlo do dobave zmogljivih agregatov iz tujine v občino Pivka.

Obisk tedanjega **predsednika države Boruta Pahorja** je dodatno okrepil sporočilo podpore in zahvale za prizadevanja vseh vpletenih, zlasti prostovoljcev, ki so bili nepogrešljivi pri zagotavljanju pomoči na terenu. Borut Pahor je poudaril izjemno hitro, strokovno, požrtvovalno in srčno organizacijo pomoči občanom Pivke med ledeno ujmo.

Ob desetletnici hude naravne nesreče, ko je žled zajel občino, se **župan Robert Smrdelj** spominja izjemne moči narave, ki je postavila pred prebivalce nepredstavljive izzive. »Kljub temu smo se odzvali enotno, s solidarnostjo in organiziranim delovanjem vseh ključnih akterjev sistema zaščite in reševanja. Delo občinske uprave, požrtvovalnost gasilcev, prostovoljcev, predstavnikov humanitarnih organizacij ter drugih pripadnikov sistema zaščite in reševanja je bilo neprecenljivo, predvsem pa izjemno učinkovito,« poudarja ter izpostavlja, da je sodelovanje in enotnost ključ do učinkovitega obvladovanja podobnih situacij v prihodnosti.

Občina Pivka



## Intervju: Minister Simon Maljevac

**Simon Maljevac, rojen v Pivki, dipl. sociolog, je od januarja lani minister za solidarno prihodnost. Deloval je tudi na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Leta 2022 je bil državni sekretar, pristojen za enake možnosti, družino, invalide, starejše in deinstitucionalizacijo. Generalni sekretar stranke Levica je od leta 2018. Izkazal se je kot aktivist, raziskovalec in avtor v znanstvenem svetu, znan po delu »Obrazi homofobije«. Vodil je Društvo Legebitra, največjo nevladno organizacijo LGBT-skupnosti v Sloveniji, od 2007 do 2017. Sodeloval je v mednarodnih organizacijah, bil predsednik IGLYO in predstavnik EU Network pri ILGA Europe.**

Na novinarski konferenci ob prvi obletnici Ministrstva za solidarno prihodnost je minister Simon Maljevac ocenil, da sta zakon o dolgotrajni oskrbi in zakon nove javne stanovanjske politike ključni potezi ministrstva.

**Ena od glavnih področij vašega ministrstva je dolgotrajna oskrba. Kako bo novi sistem dolgotrajne oskrbe prispeval k izboljšanju skrbi za starejše v letu 2024 in kako v prihodnjih letih?**

Lansko leto je bil sprejet Zakon o dolgotrajni oskrbi, ki je tista osnova socialnega varstva za starejše, ki smo jo v Sloveniji že zelo dolgo pričakovali. Prinaša nabor storitev, ki jih bodo lahko uporabljali vsi. Želel bi poudariti, da smo pri pisanju zakona skušali v ospredje postaviti vsakega posameznika oziroma posameznico, predvsem to, da lahko živi v okolju, kjer želi živeti. To je bila osnova za nabor storitev, ki jim bodo omogočile samostojno življenje in življenje v okolju, kjer želijo.

Prva storitev, ki je letos stopila v veljavo, je oskrbovalec družinskega člana. Ta je deloma že obstajala v obliki družinskega pomočnika, z uvedbo zakona je razširjena na skrb za starejše, in sicer za tiste, ki potrebujejo največ podpore. To v praksi pomeni, da bo lahko eden od naših

sorodnikov, ki živi na istem naslovu, skrbel v starosti za nas, za kar bo prejemal nadomestilo plače v višini 1,2 – kratnika minimalne plače. Naslednja pomembna stvar je dolgotrajna oskrba na domu, ki je konkretna nadgradnja storitve pomoč na domu, ki jo tudi že poznamo. Storitve, ki jih uporabniki domov za starejše prejmejo v ustanovah, bomo pripeljali na domove starostnikov. V okviru dolgotrajne oskrbe na domu bodo v domove prišli tudi fizioterapevti in delovni terapevti. Kot primer naj navedem, če bi moja babica živela v bloku v prvem nadstropju, ji bodo pomagali najti način, kako najhitreje premagati stopnice in ji tako omogočili čim bolj samostojno življenje. Doslej tudi že poznana e-oskrba z zakonom postaja sistemska oskrba. Kdor bo potreboval dolgotrajno oskrbo, se bo najprej oglašil na Centru za socialno delo, ki bo vstopna točka. Na centru bodo na osnovi podane prošnje na domu izdelali oceno stanja in opredelili, koliko ur pripada posamezniku storitev dolgotrajne oskrbe. Koordinator in bodoči uporabnik bosta skupaj opredelila, katere storitve mu bodo najbolj olajšale samostojno življenje.

Po novem smo za dolgotrajno oskrbo zavarovani, kar pomeni, da bo socialno varstvo krito v celoti. Zneski na položnicah za plačilo oskrbnine v domovih za starejše bodo nižji.

*»S 1. januarjem je pričela veljati pravica do oskrbovalca družinskega člana. Ostale bodo začele veljati prihodnje leto: s 1. julijem 2025 pravica do dolgotrajne oskrbe na domu in e-oskrbe ter s 1. decembrom 2025 pravici do dolgotrajne oskrbe v instituciji in denarnega prejema. Vstopne točke bodo v centrih za socialno delo delovale s 1. januarjem 2025. Prispevek za dolgotrajno oskrbo bo obvezen za vse od 1. julija 2025 dalje.«*

**Zakon ni predvidel možnosti, da bi oskrbovalci postali tudi upokojenci. Boste to pomanjkljivost odpravili?**

Seveda bi lahko mlajši upokojenci opravljali to storitev.

To se pogosto izpostavlja, zato tečejo pogovori tudi v tej smeri, kako pravilno uskladiti pokojnino s to storitvijo.

### **Kakšne ukrepe načrtujete na področju skupnostnih oblik varstva starejših?**

Zakon o dolgotrajni oskrbi v svojem bistvu zasleduje to smer. Pred tremi meseci sem bil v Avstriji pri ministru Johannesu Rauchu, ki mi je povedal, da velik poudarek namenjajo stanovanjskim skupinam za starejše in da se določen odstotek ljudi v domovih za starejše že odloča za bivanje v stanovanjskih skupinah. Maja letos gremo ponovno na obisk, da si ogledamo, kako to deluje.

Naslednja možnost je dnevno varstvo za starejše, vendar je potrebno izhajati iz dejanskih potreb v občinah, kjer je potrebno opraviti preverbo, ali je zanj sploh interes. Gre pa za potencialno dolgoročno dobro nadgradnjo samega Zakona o dolgotrajni oskrbi, ker nudi še eno dodatno obliko.

### **V socialnem varstvu je izrazito pomanjkanje kadra, kar se odraža tudi v Pivki, kjer je nov, a zaprt dom za starejše. Kaj prinaša interventni zakon na tem področju in kdaj lahko pričakujemo njegov sprejem?**

Zakon je v medresorskem usklajevanju in bo kmalu obravnavan v Državnem zboru. Prinaša mehke ukrepe, ki smo jih skupaj z deležniki prepoznali kot tiste, ki lahko pripomorejo: od štipendiranja, do dodatne podpore prostovoljcem, do določenih tehnoloških rešitev za optimizacijo dela, določene kadrovske okrepitve, okrepitev info centra na Zavodu za zaposlovanje za zaposlovanje tujcev. Gre za širši nabor ukrepov. Predvsem so tu pomembne plače, tu je tista točka, kjer bo test, ali smo še socialna država, ki poskrbi za svoje starejše.

### **V Postojni je dolgoletna »valilnica« zdravstvenega kadra, SGLZŠ vsako leto razpiše po en oddelek srednješolskega izobraževanja smeri zdravstvena nega ter poklicnega izobraževanja bolničar. V zadnjih desetih letih je šolo zaključilo 329 maturantov zdravstvene nege in 230 bolničarjev.**

### **Kdaj lahko pričakujemo ureditev plačnega sistema za tovrstni kader, predvsem z vidika ustreznega vrednotenja dela zaposlenih, tudi glede na delovno mesto oziroma zahtevnost dela, ki ga opravljajo?**

Problem plač naslavljam v okviru plačnih pogajanj in verjamem, da bodo prinesla določeno rešitev. Druga točka je družbena veljava teh poklicev. Mislim, da jih cenimo premalo. Premalo so vidni, premalo se zavedamo, kaj dejansko delajo za našo družbo. Skrbijo za naše najstarejše, za katere sami na zmoremo poskrbeti. V medijih pogosto opazimo samo negativne zgodbe, ne pa pozitivnih, vsakodnevnih. Želel bi se zahvaliti vsem, ki vztrajajo v teh poklicih in upam, da jim bomo vsi skupaj dali večjo veljavo.

### **Za področje stanovanjske politike ste na tiskovni konferenci izpostavili vzpostavitev sistema gradnje javnih neprofitnih stanovanj. Med prvimi koraki ste omenili analizo razmer, ki je vključevala obiske stanovanjskih skladov na lokalnem nivoju? Kakšni so izsledki?**

Na teren smo šli, da bi ocenili dejansko stanje. Bilo je razvidno, da vsaka občina rešuje stanovanjsko

problematiko najboljše, kar lahko, ter da je primanjkljaj strateških vidnih usmeritev in podpore s strani države, zato smo politiko zasnovali v tej smeri. Letos pripravljamo zakonodajo, ki bo postavila temelj sistemske gradnje javnih neprofitnih stanovanj.

### **Za izgradnjo stanovanj so nujno potrebna zemljišča, kaj ste glede razpoložljivosti zemljišč ugotovili na srečanjih v lokalnih skupnostih?**

Zelo me je presenetil fond stanovanj, nekatere občine imajo veliko stanovanj, druge manj, nekatere so usmerjene v prodajo stanovanj in podobno je pri zemljiščih. Razumem, zakaj je prišlo do tega. Občine so bile prepuščene same sebi in so se znašle po svoje. Še posebej je to težko za manjše občine.

Ravno to skušamo nasloviti v sodelovanju z ministrstvom za naravne vire in prostor. Katere so tiste spodbude, ki bodo pomagale zagotoviti zadostno število komunalno opremljenih zemljišč in pohitrile določene postopke, od sprejemanja prostorskih načrtov ipd, ker vemo, da so pogosto velik zalogaj.

### **Koliko denarja nameravate nameniti za gradnjo novih stanovanj?**

Stanovanjsko politiko na ministrstvu smo razdelili na dva dela. Prva faza je projektna, v kateri skušamo podpreti vse projekte, ki so izvedljivi do leta 2026. Lani smo s 25 milijoni evrov izvedli največjo dokapitalizacijo Stanovanjskega sklada RS, prav toliko letos in tudi drugo leto. Z ministrstvom za finance imamo dogovor, da bodo na voljo tudi dodatna sredstva. Podprli bomo gradnjo vsakega stanovanja, ki bo zgrajeno do leta 2026. Od leta 2026 naj bi v veljavo stopil model, ki je osnovan po dunajskem vzoru, kjer je postopek gradnje urejen prek posojilnega sklada, do katerega dostopajo stanovanjske organizacije za del ali osnovo gradnje.

### **Oglasili ste se tudi na Občini Pivka, kjer so priprave za Občinski podrobni prostorski načrt za gradnjo dveh večstanovanjskih blokov s 60 stanovanji v Pivki stekle februarja lani, kdaj bo v Pivki stekla izgradnja v sodelovanju s Stanovanjskim skladom RS?**

Vem, da sta Občina Pivka in Stanovanjski sklad RS v zaključnih pogovorih. Vesel sem, da so sredstva, ki smo jih zagotovili, usmerjena tudi v ta projekt. Verjamem, da bo prva lopata zasajena kmalu.

### **Kdaj načrtujete, da bo zasnovan in v praksi stabilen sistem stanovanjske politike, z gradnjo, ki bo sledila povpraševanju?**

Naš cilj je, da letos sprejmemo zakonodajo, ki bo določila sistemski vir financiranja, natančne pogoje, kdo bo imel dostop do tega denarja in kako naj bi izgledala celotna slika, kdo bo upravičen do teh stanovanj ipd. Od leta 2026 bi želeli zagotoviti gradnjo vsaj 2000 stanovanj letno po celotni Sloveniji. S tovrstnimi ukrepi želimo zagotoviti stabilnost. Na primer, če Občina Pivka ve, da bo čez tri leta dobila kredit za gradnjo stanovanj pod točno določenimi pogoji npr. 1% obrestno mero z ročnostjo kredita 30 let, lahko pravočasno začne pripravljati projekt. Predvidljivost sistema, ki jo bomo zagotovili letos, v polnosti pa z letom 2026, je tisto, kar bo zagotovilo stanovanja. Želim si, da ne govorimo o socialnih, ampak neprofitnih stanovanjih.

Verjamem, da sta dom in stanovanje pravica vsakega, zato želim, da so ta stanovanja dosegljiva širši populaciji s srednjimi dohodki. To je srž dunajskega modela, da je dovolj stanovanj, vemo da Dunaj glede bivanjskih razmer kotira zelo visoko.

### Pripravljate centralno evidenco javnih najemnih stanovanj v Sloveniji. Te očitno še ni bilo?

Te ni bilo. To je problem. Omogočila bo osnovo politike. Da vidimo, kje je manjko stanovanj, da lahko na podlagi tega skupaj razvijamo od prostorske politike do podpore projektom, in pa sam pregled, da nam bo omogočil pregled, koliko je nezasedenih stanovanj, kaj lahko naredimo glede aktivacije teh itd.

### Od kod izvira vaša želja po študiju in delu na področju sociologije? V kolikšni meri ta študij in delo v aktivizmu prispeva sedanjemu delu politika, ministra?

Za študij sociologije je kriva profesorica sociologije Mirjam Počkar iz postojnske gimnazije, navdušila me je za sociologijo, ki mi je odprla marsikateri horizont razmišljanja o družbi ter o posegih, ki jih lahko naredimo, da bomo vsi živeli boljše. Od tu izvira odločitev za študij in je osnova mojega delovanja, svoje preteklo delovanje dojemam kot politično, ampak na drugačen način. Vedno sem se poskušal boriti za najšibkejšega, tudi če to ni bilo najbolj priljubljeno, ampak verjamem, da se je potrebno postaviti za tistega, ki pomoč potrebuje, predvsem pa določene teme potiskati iz polja nevidnega, kot je recimo nasilje nad starejšimi.

### Koliko je nasilja nad starejšimi?

Bistveno več, kot je vidno. Veseli me, da se v zadnjem času ti problemi tudi medijsko izpostavljajo, upam, da se bomo tega kot družba še bolj zavedali. Na ministrstvu smo aktivno pristopili, vemo da do nasilja pogosto pride tudi zaradi nemoči, nepodpore družbe oziroma države.

### Izražate veliko željo po spremembi glede sprejemanja starostnikov v družbi. Kako bi ocenili trenutno situacijo in kako lahko kot družba prispevamo k boljšemu vključevanju starejših in k medgeneracijskemu povezovanju?

Predvsem, da jim dvignemo veljavo. To so ljudje, ki so postavili našo državo, zato smo danes tu, kjer smo.



Zato se jim moramo za to zahvaliti. Vsi pa lahko veliko prispevamo k temu, da bo država še boljša in da bomo posamezniki še boljši. Zato je zelo nujno medgeneracijsko sodelovanje. Mislim, da je tega vedno več, kar je pozitivno. Zelo rad grem na teren, tudi v domove za starejše. Dotaknila se me je izjava stanovalke enega od domov za starejše, ki je povedala, da je v domu že sedem let, da se ima dobro, ampak ni srečna, ker ni doma. Ravno taki pogovori omogočajo razmislek, kaj lahko država stori, da bomo vsi bolj srečni. Ravno zato je medgeneracijski dialog pomemben.

### Rojeni ste v Pivki, kjer ste preživeli otroštvo. S kakšnimi občutki se vračate v domačo Pivko, ste tu ohranili vezi iz otroštva?

V Pivki sem zelo pogosto, rojstni kraj je samo eden. Resda sem se s pričetkom študija odselil, ampak to je še vedno kraj, kjer v trgovini prepoznam večino ljudi in oni mene. Tu živi moja družina in ne predstavljam si, da ne bi bil nekajkrat tedensko v Pivki. Je integralni del mene, ljudje, ki tu živijo, so me izoblikovali, da počnem to, kar počnem.

Alenka Furlan Čadež, foto: Ministrstvo za solidarno prihodnost

» Želel bi se zahvaliti vsem, ki vztrajajo v teh poklicih in upam, da jim bomo vsi skupaj dali večjo veljavo.

## Lanska turistična sezona v regiji je rekordna

Destinacija Zeleni kras je vse bolj vabljiva za turiste, ne le za domače, ampak tudi tuje, ki jih je bilo kar 88 odstotkov. Število prihodov se je v primerjavi z letom 2022 povečalo za 15 odstotkov, število nočitev pa za 14 odstotkov. Slovenski turisti ustvarijo 2,2 nočitvi, tuji gosti pa 1,5 nočitve. Gibanje prihodov in nočitev je preseglo rekordno predkoronsko leto 2019, ocenjujejo v Regijski destinacijski organizaciji Postojnska jam Zeleni kras.

V letu 2023 smo se na destinaciji Zeleni kras osredotočili na raznolike promocijske in organizacijsko-upravljalne aktivnosti. Osvežili smo fototeko z novim fotografskim



Po izboru uporabnikov portala camping.info je med kampi v Sloveniji tudi letos prvo mesto zadržal Camping Plana & Bar 66 pri Pivki, foto: Camping.info

gradivom turističnih ponudb in dogodkov, posebej poudarjamo izdelavo kakovostnega fotografskega materiala o kulinarčnih dogodkih. Izstopa tudi izdelava 360° video posnetka medenega doživetja, ki je namenjen promociji in izboljšanju turistične izkušnje na področju degustacij medenih izdelkov.

Digitalno spletno promocijo smo izvedli v okviru razpisa **Slovenske turistične organizacije**, s ciljem pridobivanja pozornosti domačih in tujih trgov. Izvedli smo številne promocijske kampanje, vključno z digitalnim oglaševanjem in upravljanjem digitalnih komunikacij. Za turistične novinarje in druge ciljne skupine smo organizirali sedem različnih tematskih študijskih tur (fam tripov).

Na področju upravljanja destinacije smo izvajali predstavitev Strategije razvoja turizma v destinaciji **Zeleni kras** in se osredotočili na ponovno presojo za **Zeleno shemo slovenskega turizma**, kjer smo prejeli **znak Slovenia Green Destination BRONZE**.

Prav tako smo se posvetili razvoju novih programov in produktov, kjer je bila glavnina naporov vložena v organizacijo in izvedbo kulinarčnih dogodkov **Čemaževi dnevi** ter **Festival Koline** na Zelenem krasu 2023, ter organizirali borzo lokalnih ponudnikov za spodbujanje lokalne samooskrbe in krajših dobavnih verig. S temi aktivnostmi želimo nadgraditi kulinarčno ponudbo destinacije in še bolj povezati različne ponudnike na terenu.

V izobraževalnem segmentu smo organizirali tečaj za lokalne turistične vodnike in izvedli delavnice o degustacijah medu, s ciljem razvijanja čebelarkega turizma in oblikovanja produktov z dodano vrednostjo. V sklopu kulinarčnih dogodkov so potekale specializirane izobraževalne delavnice za gostinske ponudnike in za splošno javnost. Na njih smo spoznavali inovativne načine uporabe mesa, nabiralništvo in divjo hrano ter pripravo različnih rezov mesa. Za namene obveščanja širše javnosti o našem delu smo organizirali tudi okrogle mize in novinarske konference.

Naše aktivnosti so bile usmerjene v povečanje prepoznavnosti regije, z naglasom na trajnostnem turizmu in ustvarjanju edinstvenih doživetij. Rezultati kažejo na pozitiven trend v prepoznavnosti Zelenega krasa, še posebej na področju naravne in kulturne dediščine, kar potrjuje tudi povečan obisk naših spletnih strani in doseg preko družabnih omrežij.

**Leto 2023 lahko označimo kot rekordno, saj smo zabeležili največje število prihodov in nočitev v našo destinacijo.**

Izjemno pozitivno smer nakazuje tudi razvoj novih turističnih storitev in programov ter dopolnitev obstoječe ponudbe. V zadnjih desetih letih opazujemo postopno profesionalizacijo turističnega sektorja, ki sledi trendom razvoja kvalitetnih in unikatnih doživetij destinacije Zeleni kras.

Po trenutno dostopnih podatkih na **SURS** beležimo na destinaciji Zeleni kras v letu 2023 229.936 nočitev in 142.658 prihodov gostov v destinacijo. Podatki kažejo, da se je število prihodov v primerjavi z letom 2022 povečalo za 15 odstotkov, število izvedenih nočitev je naraslo za 14 odstotkov. Gibanje prihodov in nočitev je preseglo rekordno leto 2019. Analiza števila nočitev in prihodov v regiji Zeleni kras je pokazala, da je turizem doživel znatno sezonsko nihanje, s poudarkom na poletnih mesecih. Tako kot na nivoju celotne Slovenije, lahko govorimo o rekordni sezoni na področju turizma tudi na destinaciji Zeleni kras.

Opazamo trend porasta tujih gostov v destinaciji. Razmerje med domačimi in tujimi gosti je bilo 12 odstotkov proti 88 odstotkov. Opazna je razlika med povprečno dobo bivanja. Slovenski turisti ustvarijo 2,2 nočitvi, medtem ko tuji gosti ustvarijo 1,5 nočitve. Prevladujoči tuji trgi so Nemčija (30 odstotkov), Italija (28 odstotkov), Francija (13 odstotkov), Nizozemska (8 odstotkov), Poljska (9 odstotkov), Češka (7 odstotkov), Madžarska (9 odstotkov) in Avstrija (6 odstotkov). Podatki o mesečnih prihodih po državah za leto 2023 so razkrili, da je največje število turistov prihajalo iz Italije in Nemčije, kar kaže na njihov pomen kot ključne trge za regijo. V zimskih in spomladanskih mesecih je Italija prevladovala v številu prihodov, medtem ko so poleti prevladovali obiskovalci iz Nemčije.

Sezono lahko ocenjujemo kot zelo dobro. Navkljub vremenskim ujmam, ki so Slovenijo prizadele v času poletne sezone ter neugodnim geopolitičnim dogodkom po svetu, se je število gostov na destinaciji povečalo. Tudi po pogovorih s ponudniki turističnih nastanitvenih kapacitet so slednji zadovoljni z izvedenimi rezervacijami in nočitvami. Enaka, pozitivna ocena sezone, je med upravljavci turističnih znamenitosti.

**Dejan Iskra, vodja RDO Postojnska jama Zeleni kras**



Jesenski pohod med Pivškimi jezeri, foto: Erika Kovačič

## Dovolj je !

Predsednik Vlade Robert Golob po naravni ujmi avgusta lani:

*»Gradili bomo montažne objekte. Smo že v kontaktu z največjimi proizvajalci montažnih hiš v Sloveniji. Po njihovih zagotovilih imajo kapacitete za sto hiš na mesec. Sto hiš!«*

Mineva sedmi mesec od poplav, ne 100 na mesec, niti en stanovanjski objekt ni v gradnji.

Predsednik Vlade Robert Golob ob obisku visoke predstavnice UNESCO-a 5.2. letos: *»V vladni koaliciji imamo na pol krizo zaradi korupcije...«*

Po avgustovskih poplavah, ko naj bi se na novo določale prioritete, so bili objavljeni razpisi za prenovo treh železniških postaj: Nova Gorica, Jesenice in Ljubljana. Prioritete? Prenova vseh treh naj bi stala pol milijarde evrov, preplačali pa naj bi jih za najmanj 210 milijonov evrov. Vrednosti so narasle pri prvi iz 29 na preko 60 mio evrov, pri drugi iz 81 na 170 mio evrov in pri ljubljanski iz 160 na 266 milijonov evrov. Skupaj za več kot 210 mio evrov preplačanih projektov. Za vseh 348 hiš, ki jih je potrebno na novo postaviti oz. zgraditi zaradi poplav, pa bi potrebovali samo polovico teh mastnih preplačil ali 105 milijonov evrov!

Ne preseneča torej podatek o tem, da smo v času te vlade na mednarodni lestvici koruptivnosti v zgodovinskem vrhu. Dve ministrici sta v zadnjega pol leta odstopili zaradi korupcijskih afer, ena pa pred dobrim letom dni zato, ker ji je bil onemogočen učinkovit pregon koruptivnih ravnanj

takrat, ko gre za vladne vrste oz. predsednika vlade. Seznam pa gotovo ni zaključen.

Proračunska sredstva so omejena, prihajajo od ljudi, preko davkov in prispevkov, zato je potrebno z njimi ravnati gospodarno, celo bolj kot z lastnimi sredstvi in na podlagi jasno določenih prioritet. Nič od tega ni mogoče opaziti v tej vladi. Priča smo napačnim prioritetam ter neodgovornemu razmetavanju davkoplačevalskega denarja preko mastno preplačanih projektov.

Ta prispevek pišem v začetku marca, objavljen pa bo po tistem, ko bo vseslovenski protestni shod 21.marca v Ljubljani že za nami. Ta Vlada ne deluje v skladu s prisego, ki jo določa Ustava. Deluje proti ljudem. Na vseh področjih. Zdravnike obtožuje za nedelovanje sistema, ki ga je povzročila vlada sama, ker ni izpolnila tistega, kar je pred dobrim letom dni podpisala.

Zdravniki ne pričakujejo nič drugega kot spoštovanje dogovorjenega. Včasih je veljala dana beseda, pod to vlado ne velja nič. Tudi stokrat podpisana zaveza ali dogovor ne. Težave starejših bo Golobova vlada reševala z njihovo usmrtnitvijo, ne z izboljšanjem sistema. Na vseh področjih se mastno pleni, posvečene in s predsednikom vlade povezane elite pa si na račun delovnih ljudi polnijo žepe. DOVOLJ JE ! Ta vlada mora oditi. Čimprej.

**Zvone Črnač, poslanec**



## Pohlep, ki se ne obrestuje

Tokrat bom začel s stavki zdravnice, ki je članica še ene trdnjave SDS z imenom Fides. Ker bo svoje besede zagotovo prepoznala sama, je ne bom imenoval. Gredo pa tako: "Umaknila sem soglasje za nadurno delo samo zato, da nagajam vladi. Mi je pa tako ali tako vseeno, ker itak popoldan zaslužim več kot 50 odstotkov." Kot poslanec nisem mogel verjeti, kaj slišim, saj se dotična oseba očitno ne zaveda, kaj pomeni biti del javnega zdravstva, kakšno je njeno poslanstvo in kaj je kolektivna korist. Seveda razumem, da je vsakomur urnik svet, ampak ne morem razumeti, zakaj znotraj javnega zdravstva ne more opraviti več, če gre po tem delat k zasebniku. In tukaj pridemo do odgovora – ker zasebniki plačujejo več in zdravnikom je v interesu, da tam opravijo več storitev in posledično tudi več zaslužijo. Za talce svojih zahtev po še več v javnem zdravstvu pa jemljejo najranljivejše – bolnike in invalide.

Kolektivno korist medtem opravljajo gasilci, policisti, oskrbovalci cest, vzgojiteljice ... Kolektivna korist je – denimo – tudi javna infrastruktura. Vse to uporabljajo tudi zdravniki. 75 odstotkov državljanov, tako pravijo javnomnenjske raziskave, ne podpira stavke Fidesa in njihovih pohlepnih zahtev. Vsi smo del enega sistema in

v tem sistemu je še veliko več tistih, ki so dejansko podplačani. In vsi si zaslužimo dostojno življenje. Očitno pa najbolj pritiskajo tisti, ki imajo največ in so hkrati zavezani Hipokratu. Ampak njega danes ni več, danes so, kot kaže, bolj zavezani novi eri, imenovani kapitalizem.

Da pohlep povozi dostojanstvo, smo v lokalnem odboru Postojna ugotovili tudi na podlagi ravnanj posameznikov, ki še danes niso vrnili mandata občinskega svetnika. Seveda jim zakon tega ne zapoveduje, je pa moralno in politično sporno, saj so jim občani mandat namenili v upanju izpolnjevanja zavez stranke. A je želja po sejinah močnejša od zaupanja ljudi.

Da pa ne bo vse tako črnogledno, prihajajo iz naših koncev tudi pozitivne novice. Pred kratkim so v Bolnišnici Postojna odprli preurejene prostore za postopke oploditve z biomedicinsko pomočjo. Zato drage volivke in volivci, nikakor ne moremo in ne smemo popuščati pohlepu, saj na dolgi rok nima rezultatov za kolektivno korist.

**Aleksander Prosen Kralj, poslanec**



## Nagrada za inovacijo desetletja – Ribje solate Delamaris

31. januarja letos je Inštitut za nutricionistiko poleg rednih letnih nagrad za inovativnost leta 2023 podelil tudi jubilejne nagrade za inovacije desetletja. V kategoriji konzerviranih živil so nagrado prejele Ribje solate Delamaris. »Veseli in ponosni smo, da je strokovna komisija prepoznala kakovost ribjih solat Delamaris, ki so polnovreden obrok, primeren za nove generacije, za mlade, za športnike, za vse aktivne,« je ob prevzemu nagrade izpostavil direktor Delamarisa mag. Janez Rebec.

Strokovna skupina na Inštitutu za nutricionistiko je podala naslednjo strokovno utemeljitev izbora: »Linija ribjih solat Delamaris predstavlja priročne obroke, ki lajšajo vključevanje rib v prehrano. Nagrajenih je pet izdelkov: losos Vital z bulgurjem, tuna Active s kvinojo in lečo, tuna Garden s fižolom in čičeriko, tuna Mexicana s fižolom in koruzo ter orada Mediterana z rdečim rižem. V podjetju so pred kratkim linijo dopolnili z novo skušo Balance s piro in



pinjolami. Vsi izdelki predstavljajo naraven vir beljakovin, losos Vital in skuša Balance pa tudi omega 3 maščobnih kislin. Izdelke odlikuje odličen okus, visoka vsebnost rib ter bogate kombinacije z različnimi žiti, stročnicami in zelenjavo. Delamaris ribje solate so zato najboljša izbira za obrok doma, v službi, na poti, na izletu ali ob športni aktivnosti.«

Pivka d.d., foto: arhiv družbe Pivka d.d.

## 2,6 mio evrov za razvoj podeželja na območju LAS med Snežnikom in Nanosom

**Lokalna akcijska skupina med Snežnikom in Nanosom**, ki deluje na območju občin Pivka, Postojna in Ilirska Bistrica, je v obdobju 2024-2027 upravičena do koriščenja finančnih sredstev za razvoj podeželja v višini **2.667.314,58 evrov**.

V programskem obdobju bodo projekte usmerjali v štiri prednostna področja – kmetijstvo, podjetništvo, turizem in vključujoča družba ter spodbujali vključevanje mladih,

varstvo narave in okolja, varstvo kulturne dediščine in kakovost bivanja.

S prejemom odločbe ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je potrjena tudi Strategija lokalnega razvoja, sredstva bodo v programskem obdobju 2024-2027 razdelili prek javnih razpisov, prvega pričakujemo že letos.

AFČ

## 22. natečaj GZS Regionalne zbornice Postojna za inovacije

Regionalna zbornica Postojna v sodelovanju s partnerji razpisuje **22. natečaj za najboljše inovacije v Primorsko-notranjski regiji za leto 2024**. Rok za oddajo vlog je do **4. aprila 2024**.

Na razpisu imajo pravico do prijave gospodarske družbe, podjetja, samostojni podjetniki posamezniki, samostojni inovatorji ter druge organizacijske oblike z območja Primorsko-notranjske regije.

Prijavitelji lahko predstavijo inovacijo, ki je bila prvič vpeljana na trg ali uporabljena v proizvodnem/poslovnem procesu v obdobju od 1. januarja 2022 do 31. marca 2024, in sicer v kategorijah: produktna, procesna, trženjska, organizacijska ali družbena inovacija.

Več informacij o razpisu, vključno s postopkom prijave, je na voljo na uradni spletni strani Regionalne zbornice Postojna.

AFČ



Na 11. mednarodnem tekmovanju, ki so ga pripravili v okviru sejma Gast expo, so se za Naj picopeka v Sloveniji med najboljše tri zavihteli trije Primorci, drugo mesto je osvojil Jan Levar, picopek v Gostilni pri Zotlarju.

## Spodbude za razvoj 15 novih poslovnih idej

V okviru podjetniškega programa Biznis in PIP so v podjetniškem inkubatorju Perspektiva prejeli 24 raznolikih inovativnih poslovnih idej. Na podlagi predizbora in predstavitev je neodvisna komisija v podjetniški program izbrala 15 udeležencev, in sicer šest podjetnic in devet podjetnikov, ki prihajajo iz Postojne (sedem), Cerknice (tri), Loške doline (dva), Ilirske Bistrice (dva) in Pivke (eden), ki so že pričeli z delom.

V okviru trimesečnega intenzivnega in brezplačnega programa Biznis in PIP se bo zvrstilo šest vsebinsko kakovostnih delavnic, ki bodo podjetnice in podjetnike opremile z dodatnimi znanji in veščinami, predvsem pa prispevale k oblikovanju in razvoju poslovne ideje ter suvereni predstavitvi le-te.

Podjetniški inkubator Perspektiva nudi udeležencem programa individualno podporo poslovnih svetovalcev in izkušenih mentorjev, najbolj inovativna in najbolj perspektivna ideja pa bosta na zaključnem dogodku, na javni predstavitvi poslovnih idej v juniju, prejeli finančno nagrado, vsaka po 10.000 evrov.

Podjetniški program Biznis in PIP financirata javna agencija SPIRIT in Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj. Občine Cerknica, Ilirska Bistrica, Loška dolina, Pivka in Postojna pa program podpirajo s finančnimi nagradami, s čimer želijo pristopiti k spodbujanju razvoja inovativnih podjetnikov.

**Podjetniški inkubator Perspektiva**

### Kino Pivka

## Novosti v Kino Pivka

Kino je v današnjem svetu malih ekranov pomembno gonilo za vse ljubitelje filmske umetnosti. Prav tako je prostor za druženje, izobraževanje in sprostitev. Ponuja nam možnost kolektivnega ogleda filma, tako kot so si tudi nekoč gledalci ogledovali filme. Ker se zavedamo pomembnosti kinematografije in filma, smo v Kinu Pivka pripravili kvaliteten filmski program.

### Filmski program bo po novem razdeljen v tri sklope.

**Mini kino** - program namenjen mlajšim gledalcem. Cilj Mini kina je naučiti mlajše generacije prepoznavati kvalitetnejše vsebine. Poleg filmskih vsebin bomo nudili tudi filmske delavnice, za lažje razumevanje kako animirani filmi sploh nastanejo.

**Art kino** - program namenjen vsem tistim, ki cenijo filmsko umetnost in tistim, ki si jo želijo vzljubiti. V sklopu Art kina bomo predvajali kvalitetne filmske vsebine, evropske/ neodvisne produkcije in avtorske filme. Art kino program bo na sporedu vsak zadnji četrtek v mesecu, pred projekcijami pa bodo krajši uvodniki, kjer bomo gledalcem predstavili posebnosti filma. **Preostali kino program** pa se bo osredotočil na predvajanje komercialnih filmov, ki so po kvaliteti na višjem nivoju in zato vredni ogleda na filmskem platnu. Programi so strokovno in skrbno izbrani tako, da zajemajo vse interesne skupine, in jim nudijo kvalitetne vsebine.

### Kaj bo na ogled v mesecu marcu?

Poleg že predvajanih projekcij Kaj pa Ester?, Bartonove akademije, Dune 2 ter Kung Fu Panda 4 si bomo ogledali

tudi film **Interesno območje**, ki je letos nominiran za 5 oskarjev, med drugim tudi za najboljši film in najboljši prirejeni scenarij.

Za mlajše bo na ogled francoska risanka **Nina in ježeva skrivnost**. Projekcija animiranega filma **Noetova barka** pa se žal zaradi težav z distribucijo premakne v mesec april. Mesec bomo zaključili z art kino projekcijo najnovejšega filma italijanske režiserke Alice Rohrwacher; **Himera**.

Kino program lahko trenutno spremljate na naši Facebook strani, v aprilu pa bo na voljo tudi naša nova spletna stran. Prav tako pripravljamo tudi prijave na naše spletno glasilo, preko katerega boste tedensko prejeli obvestila o dogajanju v Kinu Pivka.

Se vidimo v kinu!

**Silvija Šutej**



foto: Valter Leban

# KINO PROGRAM ZA MAREC

## 2024

2. 3. – 16:00 – Kaj pa Ester?

2. 3. – 19:30 – Bartonova akademija

8. 3. – 18:00 – Priscilla (Radio 94)

9. 3. – 16:00 – Kung Fu Panda 4

9. 3. – 19:30 – Dune: drugi del

~~16. 3. – 16:00 – Noetova barka (PRESTAVLJENO)~~

16. 3. – 19:30 – Interesno območje

23. 3. – 16:00 – Nina in ježeva skrivnost

28. 3. – 19:00 – Himera

# KINO PIVKA



## Visoki gostje v Centru za velike zveri Dina



8. februarja, na večer slovenskega kulturnega praznika, je v Krpanovem domu v Pivki potekala občinska proslava. Pred proslavo sta Mitja Čander, direktor založbe Beletrina, in Borut Pahor, nekdanji predsednik Republike Slovenije, izkoristila priložnost za obisk Centra o velikih zvereh Dina Pivka.

Mitja Čander in njegova soproga sta pohvalila inovativni pristop podajanja vsebin o velikih zvereh in ambientalno zasnovo, Borut Pahor pa je izpostavil pomembnost centrov, ki ne le podajajo vsebine o velikih zvereh, temveč predstavljajo tudi izzive in rešitve sobivanja z njimi.

Helena Šneberger Mandelj

# Doživite Pivko Z LOVCI

**SOBOTA, 23. 3. 2024**

🕒 10.00 - 16.00 📍 Ploščad pred Krpanovim domom

**Sodelujejo:**  
 Lovska zveza Slovenije in predsednik  
 Študijski krožek MI in ZVERI  
 Andragoški center Slovenije  
 Lovska družina Pivka  
 Lovišče s posebnim namenom JELEN  
 Postojnsko Bistriška zveza lovskih druženj  
 Zavod za gozdove Slovenije  
 Zavod za varstvo kulturne dediščine  
 Biotehniška fakulteta in DivjaLabs  
 Lovsko kinološko društvo Postojna  
 SGLŽŠ Postojna





## Življenje z volkovi skozi oči umetnosti

Skupinska slika ob zaključnem dogodku v Starem Trgu pri Ložu, avtor: Edvard Šega

V sklopu projekta **LIFE WOLFALPS EU** je bila v juniju 2022 v sodelovanju z mednarodno organizacijo umetnikov **Artist for Nature Foundation** izvedena enotedenska umetniška delavnica. Delavnica je potekala v Starem trgu pri Ložu, sodelujoči umetniki iz tujine in Slovenije pa so obiskali lokalne prebivalce ter spoznali njihov pogled na življenje ob prisotnosti volka.

Sobivanje z volkovi je vedno prinašalo niz različnih izzivov. V preteklosti so v našem prostoru že skoraj izumrli, saj smo jih ljudje videli kot tekmece ali nasprotnike. V pravljicah se pogosto pojavljajo kot negativni liki, zaradi česar se pojavlja dvom o njihovi vlogi v naravi ter strah pred njimi. Vendar pa vedno bolj spoznavamo, da nič ni črno-belo in da vsaka situacija zajema toliko odtenkov, kolikor je pogledov nanjo. Prisotnost volkov je navsezadnje tudi dober pokazatelj ohranjenosti narave, kar je bistvenega pomena za ljudi, in na kar smo lahko v Sloveniji ponosni.

Preko enotedenskega sodelovanja, likovnega upodabljanja, ustvarjanja z lokalno šolo ter obiskov pri

lokalnih prebivalcev, se je po končani delavnici porodila ideja, da bi dogodek obogatili z nastankom knjige **“Življenje z volkovi”**. Nastala je osupljiva zbirka likovnih del, ki lahko preko umetnosti na drugačen način kot le pisana beseda podajo sporočila ter pozitivne vidike sobivanja z volkovi, zajeti pa so tudi zapisi lokalnih prebivalcev ter sodelujočih umetnikov.

Ob izidu knjige vas vljudno vabimo na dogodek predstavitve knjige, ki bo potekal 4. aprila v centru Dina v Pivki. Pred dogodkom se lahko udeležite likovne delavnice, po dogodku pa bo možen tudi ogled centra - več informacij najdete v vabilu. Knjiga bo na dan dogodka na voljo po znižani ceni.

Naj vas umetniška dela ponesejo skozi zgodbe ljudi, ki so z volkovi našli skupno pot za sobivanje.

**Projektna ekipa LIFE WOLFALPS EU**



**Vabljeni na dogodek ob izidu knjige "Življenje z volkovi"**

Predstavitve knjige bo v Centru o velikih zvereh  
- DINA Pivka, v četrtek, **4. 4. 2024 ob 18:30**.

Pred dogodkom bo likovna delavnica na temo volka,  
pod vodstvom **mag. um. Karmen Bajec**,  
s pričetkom ob **17:15**.

Prijave zbiramo na [ana.psenicnik@gmail.com](mailto:ana.psenicnik@gmail.com).

Po dogodku bo možen ogled centra  
in druženje ob pogostitvi.

**Vabljeni!**

LIFE18 NAT/IT/000972




**LIFE WOLFALPS EU**

Hiša knjig

## Obiskovalce z motnjami vida želimo opolnomočiti pri samostojnem raziskovanju

V Centru o velikih zvereh DINA, ki ga upravlja Zavod za turizem Pivka, smo oktobra 2023 začeli sodelovati s študentkami magistrskega programa Inkluzivne pedagogike na Pedagoški fakulteti Univerze na Primorskem in njihovo mentorico dr. Matejo Maljevac. Pri predmetu Metode dela s slepimi in slabovidnimi so pripravili šest prilagoditev razstavišča, ki bodo slepim in slabovidnim obiskovalcem pomagale pri spoznavanju in interaktivnem doživljanju vsebin o velikih zvereh. 29. februarja so Center Dina obiskali člani Društva slepih in slabovidnih Nova Gorica in prilagoditve preizkusili. »Prišla sem brez posebnih pričakovanj. Nisem vedela, kaj me tukaj čaka in moram reči, da sem zelo presenečena. Gotovo se bomo še vrnili«, je ob obisku povedala domačinka iz Selc Alenka Čelhar. »Zlasti v muzejih in sodobnih izobraževalnih centrih, kot je denimo Dina, so vsebine danes predstavljene preko interaktivnih ekranov, kar je osebam z okvaro vida nedostopno. Taki pripomočki so tako zagotovo dobrodošli. Njihova največja dodana vrednost pa je prav to, da se izkažejo kot zelo uporabni tudi za otroke, starejše in osebe, ki imajo zmanjšane kognitivne zmožnosti«, je pojasnila Petra Rot iz Medobčinskega društva slepih in slabovidnih Nova Gorica.

»Inkluzivna družba ni mit ali bajka iz preteklosti, je še kako resnična podoba sedanosti. Študentje inkluzivne pedagogike Pedagoške fakultete Univerze na Primorskem že več let uresničujejo idejo o inkluziji oseb s posebnimi potrebami v družbi že tekom njihovega magistrskega študija in s tem pridobivajo dragocene izkušnje kot popotnico za vstop na trg delovne sile. V okviru predmeta Metode dela s slepimi in slabovidnimi smo se tokrat lotili prilagajanja posameznih postaj oz. vsebin v Centru velikih zvereh Dina Pivka osebam z okvaro vida. Pobudo za sodelovanje je podala pedagoška vodja programov Helena Šneberger Mandelj, ki je na spletu zasledila podobno lanskoletno akcijo v Goriškem muzeju. Osebo menim, da je tovrstno sodelovanje v korist vsem udeleženi v procesu: študentom, ki teoretična znanja o okvarah vida prenašajo v prakso in pogosto ugotovijo, da prilagajanje ni uniformno in mora biti posebej premišljeno, strokovnim in znanstvenim delavcem, ki krepimo svoje znanje in razvijamo specifične kompetence za delo z ranljivimi skupinami v različnih okoljih ter nenazadnje obiskovalcem muzejev, ki s svojo prisotnostjo kažejo na to, da jih prilagojene muzejske vsebine zanimajo, hkrati pa cenijo trud tistih, ki so prilagoditve oblikovali«, poudarja dr. Mateja Maljevac.

### Katere vsebine smo prilagodili?

V okviru sodelovanja smo pripravili taktilni tloris razstavišča, ki obiskovalcem omogoča lažjo orientacijo v prostoru in taktilni zemljevid Slovenije, ki podaja informacije o območjih, kjer so prisotne velike zveri v Sloveniji. Prilagodili smo vsebine interaktivnih postaj »Zverbook«, ki smo jih prenesli v obliko »Flipbook«, prek katerih spoznajo



posameznega predstavnika vrste velikih zveri, njihov življenjski prostor in prehrano. Na postaji »Kaj storiti, če srečate medvedko?« so različni odzivi opredeljeni preko taktilne predstavitve in zapisa v brajevi pisavi. Vsebine VR očal smo spremenili v audio deskripcijo, ki ponuja posebno doživetje. Prek natančnih opisov okolja, čutil in zaznavanja okolice se obiskovalci potopijo v gozd in ga s pomočjo avdio opisov doživijo na popolnoma drugi ravni. Izdelali smo prilagojeno igro spomina »Zveromin«, ki vabi k iskanju parov in odkrivanja z zvermi, povezanimi vsebinami (iglavci, listavci, gobe).

### Odlično sodelovanje s Pedagoško fakulteto UP in MD slepih in slabovidnih Nova Gorica

Vse izdelke in prilagoditve so študentke izdelale same, pri tem pa sta jim z nasveti pomagali mentorica dr. Mateja Maljevac in sodelavka Centra Dina, Helena Šneberger Mandelj. Pri oblikovanju idej in izdelkov smo skrbeli za to, da so prilagoditve varne in lahke za uporabo, sledili smo grafični podobi Centra in skrbeli za strokovnost vsebin. Pripravljene prilagoditve so tekom priprave na sedežu fakultete že preskusili člani Medobčinskega društva slepih in slabovidnih Nova Gorica. Na podlagi njihovih povratnih informacij so jih študentke še izboljšale in nato predale našemu Centru. 29. februarja so člani društva prilagoditve testirali še v Centru o velikih zvereh.



### Kako bodo obiskovalci lahko dostopali do prilagoditev?

Prilagoditve si bodo obiskovalci lahko izposodili na vstopni točki Centra DINA (recepcija Krpanovega doma). S pomočjo družinskih članov, osebnih asistentov ali drugih spremljevalcev se bodo nato lahko podali na raziskovanje vsebin.

Helena Šneberger Mandelj, foto: Center Dina



## Prenovljen Ekomuzej ponovno odprl svoja vrata

3. februarja je bil za Občino Pivka pomemben dogodek, ponovno odprtje **vrat Ekomuzeja Pivških presihajočih jezer**. Pred dobrim desetletjem, 27. septembra 2013, smo prvič odprli vrata Ekomuzeja, s čimer smo začeli pripovedovati zgodbo o naravi in življenju na tem posebnem koščku sveta. **Župan Robert Smrdelj, direktorica Zavoda za turizem Jana Gržinič, vodja Krajinskega parka Tadej Kogovšek ter dolgoletni vodnik v Ekomuzeju Andrej Godina**, so nagovorili obiskovalce. Prireditve je povezovala Marjana Grčman, Jaka Furlan iz 7. razreda OŠ Pivka pa je interpretiral zgodbo o tem, čigavo je (ali bi moralo biti) Petelinjsko jezero.

Uradnemu delu je sledil ogled prenovljenega Ekomuzeja ter voden sprehod do Petelinjskega jezera, ki je bilo čudovito, polno vode in zamrznjeno.

Domača marenada je obiskovalcem ponudila tipično lokalno hrano – krompir v zevnici in slaščice, Branko Česnik je rezal pečen pršut, nemškove gosposinje pa so pripravile nekaj sladkega. Za glasbeno vzdušje so poskrbeli fantje iz ansambla Ikebana. Dan se je zaključil s prekrasnim sončnim zahodom, ki je bil dodaten vrhunec dogodka.

Pri prenovi Ekomuzeja smo posebno pozornost namenili vsebini in novim pristopom v interpretaciji ter zagotavljanju popolne dostopnosti za gibalno ovirane osebe. Po zaključku prenove ponuja Ekomuzej Pivških presihajočih jezer izboljšano doživetje za obiskovalce ter še bolj poudarja pomen ohranjanja narave tega izjemnega območja.

Gradbena dela so se pričela konec januarja 2023 in so zajemala obsežno obnovo obstoječega objekta, dozidavo prizidka, ureditev okolice z razgledno ploščadjo ter različna obrtniška dela. Izvajalec gradbenega dela je bilo podjetje Komunala Sežana d. d., izvajalec opreme pa GEArt d. o. o.

Skupna vrednost projekta je znašala **700.000 evrov**. Celoten projekt je bil izveden v sodelovanju med **Občino Pivka** ter sofinancerjema, **Republiko Slovenijo in Evropsko unijo prek Evropskega sklada za regionalni razvoj v okviru projekta PIVKA.KRAS.PRESIHA**.

Vse informacije o odpiralnih časih in dogodkih lahko spremljate na spletni strani [www.pivskajezer.si](http://www.pivskajezer.si).

**Krajinski park Pivška presihajoča jezera**

## Modrinov večer - Cvetana kraških travnikov

V februarju je potekalo prvo predavanje v sklopu Modrinovih večerov v prenovljenem Ekomuzeju Pivških presihajočih jezer z naslovom **Cvetana kraških travnikov: bogastvo naravne in kulturne dediščine**. Predavatelj **dr. Boštjan Surina iz Prirodoslovnega muzeja Rijeka** nam je predstavil enega izmed najbolj bogatih rastišč v Evropi, suhe kraške travnike.

Predstavil nam je zanje značilne rastlinske vrste ter interakcije z opraševalci. Predavanje je zaključil s kulturno dediščino, ki je vezana predvsem na pretekle načine upravljanja s temi travnišči. Zaradi opuščanja in spremenjene rabe kraških travnikov poleg same biotske pestrosti izgubljam tudi veliko kulturne dediščine.



Cikel predavanj je organiziran v sklopu projekta ReNature, ki ga financirajo Islandija, Lihtenštajn in Norveška s sredstvi Finančnega mehanizma EGP 2014-2021 in Republika Slovenija v višini 1.196.385,00 EUR.

**Občina Pivka, ReNature, foto: Občina Pivka**

## Končane investicije v projektu ReNature

V projektu ReNature, katerega del je kot projektni partner tudi Občina Pivka, smo **obnovili šest hektarjev** zaraščajočih travnikov na območju med Šilentabrom in Primožem ter v okolici dvorca Ravne. Prav tako smo **zasadili visokodebelni travniški sadovnjak** s starimi, odpornimi sortami, kot so carjevič, krivopecelj, goriška sevka, mošancelj, bobovec in druge.

Skupaj s strokovnjaki na področju zelenih površin, potencialnimi upravljalci in vodstvom Občine Pivka smo si ogledali investicije ter skovali načrt za upravljanje ter preprečevanje zaraščanja v nadaljnje.

Obnovljeni travniki in vzpostavljen visokodebelni travniški sadovnjak bodo privlačili številne živalske vrste in pozitivno vplivali na biotsko raznovrstnost ter k blaženju podnebnih sprememb. Investicije so bile financirane v okviru projekta **ReNature**, ki ga sofinancirajo Islandija, Lihtenštajn in Norveška s sredstvi **Finančnega mehanizma EGP 2014-2021** in Republika Slovenija v višini **1.196.385,00 evrov**.

Občina Pivka, ReNature, foto: Občina Pivka



## Kraški škrgonožci v Petelinjskem jezeru

Kraški škrgonožec (*Chirocephalus croaticus*) je vrsta sladkovodnih nižjih rakov iz reda škrgonožcev (Anostraca). Gre za endemita, s katerim označujemo vrsto, ki živi samo na določenem območju. Živi namreč le v Petelinjskem jezeru z okolico; potrjen je bil tudi v lužicah v Jeredovcah, kjer leži najsevernejše izmed Pivških presihajočih jezer. O tem zanimivem raku lahko tudi preberemo, da za svoj razvoj potrebuje določeno obdobje, ko so jajca, sicer zaščitena s trdnim ovojem, izpostavljena suši in nizkim temperaturam. Samice kraških škrgonožcev zrastejo do okoli 1,5 cm v dolžino in imajo na trebušni strani zadka podolgovato jajčno vrečo. Samci so nekoliko manjši.

V Petelinjskem jezeru je populacija kraškega škrgonožca vitalna, ob ugodnih pogojih se pojavlja v velikem številu. Te rake sem opazila v vseh letnih časih (tudi pozimi, ko je jezero zaledenelo), najpogosteje pa spomladi. Ko je jezero veliko, je rake težko opaziti. Ko pa se jezero prazni, jih lahko opazimo v plitvi vodi na kolovozu v osrednji kotanji in »ujete« v zalitih luknjah in kotanjicah, ki se ločijo od jezera. Raki se »zberejo« v najnižjih delih jezerskega dna (dno kotanje pod estavelami, najnižji odsek kolovoza in luknje v osrednji kotanji), kjer voda najkasneje presahne. Ko pa jezero presahne, ostanejo zaplate rakov, ki poginejo.

Kot zanimivost, v Petelinjskem jezeru lahko med kraškimi škrgonožci opazimo tudi slepe postranice (*Niphargus* sp.). To je rod pravih jamskih živali (višjih rakov), ki jih visoke vode dvignejo na površje (podobno kot človeške ribice ali proteuse).



Velika gostota kraških škrgonožcev v plitvi vodi (kotanjica ob jezeru), foto: Tina Kim



Kraški škrgonožci in slepa postranica v plitvi vodi (kolovoz v jezeru), foto: Tina Kim

Kraški škrgonožec ima na Rdečem seznamu status redke vrste in je tudi zavarovana vrsta. Za njegov obstoj je pomembno še naprej izvajati ekstenzivno rabo travnikov brez gnojenja in ne posegati v oblikovanost jezerskega dna (vključno z luknjami).

Tina Kim

## Panoramske podobe Pivških jezer

Prenovljeni ekomuzej Pivških presihajočih jezer prinaša številne moderne prijeme in želi biti doživet z vsemi čuti, da lahko jezera izkusi tudi nekdo, ki jih more obiskati. K temu prispeva tudi panoramski film o Pivških presihajočih jezerih, ki je tik pred pandemijo začel nastajati v produkciji **Studia Avenir**, ki ga vodi dolgoletni fotograf in režiser **Marjan Krebelj**. V prvih letih se je intenzivno oglaševal kot poročni fotograf, kasneje pa začel sprejemati izzive tudi od druge. "Poroke še vedno z veseljem počnem, toda vseskozi sem na preži za novimi izzivi, zato sem bil izjemno vesel, ko so me poklicali iz Ekomuzeja in povprašali po sodelovanju. Takoj sem pripravil ponudbo in bil izbran," ponosno doda.

Vstajanje sredi noči, da ujame jutranje meglice, bedenje čez noč, da posname nočne posnetke, hoja v dežju, na vročem soncu, po trnju in skalovju - vse to je treba, da se snemalec dokoplje do najbolj fascinantnih trenutkov in skritih kotičkov te prečudovite pokrajine. "Ko je ura zgodnja ali vreme nemogoče, je najtežje to, da naliješ vroč čaj v termus, spakiraš opremo in se odpelješ od doma. A takoj ko prispeš na lokacijo, se vse poplača. Če se vrneš še z dobrim materialom, so vse muke pozabljene in ostane le še čarovnija prelepe narave. Nato je treba to čarovnijo s filmsko montažo preplesti v neko smiselno pripoved, da jo bo lahko doživel tudi nekdo, ki ni mogel biti tam."

Film prikazuje življenje jezer skozi različne pripovedne niti; od jutra do večera, od pomladi do zime in od suše do napolnjenosti, pri tem pa se ne izogne zadregi o vplivu človeka na to območje. Film tako polno zajame vse vidike te pokrajine. Med snemanjem filma je nastalo tudi veliko fotografij, zato je bil med obnovo Ekomuzeja Marjan večkrat povabljen, da prispeva še nekaj dodatnega fotografskega



materiala za tiskane publikacije, panoje in foto-tapete v prostorih. Marjan si seveda želi nadaljevati sodelovanje z Ekomuzejem in Pivčani, hkrati pa še vedno išče nove ustvarjalne izzive. V lastni režiji izdaja tudi svojo revijo, v kateri predstavlja projekte Studia Avenir in s tem skuša za tak korak navdušiti tudi podjetja, občine, društva ali druge institucije, saj verjame, da je v dobi instant elektronskih objav tiskana revija lahko pri klientih še toliko bolj cenjena.

**Krajinski park Pivška presihajoča jezera**

REPUBLIKA SLOVENIJA  
MINISTRSTVO ZA KOHEZIJO  
IN REGIONALNI RAZVOJ

Iceland  
Liechtenstein  
Norway grants

MODRINOV VEČER

# KAKO ŽIVETI S PODNEBNIMI SPREMENBAMI?

ponedeljek, 8. april 2024 | ob 19.00 | Ekomuzej Pivških presihajočih jezer

predava  
**dr. Lučka Kajfež Bogataj**

OBČINA  
PIVKA

Pivka

Pivška  
presihajoča  
jezera

## Kdo je napisal glasbo za Pivška jezera?

Ko je v začetku februarja **Ekomuzej Pivška presihajoča jezera** ponovno odprl svoja vrata, smo se veselili prenovljenih prostorov, novih rekvizitov in stenskih podob, toda le redki so si predstavljali, da bo Ekomuzej dobil tudi svoje zvočne kulise, ki bodo obiskovalca spremljale med sprehodom po muzeju. Še manj ljudi pa ve, da je avtor teh kompozicij **Tomaž O. Rous**, sicer javnosti poznan kot klaviaturist skupine **Siddharta**.

Tomaž je doma iz Kranja in že kot otrok je veliko časa preživel z mamo na cerkvenem koru. Starša sta hitro prepoznala njegov talent in ga pri sedmih letih vpisala v glasbeno šolo. Kasneje se je večkrat znašel v nasprotju s tradicionalnimi načini učenja glasbe prek branja not in strogih pravil teorije. Njegov način razmišljanja je bil veliko bolj tekoč in organski in tako je svoje učiteljice in sošolce pogosto presenetil z improviziranim igranjem "po ušesu". Ko je prišel v srednjo šolo, je že čutil, da lahko premosti vrzel med rockom in klasično glasbo. Smrt Freddieja Mercuryja je še dodatno razvnela njegove strasti, in po posluhu je preigral skladbe skupin, kot so Queen, Deep Purple ali Led Zeppelin. V tistem času ali kmalu za tem se je tudi pridružil formiranju skupine Siddharta.

In vse od takrat dalje je, kot bi rekli, zgodovina. Vendar pa ena skrajnost pogosto kliče drugo. Iskal je ravnotežje in ga našel v pisanju glasbe za film in televizijo. "Že kot otrok sem imel jasno sliko imeti rock band, s katerim bom s simfoniki nastopil na stadionu in pozneje postal filmski skladatelj. Zdaj sem vedno bolj v slednji vlogi, saj je po eni strani rock izraz postal zelo omejen v zadnjem času, po drugi pa je očitno to moja pot."

Zato je, ko se je ponudila priložnost za panoramski film o sezonskih pivških jezerih, z veseljem pritrtil. Naročilo je bilo obsežno, izziv, ki sta ga čutila oba z režiserjem (Marjan Krebelj is Studia Avenir op.a.), pa ogromen. Da bi se povezala s pokrajino, ki naj bi jo upodobila, sta se odpravila na gorsko-kolesarski izlet okoli jezer.

Film ima manj jasno strukturo kot običajni dokumentarci, zato je delo vključevalo veliko več povezovanja med sliko



in zvokom. Končni rezultat je film, v katerem sta slika in glasba tako povezana, da ju skoraj ni mogoče doživeti ločeno. Predvaja se v projekcijski sobi Ekomuzeja. "Še vedno si večkrat zavrtim film o jezerih kot nekakšno vizualno meditacijo in vedno odkrijem kaj novega, tako v sliki kot glasbi, sploh pa se vsakič znova čudim naravi in njenim neizmernim prostranstvom ter se globoko zavem svojega mesta v Univerzumu. Zdi se mi, da sva se mu slikovno in glasbeno poklonila. Za Ekomuzej sem pripravil remix te kompozicije, da bolj ustreza poslušanju v ozadju ob ogledu muzeja."

Kar pa se tiče arhitekturne in oblikovne prenove Ekomuzeja, je Tomažu zelo pri srcu: "Prav vseč mi je, kako je z dograditvijo postal pretočen in odprt, svetel. Pa še razgledna terasa je kar malo adrenalinska in zadnjič je v škrlatnožarečem sončnem zahodu delovala kot odskočna deska v neskončnost."

**Krajinski park Pivška presihajoča jezera, foto: Marjan Krebelj**

## Vabljeni na SmeTek

**Občina Pivka v sodelovanju z vaškimi in trško skupnostjo vsako leto organizira čistilno akcijo Očistimo Pivko. Ker pa v enodnevni akciji ne moremo pobrati vseh odpadkov, ki so razpršeni po naravi, vas vabimo, da se pridružite pobudi Turističnega društva Pivka, Krajinskega parka Pivška presihajoča jezera in Občine Pivka in na svoje aktivnosti v naravi vzamete s seboj vrečko za smeti ter pripomoček za pobiranje (npr. rokavice ali pripomoček za prijemanje smeti). Vabljeni na SmeTek (smet in tek), dejavnost, ki združuje tek ali hojo s pobiranjem smeti.**

V tujini temu rečejo »plogging« (švedski izraz "plocka upp", kar pomeni pobirati, in "jogging", ki je angleški

izraz za tek). Namen plogginga ni le izboljšati telesno kondicijo, temveč tudi prispevati k čistejšemu okolju. Ta pristop k vadbi je postal priljubljen po vsem svetu zaradi svojega pozitivnega vpliva na okolje in telesno zdravje. In prav to potrebujemo - vašo pomoč, da naredimo nekaj dobrega za našo naravo! Za vse, ki se boste pridružili akciji, pripravljamo tudi posebno nagradno igro! Objavite fotografijo svoje akcije #SmeTek na Facebooku in označite @tdpivka, @pivskajezer, @obcinapivka ali pa nam svojo fotografijo pošljite na [td.pivka@gmail.com](mailto:td.pivka@gmail.com). Vsi, ki boste sodelovali, boste deležni nagrade! Hvala vsem, ki vam je mar za naše okolje in naravo.

**Turistično društvo Pivka**

## Rekorden obisk v februarju

V **Parku vojaške zgodovine** so zimsko sezono zaključili z odličnimi rezultati. Pri tem je z izrazitim porastom obiska glede na pretekla leta izstopal zlasti februar, saj si je muzej ogledalo kar **5.200 obiskovalcev**, s čimer se je letošnji mesec kulture zavihtel med najbolj obiskane zimske mesece doslej.

Med muzejskimi eksponati je letos prvič glasneje završalo 8. februarja, ko je razgibano dogajanje ob slovenskem kulturnem prazniku k obisku privabilo **rekordnih 2.200 obiskovalcev**, katerih živahna energija je napolnila muzejske paviljone.

Obiskovalci so se z zanimanjem udeležili predstavitve nove razstave **»Vojaška poljska bolnišnica – Feldspital 808 in njena kapela v Kosoveljah na Krasu«**, ki obuja zgodovinski spomin na nekdanjo bolnišnico pri Kosoveljah kot pomembno prvino vojaške zdravstvene oskrbe v zaledju soške fronte. V okviru dodatnih vsebin je bilo organiziranih tudi več splošnih vodenj po zbirkah in razstavah v paviljonih A, B ter C, pa tudi specializirano vodenje po tematski razstavi **»Enigma – skrivnostno zakulisje vojne«**. Najmlajši so se lahko udeležili še raznolikih otroških delavnic in mobilne igre **Vitezov izziv**. Ob dodatnem programu so si obiskovalci tega dne muzejske zbirke in razstave ogledali po podaljšanem urniku ter polovični ceni, tj. s 50 odstotnim popustom pri nakupu osnovne muzejske vstopnice. Vrhunec praznovanja slovenskega kulturnega dneva v Parku vojaške zgodovine je bil nastop pevske skupine **Hrušički fanti** iz Brkinov, ki že od leta 1955 zbira, poustvarja in ohranja ljudsko pesemsko izročilo brkinskih vasi. Ob tej priložnosti so odpeli repertoar vojaških ljudskih pesmi, katerih vsebina je obiskovalcem naslikala težke trenutke slovesa mladih fantov ob odhodu v vojsko, krutost vojne vihre in nenazadnje trpljenje domačih v čakanju na povratek vojakov.

V primerjavi s preteklimi leti je bila po obiskanosti izjemno uspešna tudi druga polovica februarja, ko so v sklopu



**zimskih šolskih počitnic** v prostem tednu uživali najprej šolarji in dijaki iz zahodne ter osrednje Slovenije, nato pa še iz vzhodne Slovenije. Številni so počitniške dni izkoristili za obisk Parka vojaške zgodovine, pri čemer je bilo še posebej veliko zanimanja za dodatno ponudbo, tj. obisk notranjosti podmornice in preizkus na simulatorju letenja, saj so bili termini razprodani za več dni vnaprej. Zlasti v prvem delu šolskih počitnic je Park beležil izjemen porast obiskovalcev iz **sosednje Hrvaške**, v kar je bil usmerjen tudi del oglaševalskih aktivnosti. Glede na najave organiziranih skupin in izražena povpraševanja se v Parku vojaške zgodovine uspešne sezone nadejajo tudi v spomladanskih ter poletnih mesecih.

**Park vojaške zgodovine, foto: Boštjan Kurent**

## Park obiskal češki veleposlanik v Sloveniji

29. februarja je Park vojaške zgodovine (PVZ) obiskal **vleposlanik Češke republike v Republiki Sloveniji Njegova Ekscelenca Jiří Kuděla**. PVZ sicer s češkim veleposlaništvom uspešno sodeluje že vrsto let, pri čemer je bila na srečanju z obeh strani izražena skupna namera po še tesnejšem povezovanju, dogovorjeni pa so bili tudi že nadaljnji stiki tako z veleposlaništvom kot sorodnimi muzeji na Češkem.

Svoj obisk je sklenil z vpisom v Knjigo vtisov častnih gostov, kjer se je vodstvu Parka iskreno zahvalil za tople sprejem, pohvalil prizadevnost Parka pri predstavljanju pomembnih zgodovinskih poglavij in pozdravil še tesnejše sodelovanje Parka ter Veleposlaništva Češke republike v Sloveniji tudi v prihodnje.

**Park vojaške zgodovine, foto: Boštjan Kurent**



Vleposlanik si je z zanimanjem ogledal novo razstavo, ki po njegovih besedah ne predstavlja le pomembnega segmenta slovenske vojaškozgodovinske dediščine, ampak tudi del širšega skupnega zgodovinskega konteksta srednjeevropskih držav.



## Vojaška poljska bolnišnica – Feldspital 808 in njena kapela v Kosoveljah na Krasu

V Parku vojaške zgodovine (PVZ) so odprli novo razstavo »Vojaška poljska bolnišnica – Feldspital 808 in njena kapela v Kosoveljah na Krasu«. Med več deset vojaškimi bolnišnicami, ki so v času prve svetovne vojne nudile zdravstveno oskrbo ranjenim in bolnim vojakom v zaledju soške fronte, je v letu 1917 ena stala tudi v vasi Kosovelje na Krasu. Avtor razstave o Feldspitalu 808 je direktor PVZ mag. Janko Boštjančič.

Avstro-ogrška vojaška poljska bolnišnica – Feldspital 808 je bila vzpostavljena že na srbski fronti kmalu po začetku vojne, a so jo po italijanski vojni napovedi prestavili na soško fronto. Kot nepogrešljiv del zaledne zdravstvene oskrbe vojakov je najprej stala v Škrbini na Krasu, dokler ni bila začasno premaknjena v Štanjel. Aprila 1917 je začela delovati na novi lokaciji v Kosoveljah, kjer je bilo ranjenim in bolnim na voljo 170 postelj. Po preboju fronte oktobra 1917 so jo preselili v mesto Motta di Livenza 40 kilometrov severovzhodno od Benetk, kjer je ostala do konca vojne.

Jedro razstave o Feldspitalu 808 predstavlja maketa kapele, ki je bila postavljena sredi bolnišničnega kompleksa v Kosoveljah za potrebe duhovne oskrbe ranjenih in bolnih ter bolnišničnega osebja. Umetelno dovršeno maketo je po naročilu PVZ z izjemno skrbjo za zgodovinsko avtentičnost izdelal **Franci Pogačar** iz Polja v Ljubljani, pri čemer je v njeno izdelavo vložil več kot 2.500 ur svojega dela. Izdelava makete je bila velik izziv, saj je bila kapela po drugi svetovni vojni podrt, dolgo časa pa ni bila poznana niti nobena njena fotografija. Pripravo načrta makete je omogočila šele dragocena najdba albuma fotografij Feldspitala 808, ki ga je po spletu naključij v Nemčiji odkril znani zbiralec fotografij **Marko Mohorčič**. Prav na podlagi fotografij in terenskih izmer je arhitekt **Tomaž Bekš** iz Kosovelj narisal natančen načrt kapele, ki je bil podlaga za izdelavo makete. Razstavo sta v premični panojski konstrukciji, zasnovani tudi za gostovanje drugod, oblikovala **Barbara Sirk** in **Žiga Okorn** iz podjetja Uvid.si. Postavitve razstave so kot sponzorji podprli Občina Sežana, podjetje Dvig z

Vrhniko, Razvojno društvo Pliska in podjetji MISEL ter AVTO JEREB. Velike zasluge pri izvedbi projekta so imeli tudi donatorji iz Kosovelj.

Razstava je bila v PVZ s krajšo slovesnostjo odprta 6. februarja. Glede na to, da je pomemben delež zdravstvene oskrbe v Feldspitalu 808 nosil **Malteški viteški red**, je bilo predvideno, da bo razstavo kot častni gost odprl veleposlanik Suverenega malteškega viteškega reda v Republiki Sloveniji **Njegova Ekscelenca knez Mariano Hugo von Windisch-Graetz**, a je moral zaradi nenadejanih obveznosti v Rimu preklicati svojo udeležbo. V nagovoru, ki ga je v njegovem imenu prebral **kancler Slovenske asociacije Malteškega viteškega reda Roman Vučajnk**, se je knez Windisch-Graetz iskreno zahvalil vodstvu PVZ za povabilo in pohvalil strokovni pristop k obravnavi vojaškozgodovinske dediščine. Pri tem je izrazil posebno zadovoljstvo, da razstava predstavlja tudi pomembno vlogo Malteškega viteškega reda med prvo svetovno vojno, in pozval k prekinitvi vseh vojn. Na velik pomen Feldspitala 808 je opozoril tudi **Dušan Luin**, domačin iz Kosovelj in eden glavnih pobudnikov za obnovo kapele v Kosoveljah. Izjemno ustvarjalno pot avtorja makete kapele **Francija Pogačarja** in njegov obsežen opus pa je udeležencem predstavil **dr. Janez Bogataj**, priznani slovenski etnolog, ki že desetletja spremlja njegov umetniški razvoj.

Slovesnosti so se udeležili tudi **namestnik veleposlanika Slovaške republike Peter Bak**, **madžarski vojaški ataše polkovnik László Kaputa**, **župan občine Sežana Andrej Sila**, **župan občine Pivka Robert Smrdelj**, **poveljnik društva Malteška pomoč Slovenije Franci Bukovnik**, **načelnik Vojaškega vikariata Slovenske vojske Matej Jakopič**, **predstavniki mesta Motta di Livenza** in drugi visoki gostje. Razstava bo v PVZ predvidoma na ogled dva meseca, nato pa bo odšla na gostovanje drugam.

Park vojaške zgodovine, foto: Simon Avsec

## Gostujoča razstava Horatio Nelson na ogled na britanskem veleposlaništvu

Priložnostna razstava, pod katero sta se podpisala **direktor Parka mag. Janko Boštjančič** in **Rok Pirjevec**, predstavlja Nelsonove izjemne mornariške dosežke ter razkriva manj poznane podrobnosti enega njegovih redkih potovanj po kopnem s poudarkom na Nelsonovem prečkanju slovenskih dežel. Horatio Nelson velja namreč za enega najslavnejših mornariških poveljnikov.

Po zaključenem gostovanju v Hotelu Slon je bila razstava od sredine septembra lani do januarja letos na ogled v Parku vojaške zgodovine, konec januarja pa se je pričelo njeno gostovanje na sedežu **Veleposlaništva Združenega kraljestva Velike Britanije in Severne Irske**, v avli stavbe TR3 v Ljubljani.



Slavni admiral ni prav veliko potoval po kopnem, a po spletu okoliščin se je avgusta 1800 priključil spremstvu kraljice Neaplja in Sicilije Marije Karoline ter po kopnem potoval od Trsta do Dunaja. V Ljubljani, kamor je pripotoval 13. avgusta 1800, so mu v Filharmoniji priredili poseben koncert.

Park vojaške zgodovine, Boštjan Kurent

## Obisk članov Zgodovinskega društva Rapalska meja z italijanskimi kolegi

25. februarja so Park vojaške zgodovine obiskali člani Zgodovinskega društva Rapalska meja v spremstvu italijanskih kolegov iz različnih zgodovinskih društev iz Furlanije – Julijske krajine, ki proučujejo ostaline italijanske utrdbene linije Alpskega zidu (Vallo Alpino).

Skupina raziskovalcev utrdbene dediščine Alpskega zidu si je v sklopu obiska ogledala obrambne položaje in utrdbe na Primožu, pri čemer sta jih zlasti pritegnila unikaten dvojni topniški blok, ki velja za izjemo med sicer zelo uniformiranimi tipi obrambnih položajev, imenovanih tudi »opera« (it. Dela), pa tudi dobro ohranjen sistem podzemnih prostorov ter hodnikov, ki so povezovali posamezne položaje utrdbe. Ogledu utrdb je sledil še voden obisk PVZ.



Ob tej priložnosti so italijanski kolegi PVZ podarili izvod knjige *Guardiani della storia* (Varuhi zgodovine), kjer je predstavljen zgodovinski kontekst več utrdbenih sistemov, vključno z obrambno linijo Alpskega zidu.

Park vojaške zgodovine, foto: Boštjan Kurent

## V Parku z »Vitrino meseca« osvetlili izjemno življenjsko zgodbo

Z namenom opozarjanja na pomen osebnega angažmaja v ključnih zgodovinskih trenutkih so v Parku vojaške zgodovine vzpostavili koncept »**Vitrine meseca**«, kjer s predstavitvijo osebnih zbirk osvetljujejo izbrane življenjske zgodbe in njihovo zgodovinsko vlogo. Aktualno postavitev v »Vitrini meseca«, ki je obiskovalcem na ogled od januarja, so namenili prikazu življenjske poti **Lučke Kos**, katere osebnega zapuščino je leta 2023 PVZ predal njen sin **Andrej Vojir**.

V občasno razstavo osebne zbirke Lučke Kos je vključen tudi nabor dragocenih predmetov, ki iz pozabe oživljajo njeno izjemno življenjsko zgodbo, in sicer njeni vojaška bluza, odlikovanje in dokumenti, pa tudi kopija portreta **Partizanka Lučka Kosova** priznanega slikarja **Božidarja Jakca**.



Oljni portret akademskega slikarja Božidarja Jakca Partizanka Lučka Kosova je nastal 4. marca 1945 v Beli krajini.

Park vojaške zgodovine, foto: Boštjan Kurent

## Objava v spletni publikaciji združenja ICOMAM

Januarja je izšel nov izvod spletne publikacije **Mednarodnega združenja vojnih in vojaških muzejev (ICOMAM)**, v kateri je bil objavljen tudi prispevek direktorja Parka vojaške zgodovine **mag. Janka Boštjančiča »Lipicanci – žive legende«**.

Usoda lipicancev je bila med drugo svetovno vojno izjemno negotova, saj so jih po kapitulaciji Italije nacisti odpeljali v češko mesto Hostouň, kjer so ustanovili vzrejni center konj iz najboljših kobilarn tedanje Evrope. Konji so se ob koncu vojne znašli v veliki nevarnosti, saj je območje pripadlo Rdeči armadi. Ameriška vojska pod vodstvom generala Pattona se je odločila za drzno vojaško reševalno akcijo in z »Operacijo Kavboj« konje rešila na Zahod. Prispevek »Lipicanci – žive legende« se navezuje na istoimensko razstavo Parka vojaške zgodovine, katere odprtje je konec leta pospremlilo premiero dokumentarnega filma Društva Kolut »Neverjetna zgodba lepotcev iz Lipice«, in prinaša poglobljeno obravnavo predstavljene tematike.



ICOMAM deluje v okviru svetovnega muzejskega združenja ICOM, ki vključuje večino svetovnih muzejev. Združenje vodi mednarodni izvršilni odbor muzejskih strokovnjakov. Leta 2022 je bil na jesenski generalni skupščini ICOMAM-a v odbor za 3-letni mandat izvoljen direktor Parka mag. Janko Boštjančič.

**Park vojaške zgodovine, foto: Gabriele Boisselle, vir: Edition Boisselle**

## Naši kraji in ljudje



### Obujanje tradicije v Neverkah

17. januarja goduje **Sv. Anton Puščavnik**, zavetnik vaše cerkve v Neverkah. Vaščani »shodovanje« še vedno ohranjamo, kot velewa tradicija, ki se prenaša iz roda v rod.

Praznovanje smo pričeli s sveto mašo, ki so jo obogatili pevci župnijske cerkve iz Košane. »**Pandelk po shwadi**« pa je krajevna posebnost, popoldne se vaščani zberemo in hodimo od hiše do hiše, kaj zapojemo, kaj dobrega zaželimo, domači pa nam v zahvalo darujejo klobase in

druge darove. Klobase kot priporočilo za zdravje pri reji domačih živali, saj velja Sv. Anton za priprošnjika za zdravje živine. Tudi letos je bila naša košara polna, zato smo se čez teden dni ponovno zbrali na tradicionalni »osmini po shwadi«, kjer so pridne roke vaščank pripravile okusen »krompir w zjvnci« s klobaso in odlične palačinke. Projekt je sofinancirala Občina Pivka.

**Alenka Biščak**

## Pustovanje

### Suhorje

Na pustno soboto smo se zbrale majhne in velike suhorske šjme. Žal je dogajanje nekoliko pokvaril dež, zato smo začetek povorke po vasi prestavili na kasnejšo uro, v tem času pa so maskare dež preganjale v vaški hiši ob zvokih harmonike, klobasah in krofih, kot se za pustno rajanje spodobi. Kljub dežju smo se sprehodili po vasi in obiskali vse vaščane, ki se pustovanja niso uspeli udeležiti. Imeli smo se lepo in se že veselimo naslednje priložnosti za druženje vaščanov.

**Katja Prunk**



### Zagorje

Tudi deževno vreme ni ustavilo pustnega veselja v Zagorju. Na pohod po vasi smo se podali stari in mladi, pustno rajanje pa zaključili v gostilni Stari Tišlr, kjer smo se okrepčali in nadaljevali s pustnimi norčijami.

**Maja Zalar Kristan**



### Buje

Na pustno soboto so v organizaciji vaščanov vasi Buje pustovali tudi na Bujah.

**Tadeja Logar**



### Košana

Na pustno soboto se je skoraj 50 veselih maskar iz Košane in okoliških vasi odpravilo po Dolnji Košani. Razne živali, gasilci, princeske, kavbojci in druge šeme smo se nato po pustni povorki posladkale s krofi in toplim čajem pred košansko šolo.

**Društvo Košanske mladine**



### Nadanje selo

Tudi v Nadjem selu se je na pustno soboto v maskare spremenilo staro in mlado. Največ vaščanov se je našemilo v pisano črnsko pleme, ki je imelo tudi svoj šotor, niso pa manjkale niti druge maske (kavboji, lovci...). Kljub slabemu vremenu je poberija uspela. Obiskali smo vsako hišo in tako s plesom in veseljem preganjali zimo.

**Martina Samsa**



## Drskovče

Društvo islandski konji Drskovče je tudi letos organiziralo pustni sprevod s konji po Drskovčah. Zaradi spleta okoliščin smo letos pustovali v torek, 13. februarja, kar pomeni, da se nas je letos zbralo nekaj manj. Vseeno smo se zelo zabavali in uživali.

Katarina Fatur



## Pivka

Že tradicionalno se v Pivki razveselimo razigranih in barvitih maškar, ki vsako leto na pustni torek oživijo središče mesta. Pustne maske iz Vrtca Pivka in nižjih razredov OŠ Pivka so obiskale tudi občinsko upravo in se sprehodile po občinski stavbi. Za spomin je sledilo skupinsko fotografiranje, ki bo za vedno zabeležilo trenutek njihovega pustnega druženja.

Občina Pivka



## OŠ Košana

Učenci razredne stopnje so spoznavali tradicijo pustovanja v Sloveniji, izdelovali pa so tudi zanimive umetnine na temo pusta. Pozneje smo se odpravili na povorko po vasi in do Gornje Košane. Vaščani so nas veselo pozdravljali in nas obdarili s sladkarijami. Zelo smo veseli, da so se na šoli našemili skoraj vsi učenci; pohvala vsem – predvsem staršem, ki ste jih morda spodbudili, da se pridružijo skupnemu praznovanju.

OŠ Košana



## Vabilo

Spoštovane občanke in občani, vabimo vas, da postanete del naše skupnosti in se pridružite **Turističnemu društvu Pivka**.

Turistično društvo Pivka je prostor, kjer se srečujemo ljubitelji narave, kulture in raziskovanja. Povezujemo ljudi z različnimi interesi in pogledi, organiziramo izobraževanja, ekskurzije, z različnimi dogodki želimo ohraniti in promovirati bogato dediščino naše občine. Če se boste včlanili v naše društvo, boste lahko sodelovali pri organizaciji prireditev in aktivnosti, se udeleževali ekskurzij, se povezovali z enako mislečimi ter oblikovali trajna prijateljstva, in seveda prispevali k razvoju turizma in promociji naše občine.

Za več informacij o članstvu nas lahko kontaktirate na [td.pivka@gmail.com](mailto:td.pivka@gmail.com) ali na telefonsko številko 051 68 26 68. Najboljše pa bo, če se kar osebno ustavite v Papirnici Sponkca pri našem predsedniku Petru Ženku. Lep turistični pozdrav in dobrodošli.

Upravni odbor TD Pivka



## Po pomladi diši

29. februarja, na prestopni dan, ki nam je letos darovan, smo ponovno začeli s kulturnimi srečanji ob čaju v knjižnici v Pivki. Preprost naslov »**Po pomladi diši**« je na široko odprl vrata razmišljanja 15-im udeležencem srečanja. Po mrzli zimi (čeprav samo nekaj dni) nas večina komaj čaka sonce in prve cvetlice, ki pokukajo iz tal. Dve gospe, obe z imenom Danici, sta nam okrasili prostor s pomladnima šopkoma. To je bilo veselo presenečenje. V uvodu sem podala nekaj misli o veselju, ki nam ga prinaša pomlad z novim življenjem. Svet se nam zdi lepši, čeprav nas v teh nemirnih časih tudi skrbi, saj se poleg ljudi tudi narava in letni časi obnašajo nenavadno. Po stari navadi za zimo vedno pride pomlad, letos pa smo bolj čakali zimo in upali, da je bo kaj. Pomlad mnoge nagovarja k pesnjenju ali pisanju misli, mnogo znanih in neznanih pesnikov je skovalo verze o njej, nastajajo likovna in glasbena dela na čast pomladi.

V pogovoru so sodelujoči recitali veliko poezije znanih pesnikov, ki častijo pomlad, kot Lili Novy, Mila Kačič, Fran Milčinski – Ježek, Tone Kuntner in še mnogo drugih. Dragoceno pa nam je bilo branje lastne poezije domačih avtorjev, ki so predstavili svoje pesmi kot Srečko Likar, Dora Hrvatič. Še posebej smo bili veseli obiska pesnice in pripovednice Danice Pardo s Prema, ki nam je poleg šopka pripravila tudi recital lastne poezije. Udeleženci čajanke so se spomnili tudi svojih lastnih zgodb doživljanja pomladi iz otroštva in seveda običajev, ki spadajo v ta čas in predstavljajo nesnovno kulturno dediščino naše



slovenske preteklosti. Knjižničarka Dartaniela Stegel je kot vedno poiskala zanimivo branje, tokrat je bila to pripoved iz knjige Matjaža Mastnaka Cvetocha pomlad o grški boginji Heri in Zevsu, ki sta se ljubila ob cvetočem žafranu in hiacintah. Za popoln in prijeten konec pa smo poslušali posnetek popevke iz daljnega leta 1968, ko je pevka Marjana Držaj pela takrat popularno pesem »Zvončki in trobentice, mačice, vijolice... Za nas ga je »izbrskal« Vojko Mihelj. Ni več kaj dodati.

Prijetno vzdušje in veliko novega nas zavezuje k ponovnemu srečanju, ki bo 14. marca. Srečanje bo namenjeno našemu velikemu pesniku Krasa **Srečku Kosovelu ob njegovi 120-letnici rojstva.**

Irena Margon, foto: Dartaniela Stegel

## Spominska maša na Čepnem

17. januarja je minilo 80 let, odkar so v vasi Čepno odpeljali v Dachau sedem vaščanov, ostalih deset pa je bilo ubitih po raznih krajih Slovenije, vsak s svojo tragično zgodbo. Vaščani Čepna smo se vseh spomnili s spominsko mašo na Čepnu, 20. januarja letos, ob spomeniku preminulim junakom.

17. januar 1944 je bil zanje nepozaben, strahoten dan. Na domu **Marije Željan** so se tisto noč ustavili trije kurirji, ko pa so zjutraj hoteli iz vasi, so padli v nemško zasedo. V spopadu je padel kurir **Slavko Pipan iz Vrem**, ostala dva sta se rešila. Nemci so takoj obkolili vas, jo preiskali in oropali. Zažgali so Željanovo domačijo ter s seboj odgnali sedem moških, med njimi štiri očete. Šest jih je preminilo v taborišču Dachau in tako je ostalo v vasi 11 sirot.

Več kot 60 se nas je zbralo pred spomenikom NOB in kapelico, nekdanj kužnim znamenjem, na vhodu v vas. V ta namen smo darovali mašo na prostem pred spomenikom z izpisanimi imeni pokojnih junakov, zbrali smo se, da žrtve ne ostanejo pozabljene.

Župnik **Zdenko Štrukelj** pa je v seznam 17-ih vaščanov dodal še svojega očeta, ki je delil usodo drugih v Dachau, a je na srečo preživel. Dora Hrvatič je prebrala seznam junakov in predstavila dogajanje tistega nepozabnega dne, kot ga je takrat zapisala zdaj pokojna **Marija Požar-Žvanova.**



Iz preteklih dogodkov bi se morali vsi kaj naučiti, a kot kažejo dogodki po svetu, ne kaže ravno spodbudno. Kljub zavedanju o stanju duha v svetu še vedno mislimo, da lahko s pozitivnim razmišljanjem spremenimo svet na bolje. Korak za korakom, pa četudi traja 80 let.

Takšnemu razmišljanju smo složno nazdravili s teranovo krvjo in zeljno-klobasnim dodatkom, skupaj pod eno streho. Hvala vsakemu posamezniku, ki si je vzel svoj dragoceni čas in izrazil spoštovanje do preminulih, župnik je rekel, da oni vse to vidijo.

Tanja Hrvatič, foto: Jože Pavzin

## Društvo Modre siničke prenehalo z delovanjem

Prav letos bi društvo praznovalo častitljivo obletnico 20 let delovanja, ki ga lahko označimo kot humanitarno delovanje, ki je vsem prineslo veliko koristi in spodbude na poti k človečnosti. Hvala vsem članicam in predsednici Valeriji Šušteršič, da so vztrajale tako dolgo.

Društvo »Modre siničke« je bilo ustanovljeno pozimi med letoma 2003 in 2004 na pobudo gospe **Roberte Noemi**. Namen društva je bil obuditev ročnih del, ki so predstavljala pomemben del družabnega in koristnega življenja nekoč. Ponovno so članice društva obudile druženje, ki je postalo del cilja ustanovitve društva. Na začetku se je pridružilo 16 članic, ki so začele po vzoru babic in mam izdelovati ročna dela kot vezenine, pletenje, kvačkanje, šivanje. Redno so se dobivale v učilnici prizidka OŠ Pivka in ustvarjale igrače, prtičke in drugo okrasje za dom. Kmalu so začele šivati punčke iz cunj in njihova dejavnost je postala humanitarna.

V vseh letih so izdelale **več kot 700 punčk za Unicef**, ki jih namenja ljudem v posvojitve. To pomeni, da posamezniki kupijo punčko, ki jo nekomu podarijo. Sredstva, ki se tako zberejo, jih namenijo za cepljenje afriških otrok in za druge potrebe Unicef organizacije. Članice društva Modre siničke so šivale in izdelovale unikatne punčke za Unicef pod geslom: »**Ena punčka za eno cepivo**«. Vsaka njihova izdelana punčka je bila opremljena z etiketo, na kateri so bili zapisani podatki izdelovalke. Tako je šel sloves ljubkih punčk tudi v svet.



Na žalost moramo poročati, da se je bilo treba z grenkobo v srcu odločiti, da se društvo ukine. **Predsednica društva Valerija Šušteršič**, ki je predsedovala zadnjih sedem let, je sporočila, da ne morejo več delovati. Nenavaden čas korone jih je povsem razcepil. Članice društva so tudi onemogle, ostarele, nekaj jih je umrlo. Ostalo jih je le pet. Novih mlajših moči pa ni bilo kljub temu, da so zelo vabile spretno šivilje in prostovoljke k njim. Spretno gospe sicer niso mirovale. Po modelu, ki ga je naredila prav gospa Valerija, so krojile in šivale punčke, ki so bile vsaka zase unikat. Delale so tudi doma, vendar so ugotovile, da tako ne gre več naprej. Predsednica društva se je morala odločiti in 1. januarja 2024 je bilo društvo ukinjeno.

Irena Margon, foto: Irena Margon

## Popravek

Pri objavi članka o Miklavžu v Trnju in Zagorju je v januarski številki Pivškega lista prišlo do nenamerne napake. Za napako se opravičujemo in v nadaljevanju članek in fotografijo ponovno objavljamo.

Uredništvo

## Miklavž v Trnju in Zagorju

V soboto, 9.12.2023, je otroke trnjske in zagorske župnije obiskal Miklavž in obdaril otroke stare do 10 let.

V Trnju so se med čakanjem pogovarjali o Miklavžu in ga na ves glas začeli klicati. Otroci so se razveselili njegovega prihoda.

V Zagorju je Otroški cerkveni pevski zbor pod vodstvom Katjuše Vadnjal pripravil kratek nastop in Miklavža priklical s pesmijo "Pridi sv. Miklavž".

V obeh župnijah jih je Miklavž zadovoljen pozdravil in pohvalil. Ko jih je začel klicati, so radovedno in pogumno pristopali k njemu in z veseljem sprejemali darila. Ob odhodu so se poslovili s pesmijo "Hvala, sv. Miklavž".

Medžupnijska Karitas Zagorje in Trnje



## Spoštovana gospa Mara Moravec!

Veselimo se vašega 102. rojstnega dne, ki ste ga dočakali 22. februarja, in vam voščimo zdravja in moči za naprej. Ponosni smo na vas, da ste naša občanka. V Pivki ste v času vašega aktivnega službovanja kot medicinska sestra pri dr. Adolfu Kinkeli poznali skoraj vse prebivalce. Še danes se spominjate marsikoga od njih. Doživeli in preživeli ste veliko dogodkov vse od vojnega časa pa do danes.

Še vedno ste čili in zdravi, dobre volje in odzivni na dogajanja sedanjega časa. Ob vašem 102. jubileju vas je obiskalo veliko ljudi, med njimi tudi predstavnici Karitas Pivka **Aleksandra Primc** in **Julka Dekleva** in v imenu Rdečega križa OE Pivka - Postojna **Viktorija Gorjanc**. Seveda vam je s šopkom cvetic voščil tudi vaš nedeljski »sopotnik« **Ernest Margon**.



Irena Margon, foto: Ernest Margon

## Kultura pomaga turizmu

16. februarja je **EKO muzej v Slovenski vasi** obiskalo 60 obiskovalcev »tretje univerze« iz Domžal, ki so se odločili spoznavati naše kraje, znamenitosti in ljudi na Zgornji Pivki in Bistriškem. Po ogledu EKO muzeja, ki jim je bil zelo všeč, jim je **lokalni turistični vodnik Ernest Margon** predstavil kamnite pivške križe, znamenitost in kulturno dediščino naše pivške pokrajine in našega območja. Vsak od teh nemih, a globoko sporočilnih pomnikov vernosti in kulture je imel svojo zgodbo in te so posebno pritegnile goste. **Predsednica KD Lipa Irena Margon** je spregovorila o Pivčanih, ki so pustili pomemben pečat v krajevni zgodovini in širše. Izpostavila je dva: **dr. Antona Požarja iz Petelinj, duhovnika, slavista, pevovodjo, kulturnega delavca in profesorja na vipavski gimnaziji, ki je širil kulturo in narodno zavest ter učiteljico, pesnico in prevajalko Ludoviko Kalan, ki je skrbela za učenje otrok v slovenščini v vojnem času, leta 1950 pa je ustanovila prvo slovensko šolo v Piranu, kjer je dotlej bil pouk le v italijanščini.**



Obiskovalci so ugotavljali, da so naši kraji zelo zanimivi in da se bodo gotovo še vrnil, saj si niso mogli ogledati vsega, kar smo jim še predlagali. Goste iz Domžal je pot vodila naprej v Ilirsko Bistrico in na Kettejev Prem novim zgodbam in doživetjem naproti.

KD LIPA Pivka

## Andreju Žužku - nekdanjemu ravnatelju Osnovne šole Pivka v spomin

Učitelj in ravnatelj Andrej Žužek, rojen leta 1941 na Jurščah, se je poslovil 19. februarja 2024 v domači vasi Šmihel pri Pivki. V šestdesetih letih preteklega stoletja je poučeval slovenski jezik na Osnovni šoli Košana, leta 1970 je postal pomočnik ravnateljice na Osnovni šoli Pivka, v letih 1978–1992 pa je na isti šoli ravnateljeval. Nato je bil do upokojitve ravnatelj na Osnovni šoli Knežak. Spominski zapis mu posvečam kot njegova dolgoletna sodelavka na pivški šoli.

Moje prvo srečanje z Andrejem mi bo za vedno ostalo v spominu. Spoznala sem ga, ko sem prišla na pivško

šolo vprašat za sprejem v službo. Razpisano je bilo mesto učitelja razrednega pouka na podružnični šoli v Trnju. Ravno tisti dan je bila ravnateljica odsotna, zato me je sprejel njen pomočnik Andrej Žužek. Moja trema in strah sta minila takoj, ko sem zagledala njegov nasmehek in prijazen sprejem. Pogovor je potekal v prijetnem in sproščenem vzdušju. Takšen je bil Andrej. Vedno si je vzel čas za pogovor z vsakim od zaposlenih na šoli, s starši in tudi z učenci. Do vseh sodelavcev je imel enak odnos, bil je spoštljiv in rad se je smejal. Ne spomnim se, da bi ga kdaj videla jeznega. Ta pristen in razumevajoč odnos je ohranil tudi v času njegovega ravnateljstva. Na šoli je

prevladovalo povezovalno, prijateljsko in delovno vzdušje. Da bi se pivški šoli ohranilo dobro ime, ki ga je imela, saj so naši učenci prihajali na srednje šole z dobrim znanjem, nas je učitelj s pohvalo in izrazom zadovoljstva vzpodbujal pri iskanju novih poti, oblik in metod za uspešno delo z učenci. Zavedal se je, da je za učitelja potrebno dobro strokovno znanje, kar pripomore k boljšemu znanju učencev. Rad je poskrbel, da smo se učitelji lahko udeležili ustreznih seminarjev, še posebno pri uvajanju novosti v učni proces. Delo ravnatelja pa ni samo organizacija vzgojno-izobraževalnega dela na šoli, ampak zahteva še marsikaj drugega.

Uspešno je sodeloval tudi s starši, občino, vodstvom tovarne Javor in predstavniki drugih organizacij, kar je bilo za šolo koristno. V tistem času je naraščalo število učencev, zato smo imeli pouk na razredni stopnji vsa leta v dveh izmenah. Predstavniki občine, Javora in staršev so na njegov predlog oblikovali gradbeni odbor in leta 1985 začeli s pripravami za gradnjo prizidka.

Čez tri leta smo imeli odprtje novega dela šole. Tako smo bili navdušeni nad to pridobitvijo, da smo na njegov predlog vsi učitelji pomagali čistilkam čistiti in pripraviti prostore za odprtje. Pri organizaciji dela je tako odpadlo kar nekaj težav, saj je nato pouk potekal samo dopoldne

in je bilo popoldne dovolj prostora za izvajanje krožkov in drugih dejavnosti. Stari in novi del šole pa je povezoval večnamenski prostor, ki smo ga poimenovali nova avla. V njej se še danes odvijajo kulturne prireditve in druge dejavnosti. S tem se je tudi okrepila povezava s krajem.

Pri vsem pa ni pozabil na podružnični šoli v Šmihelu in Zagorju, saj so morali imeti učenci tudi tam enake pogoje za učenje kot na centralni šoli. Poskrbel je za obnovo podružnične šole v Šmihelu in za ureditev novih prostorov v Zagorju.

Sam je pred leti o delu ravnatelja zapisal: »Delo ravnatelja je voditi, usmerjati, povezovati nasprotja, poskrbeti za ustvarjalnost, kvalitetno znanje in vzgojo učencev. To je zahtevno in odgovorno delo. Zmoreš ga opravljati le, če ti sodelavci zaupajo.«

Verjamem, da smo mu z delom pomagali in mu dovolj zaupali, da mu je uspelo uresničiti zastavljene cilje.

Andreju izrekam iskreno hvaležnost in spoštovanje.

**Zinka Vadnjal**

## Andreju v slovo

Dvigni se duša pobita, steptana.  
Dvigni, zagori, zapoj do Boga,  
da boš kot harfa prijetno ubrana,  
kakor večernica sredi neba.  
Da bom zaslužil kraljestvo neznano,  
tam prek morij, onkraj sveta. (S. Kosovel)

### Dragi Andrej!

Prišel je čas, ko se od tebe kot tvoji sorodniki iz Juršč in Šmihela poslavljamo. Tiho si odšel od nas in zapustil ta svet. Novica o tvoji smrti nas je globoko prizadela. Naša srca so ovita v žalost. Bil si dober in plemenit človek, ki nas je pogosto obiskal, nam namenil pozornost, pohvalo ali tolažbo.

Z nami si bil pri vsakem našem praznovanju, spremljal si naše delo, uspehe in poraze. Vedno si govoril: »Res me skrbi za vse vas!« Posebej te je prizadela smrt tvojih bratov, o katerih si pogosto govoril in obžaloval njih prezgodnjo smrt. Hvala, velika hvala za vso tvojo bližino in pomoč. Verjamem, da si ob prehodu v večnost slišal povabilo Jezusa, Odrešenika sveta: »Prav, dobri in zvesti služabniki! V malem si bil zvest, čez veliko te bom postavil. Vstopi v veselje svojega gospodarja!« (Mt. 25,21)

Kot član KD Juršče si bil zelo ponosen in vesel ob ustanovitvi prvega, organiziranega kulturnega društva v naši vasi. Bil si dragocen svetovalec in ustvarjalec kulturnega dogajanja. Obiskal si vse naše prireditve, nam svetoval in odpiral nova področja kulture, ki bogatijo vaško življenje. Nepogrešljiv si bil ob izdaji naših knjig. V tem letu

smo načrtovali nove, pomembne dogodke, katerih avtor bi bil prav ti. Pogrešali bomo tvoj miren, argumentiran nastop, tvoje dobrohotno svetovanje. Vedno si dejal: »Čestitke za vaš trud, delajte naprej!« Kot učitelj si cenil naš slovenski jezik, našo kulturo in tradicijo. Vse to ostaja kot lep spomin, saj življenje niso dnevi, ki so minili, temveč dnevi, ki smo si jih zapomnili.

Slovo je težko, boleče, a tolaži nas naša katoliška vera, v kateri nam Jezus govori: »Jaz sem vstajenje in življenje; kdor vame veruje, bo živel, tudi če umre.«

Tvoji ženi Nadi, hčerki Tanji z družino, vsem sorodnikom in prijateljem izrekam globoko sožalje. Vsemogočni Bog naj te sprejme v svoje nebeško kraljestvo. Z nami boš v naših molitvah.

Saj, kogar imaš rad, nikoli ne umre, le daleč, daleč je.

**Majda Žužek, žalni govor ob smrti Andreja Žužka, Šmihel,  
23. februarja 2024**

## 300 let rojstva gospoda na Kolovcu, Vranji peči in Ravnah pri Pivki

Pred 300 leti, na pomladanski dan 22. aprila 1724, se je na dvorcu Ravne pri Pivki rodil Jurij Jakob pl. Hohenwart (1724-1808). Njegova mati je bila Marija Ana Šarlota (1696-1781), na Ravnah rojena baronica De Leo pl. Lewenberg. Bila je zadnja pripadnica plemiške rodbine, ki je posestvo Ravne posedovala vse od leta 1617. Njegov oče, Franc Karl pl. Hohenwart (1691-1772), je izhajal iz starodavne plemiške rodbine Hohenwart, ki je bila na Slovenskem prisotna že od 12. stoletja, od sredine 15. stoletja pa je imela svoj matični grad in posestvo na Kolovcu pri Kamniku.

V mladosti se je Jurij Jakob sprva okoli leta 1739 izobraževal na jezuitski gimnaziji v Ljubljani, nato pa okoli leta 1743 na jezuitskem kolegiju v mestu Reka, kjer je njegov oče Franc Karl pl. Hohenwart med leti 1740 in 1747 služboval kot cesarsko-kraljevi glavar mesta. Štirje bratje Jurija Jakoba, tudi izobraženi pri jezuitskem redu, pa so se odločili za duhovniški poklic. Med njimi je najbolj znan Sigmund Anton grof Hohenwart (1730-1820), učitelj kasnejšega avstrijskega cesarja Franca I. (1768-1835), tržaški škof leta 1792, nazadnje pa dunajski nadškof med leti 1803 in 1820.

Leta 1744 je Franc Karl svojega sina Jurija Jakoba poslal na študij prava na Dunaj, pri čemer mu je pred odhodom na dvorcu Ravne v 20-ih točkah napisal zelo zanimive in poučne napotke, da bo njegov študij uspešen. V tem času, med leti 1743 in 1754, se je njegov oče Franc Karl lotil prezidave renesančnega dvorca Ravne v poznobaročni dvorec. Po končanem študiju se je Jurij Jakob vrnil domov ter nato med leti 1751 in 1782 opravljal funkcijo svetnika deželnega glavarstva na Kranjskem.

Kmalu po dokončanju prezidave dvorca Ravne leta 1755 sta se Franc Karl in Marija Ana odločila, da dvorec in posestvo Ravne prepustita svojemu sinu Juriju Jakobu, sama pa se umakneta na posestvo Kolovec oz. v Ljubljano. Natančneje, podarila sta mu štiri petine (4/5) posestva Ravne, saj je preostalo petino takrat imela v lasti rodbina Kottulinsky, ki jo je podedovala od skupnih sorodnikov iz rodbine De Leo. Jurij Jakob pl. Hohenwart je s pomočjo grajskega upravnika Janeza Krstnika Švarca (1716-1782) začel z gospodarjenjem ter urejanjem. Po navodilih Jurija Jakoba so bila v naslednjih letih zemljišča na posestvu očiščena kamenja, nastale so urejene zelenice in travniki, zgrajeni in popravljani so bili suhi zidovi, urejeni gozdički, nasadi dreves, sadovnjaki in vrtovi, ob poteh so nastali drevoredi oz. aleje. Zgrajena je bila tudi cesta od posestva Ravne do Radohove vasi, kot tudi t.i. Hohenwartova, ki je vodila od Šempetra (Pivka) pod Vremščico do Divače, kjer se je priključila na obstoječo cesto Dunaj-Trst.

Cesarica Marija Terezija je leta 1767 zaradi zaslug povišala Franca Karla in rodbino Hohenwart v grofovski stan in s tem tudi Jurija Jakoba, pri čemer jim je bil dodeljen naziv "gospod na Kolovcu, Vranji peči in Ravnah" (Herr zu Gerlachstein, Rabesberg, und Raunach) ter izboljšan

grb. Leta 1768 se je grof Jurij Jakob poročil s Marijo Frančiško pl. Hohenwart (1750-1831), daljno sorodnico iz veje Hohenwartov iz Špitaliča v Tuhinjski dolini (Neuthal). Kot kaže je bil njun zakon zelo srečen, radosten in prepoln ljubezni, saj se jima je rodilo kar 17 otrok. Med njimi npr. najstarejši sin in naslednik Franc Jožef grof Hohenwart (1771-1844) ter njegov najmlajši sorojenec Andrej Konrad grof Hohenwart (1794-1881) oče poznejšega gospodarja na Ravnah ter avstrijskega ministrskega predsednika Karla Žige grofa Hohenwarta (1824-1899). A izmed 17 otrok jih je žal le osem dočakalo polnoletnost. Ko ni imel službenih obveznosti, je grof Jurij Jakob vsako leto prišel na oddih na svoj dvorec in posestvo Ravne, še posebej takrat, ko si je ustvaril veliko družino.



Po smrti očeta Franca Karla leta 1772 je Jurij Jakob podedoval staro posestvo Hohenwartov Kolovec pri Kamniku. Kmalu nato, leta 1773, je od Marije Ane, baronice Kottulinsky (1725-1774), odkupil petino posestva Ravne, saj je to bilo leta 1644 po smrti njegovega prapra-starega očeta po materini strani Jeremije Petra De Lea razdeljeno med njegovih pet sinov. S tem nakupom je Jurij Jakob posestvo Ravne po skoraj 130 letih združil v celoto in postal njegov edini lastnik. Poleg tega je k imetju posestva Ravne v Brkinih z nakupi pridružil še več drugih tamkajšnjih manjših zemljiških posesti. Med gospodovanjem je Jurij Jakob leta 1804 odprodal le dve podložni kmetiji v vasi Štorje.

Na dvorcu Ravne je Jurij Jakob sistematično uredil arhiv gospodstva Ravne ter rodbinski arhiv, ki se dandanes nahaja na Dunaju oz. Trstu. Poleg arhiva pa je na dvorcu Ravne ustvaril še obsežno knjižnico, ki je obsegala okoli 900 knjig v nemškem, latinskem, italijanskem in francoskem jeziku. Najstarejša knjiga je bila Biblija iz leta 1495, veliko knjig so napisali avtorji iz jezuitskega reda. Knjižnica je obsegala dela s področja religije, filozofije, prava, zgodovine, geografije, jezikoslovja, naravoslovja, ekonomije, medicine in leposlovja. Kot izobražen plemič je bil grof Jurij Jakob poliglot, saj je v njegovem lastnoročnem življenjepisu iz leta 1783 zapisal, da obvlada latinščino, nemščino, italijanščino, francoščino, slovenščino (kranjščino) in hrvaščino (ilirščino). Poleg velike knjižnice je Jurij Jakob bil tudi strasten zbiratelj kovancev, predvsem iz rimskega obdobja. V njegovem katalogu jih je naštetih kar 1400.

Jurij Jakob je leta 1773 postal predsednik Kranjske kmetijske družbe, kjer je imel zasluge ne le za razvoj

kmetijstva, temveč se je zavzemal tudi za raziskovanje živalstva, rastlinstva, rudarstva ter zgodovine na Kranjskem. Zaslužen je bil tudi za zbiranje knjig ter nastanek javne knjižnice v Ljubljani, pri čemer je vplival na nastanek kasnejše Licejske knjižnice in posredno Narodne in univerzitetne knjižnice. Zaradi teh zaslug se dandanes v rokopisni čitalnici NUK nahaja portret Jurija Jakoba grofa Hohenwarta. Od leta 1774 do 1792 je bil tudi podravnatelj deželne deske za Kranjsko oz. zemljiške knjige za plemiške posesti, ter predsednik pravosodnega oddelka deželnega glavarstva. V svojem pravnem mnenju je Jurij Jakob za cesarico Marijo Terezijo leta 1774, podobno kot njegov kolega Jožef Gabrijel pl. Buset, zagovarjal odpravo mučenja oz. torture v kazenskih sodnih postopkih. Leta 1776 je cesarica Marija Terezija z uradnim dekretom torturo tudi dejansko odpravila.

Med leti 1776 in 1777 je bila po navodilih Jurija Jakoba dokončana nova grajska cisterna oz. vodnjak za oskrbo z vodo na posestvu Ravne, med leti 1781 in 1782 pa je dal zgraditi grajsko pristavo, danes hlev za lipance. Po njegovih lastnih besedah je zgradil grajsko pristavo. Poleg tega je za namene zbiranja desetnin od podložnikov gospodstva Ravne iz krajev v Brkinih in prodaje žita v Trst dal leta 1775 zgraditi tudi novo kaščo v vasi Hrpelje. Skupaj z upravnikom gospodstva Prem in upravnikom gospodstva Postojna je Jurij Jakob leta 1782 dosegel sporazum, da so lahko tudi podložniki gospodstev Prem ter Ravne iz vasi Petelinje, Šempeter (Pivka), Radohova vas in Hrastje za potrebe kurjave hodili po les v gozdove gospodstva Postojna v Javornikih. S posebnim dovoljenjem pa so lahko podložniki zaprosili tudi za gradbeni les, a le za lastne potrebe.

Od leta 1793 do 1803 je bil tudi predsedujoči svetnik deželnega glavarstva na Kranjskem, med leti 1796 do

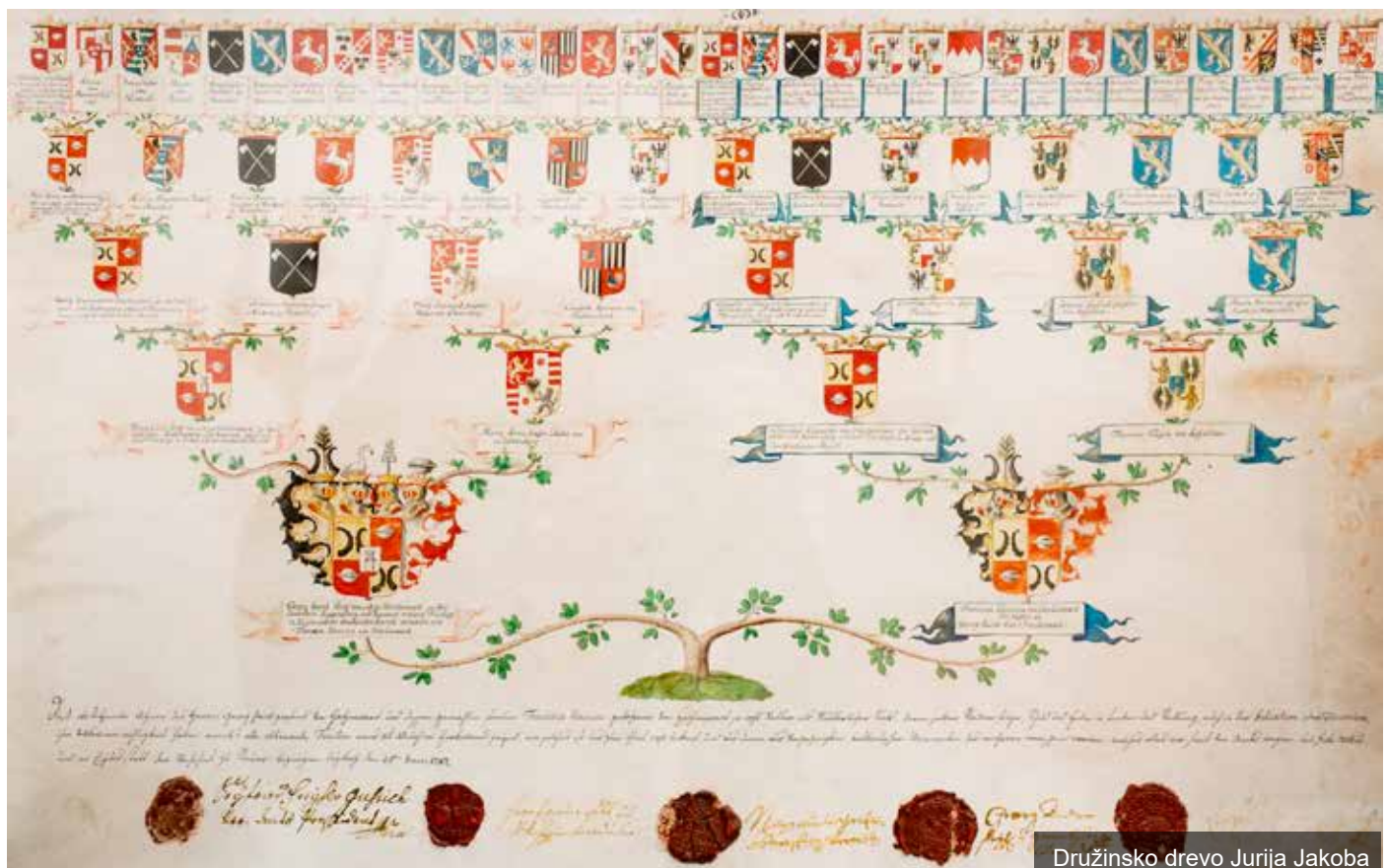
1799 ter 1802 do 1803 pa je opravljal funkcijo predsednika c. kr. deželnega glavarstva za Kranjsko oz. deželnega glavarja. Zanimivo je tudi, da je med leti 1796 in 1799 kot domači učitelj otrok grofa Jurija Jakoba poučeval Matevž Ravnikar (1776-1845), kasnejši prvi tržaško-koprski škof. Leta 1804, pri 80 letih, je bila grofu Juriju Jakobu, po več kot 50-letni državni službi v času vladanja kar štirih habsburških vladarjev, ugodena prošnja za upokojitev. Ob tej priložnosti ga je cesar Franc I. odlikoval z redom svetega Štefana.

Leta 1805 je Jurij Jakob napisal oporoko, kjer je za svojega univerzalnega dediča določil sina Franca Jožefa Hanibala. Zanimivo je tudi, da je bila njegova želja, če bi umrl na dvorcu Ravne, naj se ga pokoplje v cerkvi sv. Mihaela pri Nadanjem selu. Ohranila pa se je tudi grofova pesnitev, v kateri je vsebino oporoke zapisal v obliki verzov. Ena izmed kitic je posvečena tudi posestvu Ravne.

Podobno kot njegova starša je tudi Jurij Jakob leta 1806 svojemu sinu Francu Jožefu prepustil eno od svojih posestev, in sicer posestvo Kolovec, zase pa je vse do smrti zadržal posestvo Ravne. Kar kaže na to, da je bil najbrž zelo navezan na rojstni kraj Ravne, kjer je skupno gospodoval kar 53 let.

Umrli je 2. januarja 1808 v stanovanju v Ljubljani v stavbi s hišno št. 237, danes Mestni trg 17. Pokopan je bil na pokopališču ob cerkvi sv. Katarine v kraju Rova pri Kolovcu, v skladu z njegovo oporoko željo, če umre v Ljubljani oz. Kolovcu. Posestvo Ravne, po zaslugi Hohenwartov imenovano tudi "raj na Krasu," je po grofu Juriju Jakobu podedoval njegov najstarejši sin, znameniti naravoslovec in muzealec Franc Jožef Hanibal grof Hohenwart.

Igor Gardelin, foto: Valter Leban, arhiv projekta MerlinCV



Družinsko drevo Jurija Jakoba

## Občinska proslava ob slovenskem kulturnem prazniku

V Krpanovem domu v Pivki je 8. februarja potekala občinska proslava ob slovenskem kulturnem prazniku, ki jo je vodila **Valentina Plaskan**. Slavnostni govorec je bil **Mitja Čander**, osrednji gost pa **Borut Pahor**, s katerim je potekal daljši pogovor o izidu njegove knjige Zmaga je začetek.

V bogatem kulturnem programu so nastopili **Pavle Ravnohrib**, **Ksenija Belcer Žnidaršič** in mladi harmonikaši. Nit kulturne proslave je bila tudi predstavitev pomena lokalne kulture, ki je bila upodobljena skozi videonagovore **župana Roberta Smrdelja**, **direktorja Parka vojaške zgodovine Janka Boštjančiča** in **direktorice Zavoda za turizem Jane Gržinič**.

Župan občine Pivka Robert Smrdelj: "Naša občina se lahko ponaša z vrsto kulturnih društev, ki s svojim delom ohranjajo in soustvarjajo kulturno identiteto našega kraja. Skozi kulturo in tradicijo gradimo mostove med generacijami, krepimo prostovoljstvo, negujemo jezik, ter ohranjamo tiste vrednote, ki nas definirajo kot skupnost. Kultura pa je lahko tudi opomin, naš muzej - Park vojaške zgodovine - je pričevalec o tem, česa ne smemo dopustiti. Ob tej priložnosti se lepo zahvaljujem vsem, ki soustvarjate kulturni utrip in podobe naše občine."

Direktor Parka vojaške zgodovine Janko Boštjančič: "Ob kulturnem prazniku bi rad izpostavil eno stvar, ki je ob uradnih praznovanjih kulturnega praznika pogosto prezrta. Gre za bogato kulturno življenje, pravo brbotanje kulturnega dogajanja na slovenskem podeželju. Vsi skupaj smo dolžni izraziti veliko hvaležnost množici žena, mož, otrok in mladih, ki se v pevskih in glasbenih skupinah gledaliških in domoznanskih sekcijah razdajajo za slovensko kulturo popolnoma brezplačno, na lastne stroške, z obilo dobre volje in zdrave narodne zavesti. Iskrena hvala in čestitke ob kulturnem prazniku."



Direktorica Zavoda za turizem Jana Gržinič: "Zame sta kultura in turizem neločljivo povezana. Vsak obiskovalec našega kraja poleg zanimivih vsebin spozna del naše bogate naravne in kulturne dediščine. Prav preplet pohodov po naši lepi pokrajini, z zaključno domačo pesmijo in lokalno kulinariko je zagotovo doživetje, ki ga bomo v prihodnje še bolj razvijali. Hkrati pa kultura pomeni obnašanje obiskovalca, ponudnika in vseh, ki smo v turistični utrip vpeti. Meni pa so različni kulturni dogodki vedno znova priložnost za odkrivanje lepote slovenske in evropske kulture in nikoli končan osebni razvoj."

Slavnostni govorec Mitja Čander je v nagovoru poudaril, da kulture nikoli ne gre podcenjevati. "Morda je – kot tolikokrat v naši zgodovini – prav kultura ponovno preizkusni kamen naše prihodnosti. Jo bomo zmogli prepoznati kot prostor duhovne svobode in medij dialoga z drugimi in drugim ali pa jo bomo povsem izpraznili in zlorabili za netenje sovraštva. Med nami so še prisotna semena, ki lahko vzklijejo in ponudijo alternativo, tisto pravo alternativo samoumevnemu in v izključevanju utemeljenemu pogledu na svet. Ustvarjalen in čuječ človek živi polno življenje, enkratno in neponovljivo. Prisluhnimo skrivnosti v sebi."

Slavnostnemu nagovoru je sledil pogovor z nekdanjim predsednikom države Borutom Pahorjem. Spregovoril je o prijateljstvu z italijanskim predsednikom Mattarellom, času osamosvajanja in enotnosti naroda, aktualnih političnih razmerah v svetu, dr. Jožetu Pučniku, zdravju, morebitni vrnitvi v politiko in nastajanju knjige Zmaga je začetek.

Zavod za turizem Pivka

## Uspešna akcija podarjanja knjig

Dan pred slovenskim kulturnim praznikom so člani Kulturnega društva Lipa Pivka spet pripravili bogat izbor knjig za odmevno akcijo »**Podarimo knjigo za praznovanje kulturnega dne**«. Minilo je že 13 let, kar smo začeli s podarjanjem knjig v Pivki. Ljudje so se navadili in se radi ustavljajo ob stojnici s knjigami. Društvena akcija je dobila veljavo in pravi pomen. Število knjig, ki jih oddamo, presega 100. Vse bolj pa tudi ljudje prinašajo knjige, bodisi starejši, ki želijo knjige podariti naprej, pa tudi ljudje, ki jim otroci odrastejo in otroške knjige posredujejo za druge otroke. Ob letošnji februarski akciji lahko rečemo, da jo uvrščamo v uspešen knjižni dogodek, katerega spremljajo redni in zvesti bralci. Značilnost letošnjega februarskega podarjanja knjig je bila tudi večja ponudba različnih praktičnih priročnikov.

**Še naprej vas vabimo k odzivu na podarjanje knjig, naslednjič bo v začetku decembra ob rojstnem**



**dnevu Franceta Prešerna. Do takrat pa vabljeni do knjigobežnice v Šparu, ki vse leto ponuja knjige v posvojitve in branje.**

**»Naj knjige krožijo med bralci in se ne prašijo na knjižnih policah!« je naše geslo.**

KD Lipa Pivka



## Razstava »Rock Postojna« razkriva zgodovino lokalne rock glasbene scene

Zasedba Kislu grozdje, foto: Notranjski muzej Postojna

V Notranjskem muzeju Postojna so decembra lani odprli vrata razstave »**Rock Postojna**«, ki raziskuje zgodovino rock glasbe na Postojnskem. Ideja za razstavo se je porodila **kustos**u in **zgodovinarju Tinetu Kaluži**, sicer glasbenemu navdušencu ter bobnarju v rock skupini.

Razstava, ki je prva tovrstna v pokrajinskem muzeju, presega dosedanje obravnave kraškega okolja, človeškega življenja ter zgodovine na tem območju. »**Rock Postojna**« je prva pregledna razstava razvoja rock scene v Sloveniji. Edinstvenost razstave se odraža v veliki zbirki fotografij in plakatov, ki segajo vse do začetkov postojnskega rocka v 60. letih. Ključni elementi so osebne zgodbe posameznikov - rokerjev, glasbenikov in drugih ustvarjalcev, ki so bili ključni akterji v razvoju rock glasbe na tem območju. Avtor razstave je zbral skoraj sto osebnih zgodb, ki temeljijo na izkušnjah, anekdotah in pričevanjih,

s čimer je ustvaril izjemen dokumentarni mozaik. To bogastvo je nato prenesel tudi v istoimensko knjigo, ki je izšla ob odprtju razstave.

Na razstavi se bodo prepoznali tudi člani zasedb, poznanih v krajih na Pivškem. »Morda najbolj opazni v 70-ih so bili **Machine** (Nardo Stegel). Zanimivi so tudi predhodniki Ane Pupedan, **Insektus** in **Requiem**, pa **Castle nuts**, **Negros**, **Zveket**, **Popuši** in **Caracatau wau**,« izpostavlja za Pivški list avtor razstave.

Grafična podoba razstave nosi pomembno simboliko, saj barve izhajajo iz zlatih obdobj rock glasbe v 60., 70., 80. in 90. letih. Ilustracija priznanega umetnika Leona Zuodarja, znanega kot "Lele", dodatno poudarja simboliko razstave.

AFČ, foto: Notranjski muzej Postojna

## Večer v Krpanovem domu minil v romantičnem vzdušju

1. marca smo v Pivki organizirali **Večer ljubezenske poezije in glasbe**. Pri nas velike tradicije pustovanj nimamo, prav zato smo se na **Zavodu za turizem** odločili, da bomo obdobje med Valentinovim in Gregorjevim namenili ljubezni. Dogodek smo pripravili v sodelovanju s **Kulturnim društvom Juršče**. Za glasbeno romantično vzdušje sta poskrbela **Majda in Marjan Petan** z vsemi njunimi največjimi uspešnicami – nežnimi skladbami, ki sežejo do srca. Domačinka **Mihaela Terkov** je interpretirala avtorske ljubezenske, rahlo erotične pesmi. Dogodek sta z vprašanji na temo ljubezni prepletala voditelja **Ana Žužek Barle** in **Marko Barle**. Zaključili smo z zgodbo usodne ljubezni **Dramske skupine KD Juršče**, igrano ponazoritev Prešernovega Povodnega moža. Mladi nastopajoči so izbrali moderen pristop in z interpretacijo navdušili občinstvo. Veseli nas, da je njihov prvi nastop uspel. Upamo, da jih bomo videli na odru tudi v prihodnje. Po zaključku programa so si obiskovalci lahko ogledali **fotografije Poljubov** v galeriji in preizkusili moč ljubezenskega napitka in prigrizkov **Gregorja Slavca**.



Glasba in poezija sta univerzalni govorici, ki združujeta, povezujeata in nas spodbujata, da razmišljamo o pomembnih življenjskih vprašanjih. O ljubezni in njenih različnih oblikah bomo ob novem romantičnem dogodku ponovno razmišljali pomladi leta 2025.

Zavod za turizem Pivka

## Knjigobežnica Hospic v Knjižnici Pivka

Kulturni večer je bil uvod v odprtje knjigobežnice HOSPIC v Knjižnici Pivka. Za glasbeni uvod je flavtistka **Nika Sotlar** zaigrala na flavto prijetno skladbo. **Predsednik Območne enote Hospic Primorsko - Notranjska Ernest Margon** je v nagovoru poudaril pomen delovanja prostovoljcev društva, ki se trudijo ljudem pomagati v hudi bolezni, poslavljanju od življenja ali žalovanju ob izgubi bližnjih. V času, ko se veliko dela na sprejemu zakona o evtanaziji, je poudaril pomen paliativne oskrbe hudo bolnih in umirajočih, ki pomeni dodajanje »življenja dnevom, ki se neizogibno iztekajo«. To je odgovor Hospic na težnjo družbe po uzakonitvi pomoči pri prostovoljnem končanju življenja.

Kulturni program se je nadaljeval ob recitacijah Kuntnerjevih pesmi z vsebino o staranju in neizbežni smrti, ki nas bo vse doletela, Nika pa je za zaključek v spomin na nedavni kulturni praznik odlično interpretirala Prešernovega Povodnega moža. Sledilo je odprtje knjigobežnice s prvimi podarjenimi knjigami. Svojo knjigo Nisem več kralj je podaril tudi **gospod Bernard Baša** z Bistriškega, ki se je nedavno kot prostovoljec vključil v delovanje Hospic, sam pa je doživel tragično izgubo sina. Ob sproščenem kramljanju po prireditvi so se udeleženci pogovarjali in izmenjali veliko idej, ki jih bodo lahko vključili v delovanje društva Hospic.



Knjigobežnica Hospic je namenjena javnosti, da se seznanja z delovanjem društva, ki ljudem nudi oporo v času poslavljanja in žalovanja. Tam je mogoče dobiti brošure z informacijami, kam se lahko obrnejo po pomoč. Hkrati knjigobežnica nudi tudi knjige in literaturo, povezano s pomembnim delom človekovega življenja. To so knjige tolažbe, odkrivanja neznanega v človekovem čustvovanju. Knjige si lahko vzamejo, preberejo, obdržijo ali vrnejo še za koga, ki bi jih potreboval.

**KD Lipa Pivka in Območna enota Hospic Primorsko-Notranjska**



Radio 94 je 8. marca že tradicionalno ob dnevu žena povabil poslušalke Radia 94 na projekcijo filma v Kino Pivka. Tokrat so povabljene obiskovalke uživale v edinstvenem doživetju ob ogledu filma Priscilla, ki je nastal po knjigi Priscille Presley Elvis and Me. Foto: Valter Leban



## Razstava del 1. likovne kolonije »Suhorje in Suhorca 2023«

18. januarja je bila v knjižnici v Pivki v Krpanovem domu otvoritev razstave likovnih del, ki so nastala na Suhorju v **1. likovni koloniji »Suhorje in Suhorca 2023«**. 11 slikark in dva slikarja so ustvarili lepe, zanimive slike v različnih tehnikah, ki ponazarjajo detajle stavbne dediščine v vasi in krajino, ki zaokroža lepoto Brkinov v vseh letnih časih. Uresničitev likovne kolonije je povezala organizatorja **Kulturno društvo Lipa Pivka z Vaškim društvom Suhorje** in seveda umetnike, ki so prišli iz različnih krajev od Izole, Divače, Sežane, Pivke pa do Goriškega in Logatca. Umetnine, ki so takrat nastale, so razstavili v **Vaški hiši na Suhorju**, letos pa so bile na ogled postavljene tudi v Pivki. Prireditelj je potekala ob besedah govornikov in petju ljudskih pesmi Vokalne skupine Brkinci. V uvodu je **Ernest Margon** povedal, kako je prišlo do uresnitve ideje, da se pripravi likovno kolonijo. Skupaj z Vaškim društvom Suhorje si je civilna družba prizadevala za ohranitev doline Suhorce in uspela. Tudi to je povežalo ljudi z roba Brkinov in Pivške doline. Razstava akvarelov slikarja **Janeza Ovsca** v Galeriji Pivka oktobra 2022 je bila vzpodbuda za pogovor o koloniji in za uresničitev ideje. Predstavnica Vaškega društva Suhorje **Kristina Dekleva** je na zanimiv način s pesmijo njihovega vaščana in pesnika **Jožeta Volka Suhorskega** predstavila vasico in poudarila, da vas živi, saj se mladi rod vrača na domove, spet je slišati otroški vrisk, to pa pomeni življenje.

Z zadovoljstvom je poudarila, da si takih dogodkov še želijo in da bo društvo skrbelo za ohranjanje tradicije in kulture. Janez Ovsec, slikar iz Logatca, je izrazil zadovoljstvo in pohvalo ob celotnem nizu dogodkov, od slikanja v prelepi vasi, ki jo je obiskal prvič, pa do razstav, ki sta sledili. Zahvalil se je tudi za gostoljubje in prijetno vzdušje. Slikar in mentor slikarske kolonije je bil **Bagrat Arazyan**, ki je tudi sam slikal na Suhorju. Pred dobrimi osmimi leti se je preselil v Slovenijo, z družino živi na Jurščah in se kot umetnik, slikar in kurator ukvarja z likovno dejavnostjo in sodobno umetnostjo, saj aktivno deluje v **Centru sodobne umetnosti Pivka**, v sodelovanju z **Društvom likovnih umetnikov Kranj** in pripravlja razstave širom po Sloveniji in v tujini. V knjižnici je postavil to razstavo ob pomoči knjižničarke **Dartaniele Stegel**, pred odprtjem razstave pa je poudaril svoje veselje, da se taki kulturni dogodki zgodijo, izrazil pa je tudi svojo žalost nad ljudmi, ki jim je vedno manj mar za umetnost, s tem pa izkazujejo tudi svojo plitkost in hitro zadovoljstvo v vsakdanjih rečeh.

Prekrasen večer, poln vznesenih besed, pohval in petja Brkincev, ki so za konec zapeli legendarno pesem »Lipa zelenela je«, se je nadaljeval ob pogostitvi z dobrotami, ki so jih pripravile domačinke iz Suhorja. Tudi njim se iskreno zahvaljujemo.

Irena Margon, foto: Ernest Margon

Mladi

## Na ustanovni seji so se sestali člani Komisije za mladinska vprašanja

31. januarja so se na ustanovni seji sestali člani **Komisije za mladinska vprašanja za mandatno obdobje 2022-2026**. Namen Komisije, ki deluje kot posvetovalno telo župana, je celovita obravnava področja mladine s ciljem vključevanja mladih pri snovanju razvoja občine. Vloga Komisije je spodbuditi pogoje za razvoj mladinskih dejavnosti. Prioriteta je sprejem **Strategije za mlade in priprava strateških in razvojnih programov na področju dejavnosti mladih**, pripravo predlogov in pobud občinskim organom ter obravnavo vprašanj, ki so povezana z mladino. Mlade bodo v mandatnem obdobju

2022-2026 zastopali naslednji predstavniki: **Danijel Kovačič Grmek, Maruša Kaluža, Aljaž Papež, Krištof Marcijuš in Bruno Šincek**.

Na prvi seji so za predsednika izvolili Danijela Kovačiča Grmeka in za podpredsednika Krištofa Marcijuša. Občina Pivka se nadeja dobrega sodelovanja z mladimi z željo, da bi ustvarila ustrezne pogoje in prostore za delovanje in druženje mladih.

Občina Pivka

## V Hiši kulture ponovno razstavlja skrivnostna umetnica Klara Sax

**Klara Sax** domnevno prihaja iz New Yorka, kjer se je rodila okrog leta 1997. Na umetniški sceni je prisotna od leta 2015, deluje pa večinoma med Švedsko in Slovenijo. Kot je znano, se v svojem delu ukvarja z instalacijami, v katerih raziskuje odnose med zvočnimi in prostorskimi intervencijami, pri tem pa kot svoje osnovno orodje uporablja humor in element presenečenja.

Umetnica svoje instalacije vselej snuje v povezavi s prostorom, v katerem razstavlja. Pred leti, ko je prvič razstavljala v Hiši kulture, se je navezala na delo **Avgusta Černigoja**, ki je med drugim deloval v širši okolici Pivke, tokrat pa jo je navdihnila kar Hiša kulture sama.

V zvezi s tem je treba pripomniti, da je bila Hiša kulture v preteklosti lokalno središče urbane kulture in hkrati eno od presečišč klubske mreže, ki je v devetdesetih letih 20. stoletja povezovala mesta iz vseh koncev Slovenije in tvorila živahno klubsko sceno. V klubih, kjer so se odvijali različni kulturni dogodki, so se zbirali pripadniki subkultur, glasbeniki, umetniki in sploh vsi, ki jih je povezovala ljubezen do različnih oblik urbane kulture. Po letu 2013, ko je Hišo kulture prevzela nova ekipa in jo sčasoma spremenila v relevantno galerijo sodobne vizualne umetnosti, je »klubovanje« počasi zamrlo.



Klara Sax meni, da obdobje uglašenosti traja že predolgo in da je nastopil čas za motnjo. Prebudila bo duhove iz preteklosti in galerijo spremenila v namišljeni klub. Pri tem obiskovalce in obiskovalke vnaprej opozarja, da ne gre za kopijo, ampak za original. Tistim, ki bodo kljub temu razočarani, pa obljublja tolažilno nagrado – brezplačen izvod iz ponatisa svoje že zdavnaj pošle knjige iz leta 2016 – **Soft Coctails / Hard Cocktails**.

Mojca Grmek, foto: Hiša kulture v Pivki

## Otvoritev razstave slikarke Tine Dobrajc v Hiši kulture

Na mednarodni dan žensk smo v Hiši kulture odprli razstavo uveljavljene slovenske slikarke **Tine Dobrajc**, na kateri predstavlja 14 novih del različnih formatov.

Za njena dela je na splošno značilno prepletanje tradicije s sodobnostjo. V njih združuje elemente slovenske folklorne in mitologije z motivi iz vsakdanjega življenja in pop kulture, skozi ta preplet pa odpira različna družbeno kritična vprašanja, s posebnim poudarkom na problematiki medčloveških odnosov in človekovega odnosa do narave. Osrednje prizorišče njenih slik je divja (gozdnata) pokrajina, v katero se zajedajo posamezni elementi infrastrukture, osamljene stavbe, zapuščeni trampolini in igrala, zato deluje kot nekakšen rob civilizacije. Glavne figure na slikah so deklice ali mladenke, odeve v brezčasna oblačila, ki jih spremljajo avtohtone gozdne ali domače živali kot njihove družabnice, sopotnice in zaveznice. Figure so upodobljene frontalno, s pogledom, strmo uprtim v gledalca, in postavljene v prvi plan slike, ali pa se, prav nasprotno, umikajo v ozadje, kjer postanejo del krajine in se včasih celo zlijejo z njo do točke, ko jih skoraj ne opazimo več. Očitno je, da krajina predstavlja njihovo življenjsko okolje v najširšem pomenu besede, v njem pa se spričo atmosferičnih barv, ki obujajo občutek neznosne vročine oziroma neživiljskega hladu, širi



slutnja apokalipse. Umetnica torej v svojih najnovejših delih postavlja v ospredje dejstvo, da stojimo na robu civilizacije, in se sprašuje: »Je to vse, kar je?«

Na otvoritvi se je zbralo veliko umetniških prijateljev in podpornikov, predvsem s področja vizualne umetnosti in literature. Razstavo si je mogoče ogledati do 29. marca v odpiralnem času galerije. Vabljeni k obisku. [hisakulturepivka.com](http://hisakulturepivka.com) [fb.com/galerijahisakulturepivka](https://fb.com/galerijahisakulturepivka) [instagram.com/hisakulturepivka/](https://instagram.com/hisakulturepivka/)

Mojca Grmek, foto: Valter Leban

## Kulturni dan petošolcev v galeriji Hiše kulture

V mesecu januarju so nas obiskali učenci petih razredov **OŠ Antona Globočnika Postojna**, za katere smo pripravili kulturni dan. Skupaj s kustosinjo **Mojco Grmek** smo si najprej ogledali razstavo dvojca **Small but dangers** ter se pogovarjali o njunih delih in o sodobni umetnosti na splošno. Ugotovili smo, da za svoja dela uporabljata veliko najdenih predmetov, kar je v sodobni umetnosti dokaj običajno. Sledila je **grafična delavnica globokega tiska**. Kot uvod v delavnico smo učence seznanili z grafiko, predstavili razlike med globokim in visokim tiskom ter jim pokazali različne matrice. **Vodja grafičnega ateljeja Leon Zuodar** jih je nato vodil skozi proces ustvarjanja skic in prenašanja le-teh na matrice, ki so bile tokrat kar iz tetrapak embalaže. Ker se vsaka naša delavnica navezuje na aktualno razstavo, smo otroke spodbudili, da tako kot umetnika iz dvojca **Small but dangers** najdejo in upodobijo nek vsakdanji predmet. Ko so bile matrice pripravljene, smo začeli s tiskanjem grafik v ateljeju. Vsak učenec je pripravil svojo matrico za tisk in jo odtisnil s pomočjo tiskarske preše. Medtem, ko so eni tiskali, so drugi preverjali pridobljeno znanje s pomočjo naših družabnih iger. Po zaključku tiskanja grafik smo učencem predstavili, kako se grafike pravilno podpiše, oštevilči in datira.

Poleg delavnic za šole pripravljamo v galeriji Hiše kulture tudi mesečne delavnice za vse otroke, ki jih veseli ustvarjanje. Delavnice se nanašajo na aktualno razstavo. Z



udeleženci delavnice si vedno najprej ogledamo razstavo, da lažje razumejo ustvarjanje, ki sledi. Pri tem podrobno spoznamo tako tehnike ustvarjanja kot koncept razstave. Kadar je razstava kompleksnejša, se osredotočimo na eno umetniško delo in v njem iščemo navdih. Otroci tako skozi ustvarjalni proces pridobijo nova znanja o sodobni umetnosti in krepijo veselje do ustvarjanja.

Delavnice so brezplačne, nanje se je potrebno prijaviti na e-naslov **hk pivka@gmail.com** ali na telefonsko številko **040 372 702**. Več informacij o delavnicah lahko najdete na naši spletni strani **hisakulturepivka.com**.

Silvija Šutej, foto: Hiša kulture v Pivki

## Pot knjige

V obdobju od 8. do 19. januarja je knjižnica Osnovne šole Pivka gostila zanimivo razstavo z naslovom **»Pot knjige«**. Na dvanajstih barvitih plakatih je avtor **Žiga X. Gombač** z ilustracijami **Davida Krančana** predstavil svet knjige skozi kratko zgodbo z glavnim junakom, simpatičnim knjižnim moljem. Razstava je bila postavljena na ogled učencem in učiteljem.

Med knjižnično-informacijskimi urami so učenci od 1. do 7. razreda prisluhnili zgodbi **»Žabec je žalosten«** in spoznali **»Knjižnega molja«** ter njegovo gradnjo doma. Poučili so se o tem, kako nastane knjiga, spoznali različne vrste knjig, ilustracijo, strip, založništvo, nabavo knjig, promocijo ter pomen branja.

## Knjižna čajanka v skupini Pikapolonice

Tudi v vrtcu radi beremo. Branje spodbujamo z različnimi dejavnostmi, med drugim tudi s **»knjižno torbico«**, ki jo otroci odnesejo domov in skupaj s starši preberejo, nato pa v vrtcu skupaj s strokovnima delavkama obnovijo.

Letos smo pripovedovanje popestrili s čajanko, na katero smo povabili knjižničarko **»Dado«** iz knjižnice Pivka, s katero redno sodelujemo in uživamo ob poslušanju pravljic. Tokrat pa so otroci pripovedovali njej.

Tanja Kotnik in Tina Štrukelj, Vrtec Pivka

Učenci višjih razredov so imeli priložnost, da si razstavo ogledajo sami med odmori. V sodelovanju z Javno agencijo za knjigo in Bralnim društvom Slovenije so bili pripravljene tudi informativni materiali, kot so brošure za učence in plakati, ki so bili izobešeni v razredih.

Vrhunec razstave je bil obisk pisatelja **Žige X. Gombača** 12. januarja, ko je v šolski telovadnici pripravil zanimiv dogodek. Učenci četrtih in petih razredov so se prvič srečali s pisateljem in bili navdušeni nad njegovimi pripovedmi in opisi junakov iz knjig.

Mag. Mirjam Francetič, knjižničarka



## Lovec na obisku

V **Vrtcu Pivka** v skupini **Gumbki** so doživeli izjemno zanimiv obisk. Otroke sta razveselila Aljažev ata- lovec **Rok Rebec** ter lovec **Evgen Rebec**, ki sta skozi pestro predstavitev približala svet lova najmlajšim.

Rok Rebec je otrokom prikazal opremo pravega lovca. V svojem nahrbtniku je imel vse, kar potrebuje za lov – daljnogled, svetilko, pijačo, prvo pomoč, nož, rokavice za enkratno uporabo in celo piščalko za klicanje srnjaka. Navdušil jih je tudi s predstavitvijo svojih trofejev.

Pogovarjali smo se, katere živali so otroci že videli v gozdu, in katere lahko lovimo. Skupaj smo se odpravili na sprehod do gozda, kjer so skozi daljnogled lahko opazovali drevesa. Otroci so bili nad obiskom navdušeni, radovedno so poslušali in spraševali vse, kar jih je zanimalo. Ob zaključku so prejeli tudi zanimive pobarvanke, ki jih je



razdelil lovec Rok Rebec. Hvala za vaš trud in čas, ki ste si ga vzeli za nas!

**Vzgojiteljica Barbara Tomšič Prelec**

## Starejši



## Praznik kulture v Društvu upokojencev Pivka

Na prireditvi so zapele tudi pevke Ženskega pevskega zbora DU Pivka, ki je lani praznoval deseti jubilej

Številnim prireditvam ob kulturnem prazniku smo se poklonili tudi v **Društvu upokojencev Pivka**. Kulturna sekcija društva je lani praznovala pomembna dogodka, saj sta krožek **Beremo skupaj** in **Ženski pevski zbor** praznovala deseto obletnico delovanja. Krožek vsako leto s prireditvijo počasti praznik kulture.

Letos so se v multimedijški dvorani Krpanovega doma predstavile vse tri dejavnosti kulturne sekcije: literarni krožek, Ženski pevski zbor in rokodelke, ki so tik ob vhodu pripravile razstavo svojih izdelkov. Prireditev je imela poleg kulturnega še medgeneracijski značaj, saj literarni krožek živahno sodeluje z Osnovno šolo Pivka, tokrat smo šolarje povabili medse.

Najprej smo se predstavili upokojenci. Deseto obletnico literarnega krožka je zaznamoval izid devetega zvezka, to so poezije **Ane Stavanja**. Na prireditvi smo predstavili nekaj njenih pesmi pa tudi stvaritve drugih avtorjev. **Ženski pevski zbor** je pod vodstvom Marcela Štefančiča zapel dve pesmi. Drugi del prireditve je pripadel šolarjem in šolkam. Prireditev je zaokrožila poskočna glasba šopka mladih harmonikarjev.

V prepolni multimedijški dvorani smo lahko opazovali veselje mladih, ponos njihovih staršev in ganjenost dedkov in babic. Medgeneracijsko sodelovanje tudi na kulturnem področju bogati in daje navdih vsem generacijam.

**Jožica Knafelc, foto: A. Knafelc**

## Prijetno druženje med generacijami

**Dom na Krasu, območje Postojna**, je socialno – varstveni zavod, ki skrbi za osebe z dolgotrajno motnjo v duševnem zdravju. Na območju Postojne ima Dom na Krasu trenutno tri bivalne enote, kjer živi petnajst stanovalcev. Nekateri od njih so svojo pot našli tudi v ustvarjanju, izražanju sebe ter svojih občutkov skozi umetnost. Že v lanskem letu smo se stanovalci in zaposleni povezali z **Društvom upokojencev Pivka – skupino Beremo skupaj**. Ob dnevu duševnega zdravja smo pripravili likovno – literarno delavnico. Vse od takrat pa se redno družimo in ustvarjamo. Prostovoljci iz Društva upokojencev Pivka nas obiščejo vsak mesec.

V letošnjem letu smo skupaj organizirali prireditev ob kulturnem prazniku. Dogovorili smo se, da bomo prebirali lastno poezijo ter poezijo ukrajinskega

pesnika, ki je živel v istem obdobju kot France Prešeren ter mu pri nas rečemo »Ukrajinski Prešeren« **Taras Šavčenko**. Prostovoljci so prebirali svoje pesmi, prav tako eden izmed naših sostanovalcev. Stanovalka, po rodu iz Ukrajine, nam je prebrala Šavčenkovo znano pesnitev Katarina.

Prijetno druženje smo zaključili s slovensko pesmijo in pogostitvijo. Društvu upokojencev Pivka, skupini Beremo skupaj, se Dom na Krasu, območje Postojna, iskreno zahvaljuje za vse obiske, pogovore in zanimiva druženja. Upamo, da bo iz našega prijateljstva nastalo še veliko novih pesmi.

Anja Rotar, Dom na Krasu – območje Postojna



### Spevi življenja

člani krožka Beremo skupaj, pesnica, urednica in ilustratorica zbirke

Deset let obstoja in delovanja krožka Beremo skupaj je decembra zaokrožila izdaja devetega zvezka poezije. V njem so zbrane pesmi **Ane Stavanja**, ki je zbirko naslovila **Spevi življenja**. Uradna predstavitev zbirke je bila na rednem januarskem srečanju krožka. Zbirko je predstavila **vodja krožka in urednica Nevenka Šelj**.

»Spevi življenja« je Anina tretja samostojna zbirka, zanj je pesmi izbrala avtorica sama. V pesmih se nam predstavi kot nenehna in vsestranska raziskovalka življenja. Vse svoje opazovanje, doživljanje in razumevanje sveta in bližnje okolice preliva v stihe. V pesmih zna biti kritična, pa tudi hudomušna in nagajiva. V zbirki najdemo notni zapis pesmi **Jaz pa vem**, ki je bila prvič objavljena v tretjem zvezku poezije krožka z naslovom **Drevo**

**življenja**. Uglasbila jo je **Ernesta Mevlja**, notni zapis je prispevala **Jelka Čeligoj**.

Anina velika želja je bila, da bi knjigo opremili z ilustracijami. Krožek je umetnico našel pri sosedih, cvetličarka **Tina Zadel** je tudi likovna ustvarjalka. Anin zaščitni znak sta kolo in cvetje. V lepem vremenu jo velikokrat srečamo, ko kolesari po Pivki, njen dom je v vseh letnih časih poln številnih rož. Oba elementa je Tina tenkočutno prelila v pisane akvarele, ki dodajo zbirki posebno svežino.

Na srečanju so člani krožka in avtorica prebirali pesmi iz zbirke. Spevi življenja so odšli na pot med bralce in ljubitelje rimane besede.

Jožica Knafelc, foto: Andrej Knafelc



## Obisk Kranja in Šmarjetne gore

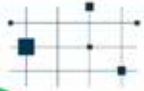
V Klubu upokojencev v vzgoji in izobraževanju občin Postojna in Pivka smo slovenski kulturni praznik praznovali v Prešernovem mestu Kranj. Obiskali smo Prešernov smenj, ki je ponujal številne kulturne in umetniške prireditve v starem mestnem jedru. Prisluhnilimo recitacijam Prešernove poezije ter pevskim zborom, si ogledali nastope folklornih skupin, zvoki lajnarjev pa so nas popeljali v čas romantike 19.

stoletja. Navdušeni smo bili nad spominsko razstavo Prešern - Pesnik, na ogled postavljeno v Prešernovi hiši. Pohodnice pa so se podale še na Šmarjetno goro nad Kranjem, kjer so se na vrhu, v lepem dnevu prepustile razgledom prešernega Kranja.

**Edvarda Sajovic, foto: Lea T. Tomažič**

# "POD LIPO"

pisarna za kakovostno staranje  
in medgeneracijsko sožitje



Slovenska mreža  
starosti prijaznih  
mest in občin








**PISARNA:** Občina Pivka, Kolodvorska cesta 5,  
Mala sejna soba, pritličje

**URADNE URE:** torek 10:00 – 12:00 in 13:00 – 15:00

**TELEFON:** 064-138-553

**E-NASLOV:** leja.zakelj@iat.si

## Novi prostori za postopke oploditve z biomedicinsko pomočjo

V Bolnišnici za ženske bolezni in porodništvo Postojna so februarja letos zaključili ureditev prostorov za izvajanje postopkov oploditve z biomedicinsko pomočjo (OBMP). Oddelek z več kot dvesto kvadratnih metrov prostorov je opremljen tudi s posebnimi inkubatorji in drugo tehnično, medicinsko ginekološko in zaščitno laboratorijsko opremo. Naložba, ki jo je v celoti financiralo ministrstvo za zdravje, je vredna približno 1,3 milijona evrov. "V bolnišnici za zdaj računamo na 300 do 400, sčasoma pa tudi do 1000 umetnih oploditev letno. S prenovo prostorov smo pridobili tudi možnost krajše namestitve in opazovanja rizičnih pacientk," so pojasnili v bolnišnici, kjer so 5. marca v prisotnosti **predsednika vlade dr. Roberta Goloba** in ministrice za zdravje **dr. Valentine Prevolnik Rupel** novo pridobitev predali namenu.

»Zelo sem vesela, da imamo tretji polno delujoči center za oploditve z biomedicinsko pomočjo v Sloveniji. To nedvomno pomaga vsem parom, ki imajo težave z neplodnostjo,« je dejala ministrica in podčrtala, da je skrb za reproduktivno zdravje ena izmed najpomembnejših panog na področju zdravstva in zdravljenja za vsako državo. Sprememba načina življenja, vrednot in ciljev ter seveda pogojev, ki vplivajo na naše odločitve, kdaj osnovati družino, vplivajo tudi na število rojstev. Ob znižanem trendu v Republiki Sloveniji, kjer podatki kažejo, da je število v zadnjem desetletju upadlo za več kot petnajst odstotkov, je toliko pomembnejše, da država zagotavlja možnosti zanositve tudi s pomočjo biomedicinske znanosti, je poudarila ministrica. »Verjamem, da je država na neki način dolžna pomagati vsem parom, ki potrebujejo medicinsko pomoč pri zanositvi in graditvi družine. Prepričan sem, da bo ta center, ki deluje v eni najboljših porodnišnic v Sloveniji, uspešno izpolnil svoje poslanstvo,« je povedal predsednik vlade.



Nova investicija bo prinesla tudi nekaj novih visoko kvalificiranih delovnih mest. V centru bodo delovali 3-4 zdravniki ginekologi, ki so specializirani za zdravljenje neplodnosti in opravijo klinični del postopka ter prenos zarodkov in embriologi, ki opravijo laboratorijski del postopka oploditve z biomedicinsko pomočjo.

V postojnski bolnišnici se vsako leto rodi okoli 1.500 novorojenčkov, lani so na svet pomagali več kot 1460-im. Omogočajo možnost poroda v vodi in babiški hiši ter poroda z epiduralno analgezijo. Poleg tega vsako leto izvedejo okoli 1000 velikih in malih operativnih posegov, zelo uspešni so zlasti pri zdravljenju razširjenih rakavih obolenj. Za preglede z napotnico v Bolnišnici Postojna ni čakalnih dob in vsaka pacientka lahko opravi storitev brez naročanja.

**AFČ, foto: Valter Leban**

*Ministrica za zdravje dr. Valentina Prevolnik Rupel: »V Sloveniji se po podatkih Nacionalnega inštituta za javno zdravje letno rodi okoli tisoč otrok, spočetih s pomočjo umetne oploditve, kar predstavlja več kot pet odstotkov vseh rojenih otrok.«*

## 18. evropski teden preprečevanja raka materničnega vratu

Ob 18. evropskem tednu preprečevanja raka materničnega vratu so na Onkološkem inštitutu, kjer vodijo program Zora, predstavili rezultate pregledanosti v zadnjem 3-letnem obdobju (1. 7. 2020–30. 6. 2023). Pregledanost ciljne populacije ZORA je ponovno presegla 70 odstotkov, na državni ravni je bila 74,4 odstotkov, kar je največja vrednost od vzpostavitve programa. Razlike v pregledanosti so glede na starost in lokacijo stalnega bivališča žensk. Pregledanost je premajhna pri starejših ženskah (55–64 let), najmanjša je na severovzhodu države. V **občini Pivka znaša 68,3 odstotkov**.

V zadnjih letih se rak materničnega vratu najpogosteje pojavlja pri ženskah po 50. letu, ki se ne udeležujejo redno presejalnih pregledov ZORA. Zato na Onkološkem inštitutu pozivajo ženske, da se tudi po koncu rodne dobe udeležujejo rednih presejalnih pregledov vsake tri leta pri izbranemu ginekologu. Če so presejalni izvidi do 64. leta starosti negativni, potem je verjetnost, da boste zboleli za rakom materničnega vratu zelo majhna in lahko s pregledi prenehate.

**Vir: DP Zora**

## Okužbe s HPV – vzrok za 200 rakov letno

Ob mednarodnem dnevu ozaveščanja o HPV, ki ga vsako leto obeležujemo 4. marca, so v Nacionalnem inštitutu za javno zdravje (NIJZ) opozorili na breme okužb s humanimi papiloma virusi (HPV), s katerimi se tekom življenja vsaj enkrat okuži večina prebivalcev. Breme HPV ni majhno – zaradi rakov, ki jih povzročajo okužbe s HPV, na leto v Sloveniji zbolijo okoli 200 ljudi. Najboljši način preprečevanja okužb s HPV je cepljenje šestošolk in šestošolcev.

S humanimi papiloma virusi (HPV) se tekom življenja okuži med 80 in 90 odstotkov spolno aktivnih ljudi, večina že kmalu po začetku spolne aktivnosti. Zato je pogostost okužb najvišja pri mladostnikih in mlajših odraslih, starih med 15 in 25 let. Pri 90 odstotkih bo okužba sama izzvenela, pri 10 odstotkih pa napreduje v dolgotrajno okužbo, ki lahko vodi v nastanek raka.

Zmotno je prepričanje, da okužbe s HPV terjajo davek le pri ženskah. Resda HPV povzročajo več kot 99 odstotkov vseh rakov na materničnem vratu, poleg tega pa tudi pet drugih rakov, od katerih nekateri (rak zadnjika, penisa in ustnega dela žrela) prizadenejo tudi moške. Povzročajo pa tudi okoli 90 % vseh primerov genitalnih bradavic in večino papilomov grla pri obeh spolih.

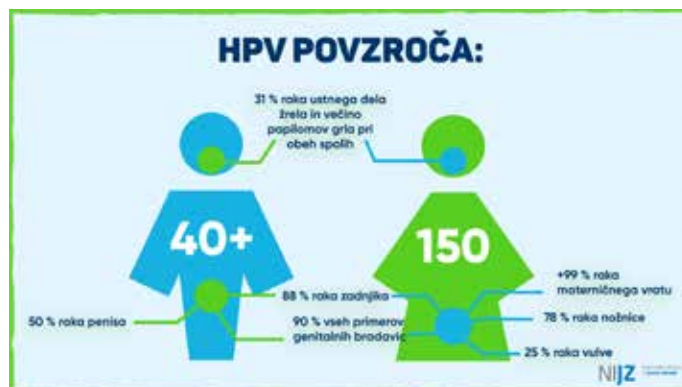
Za rakom, ki ga povzročajo okužbe s HPV, tako na leto zbolijo več kot 150 žensk in več kot 40 moških. Največ je rakov na materničnem vratu, za katerim zbolevalo večinoma mlade ženske v rodni dobi. Poleg tega se na leto operativno zdravi več kot 1600 žensk zaradi predrakavih sprememb na materničnem vratu, ki jih prav tako povzročajo okužbe s HPV. Med 40 in 50 žensk na leto umre zaradi raka materničnega vrata, ki je posledica okužbe s HPV.

### Cepljenje v zgodnjem mladostništvu zagotavlja najboljšo zaščito

Cepljenje je varno in učinkovito preprečuje okužbe, ki vodijo v nastanek raka. Ker je okužba pogosta pri moških in ženskah, se priporoča cepljenje tako deklet kot fantov. Cepljenje je najbolj smiselno pred prvimi spolnimi stiki, saj ne zdravi že obstoječih okužb in zapletov.

Cepljenje proti HPV se v Sloveniji izvaja pri dekletih in fantih v šestem razredu na sistematskem pregledu. Poleg tega je cepljenje proti HPV v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja v tem šolskem letu na voljo tudi za fante v 1. in 3. letniku srednje šole.

«Cepljenje proti HPV je najbolj učinkovito, če je opravljeno v obdobju zgodnjega mladostništva, še pred začetkom spolne aktivnosti. Rezultati številnih raziskav namreč kažejo, da lahko s cepljenjem deklet v zgodnjem mladostništvu preprečimo skoraj 90 odstotkov raka materničnega vrata, medtem ko je pri dekletih, ki so bila cepljena pozneje, odstotek preprečenega raka materničnega vrata bistveno manjši. Okužbe s HPV so izjemno pogoste, še posebej pri mladostnikih in mlajših odraslih, starih 15-25 let,» poudarja **Nadja Šinkovec Zorko, dr. med., spec. javnega zdravja z Nacionalnega inštituta za javno zdravje.**



Medtem ko se je precepljenost proti HPV v letih pred epidemijo covid-19 vztrajno povečevala – najvišja precepljenost je bila v šolskem letu 2018/19, ko je bilo proti HPV cepljenih skoraj 60 odstotkov šestošolk – pa je v lanskem šolskem letu precej upadla. V šolskem letu 2022/23 je bilo z dvema odmerkoma cepiva proti HPV cepljenih 37,8 % šestošolk in 20,4 % šestošolcev. Po podatkih iz elektronskega registra cepljenih oseb pa se je do 27.2.2024 z drugim odmerkom cepiva proti HPV dodatno cepilo še dobrih 6 % deklet in 3% fantov, ki so v šolskem letu 2022/23 obiskovali 6. razred osnovne šole.

Ob tem Šinkovec Zorko opozarja, da je »izjemno pomembno, da s cepljenjem ne odlašamo. Najboljši čas za cepljenje proti HPV je v 6. razredu osnovne šole na sistematskem pregledu.« Ne glede na to pa se proti HPV lahko brezplačno, torej v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja, cepijo tudi zamudnice in zamudniki – dekleta do dopolnjenega 26. leta starosti in fantje, ki so šesti razred obiskovali v šolskem letu 2021/22 ali pozneje.

### Cepljenje je izjemno učinkovito in varno

»Cepljenje proti HPV omogoča individualno zaščito pred okužbami s HPV in varuje pred šestimi različnimi raki in drugimi boleznimi, ki jih povzročajo okužbe s HPV. Z visoko precepljenostjo mladih proti HPV pa preprečujemo tudi širjenje HPV znotraj populacije in pripomoremo k vzpostavitvi kolektivne imunosti proti najpogostejšim genotipom HPV, proti katerim ščiti cepivo. Raka materničnega vrata pa bi lahko celo odpravili z visoko precepljenostjo deklic proti HPV, dobro pregledanostjo žensk v presejalnem programu ZORA ter pravočasnim zdravljenjem predrakavih sprememb materničnega vrata,« dodaja Nadja Šinkovec Zorko.



## 10 vrst otroškega raka



Društvo Junaki 3. nadstropja, ki so ga ustanovili starši otrok z rakom, ob mednarodnem dnevu boja proti otroškemu raku, ki ga obeležujemo vsako leto 15. februarja, organizira vseslovensko akcijo ozaveščanja o najpogostejših vrstah otroškega raka. V sodelovanju s strokovnjaki so zbrali 10 najpogostejših vrst raka in pripravili nov letak.

Za rakom v Sloveniji letno zboli približno 80 otrok in mladostnikov. Ozdravljivost je 80-odstotna, mnogi pa bitko

s to kruto boleznijo žal izgubijo. Rak ne izbira, zboli lahko kdorkoli. Otrok iz vašega kraja, otrok iz vaše ulice, ali pa otrok vašega znanca, prijatelja.

Društvo je v sodelovanju s strokovnjaki Pediatrične klinike UKC v Ljubljani pripravilo publikacijo 10 vrst otroškega raka.

Društvo Junaki 3. nadstropja

## Prvi posredovalci obnovili svoje znanje

V začetku marca so se prvi posredovalci iz Pivke udeležili obnovitvenega tečaja, ki ga je organizirala ekipa **Nujne medicinske pomoči Postojna s finančno podporo Občine Pivka**. Namen tečaja je bil osvežiti in nadgraditi že pridobljeno znanje, ključno za učinkovito ukrepanje ob nujnih zdravstvenih stanjih. V občini Pivka, tako kot v drugih delih Slovenije, deluje sistem prvih posredovalcev, ki so ključni pri zagotavljanju pomoči v krajih, do katerih ekipe nujne medicinske pomoči potrebujejo več časa. Njihova vloga postaja še bolj izrazita v situacijah, kot je srčni zastoj, kjer šteje vsaka minuta. Za zagotavljanje učinkovite pomoči je ključno stalno obnavljanje, utrjevanje in nadgrajevanje znanja prve pomoči. Prvi posredovalec, kot je opredeljen v okviru sistema, je posameznik brez zdravstvene izobrazbe, ki se odzove na poziv dispečerske službe zdravstva. Njegova naloga je izvajanje nujnih ukrepov za ohranitev življenja pred prihodom službe nujne medicinske pomoči. Ti posamezniki so vključeni v sistem



tihega aktiviranja sil za zaščito in reševanje. Po temeljnem usposabljanju za pridobitev naziva prvi posredovalec je obvezno letno obnovitveno usposabljanje. Za vse, ki bi želeli postati prvi posredovalec, vabimo, da se prijavijo pri **Klemnu Rebcu** iz **Nujne medicinske pomoči ZD Postojna** na e-naslovu [klemen.rebec@gmail.com](mailto:klemen.rebec@gmail.com).

Občina Pivka

## V Pivki odzivni na vabilo programa SVIT

Program Svit je državni program presejanja in zgodnjega odkrivanja predrakavih sprememb in raka na debelem črevesu in danki, ki v Sloveniji deluje že 15 let. K sodelovanju v programu so na vsake dve leti povabljeni osebe, stare od 50 do 74 let, ki imajo urejeno osnovno zdravstveno zavarovanje. V letu 2023 se je v občini Pivka na vabilo v Program Svit odzvalo 65,13 odstotkov povabljenih oseb, kar občino uvršča med bolj odzivne v regiji. Med vsemi povabljenimi moškimi se jih je odzvalo 58,88 odstotkov, med vsemi povabljenimi ženskami pa se jih je v program vključilo kar 71,60 odstotkov. Če ste prejeli vabilo v Program Svit in se nanj še niste odzvali, vas ponovno vabimo, da to storite čim prej. Program Svit vam lahko reši življenje!

Za raka na debelem črevesu in danki je značilno, da se večinoma razvije iz predrakavih sprememb, ki jih imenujemo polipi. Polipi in druge patološke spremembe v črevesu povzročajo krvavitve, ki se jih s prostim očesom ne da zaznati in se jih lahko odkrije le s podrobnimi laboratorijskimi analizami blata, ki jih omogoča sodelovanje v Programu Svit.

Sodelovanje v Programu Svit je preprosto, saj večino korakov opravite kar od doma. Izpolnjeno izjavo o prostovoljnem sodelovanju vrnete po pošti. Na podlagi podpisane izjave prejmete komplet dveh testerjev za odvzem vzorcev blata s priloženimi navodili. Pomembno je, da kuverto s testerji oddate v poštni poslovalnici in ne v poštni nabiralnik, saj se zaradi vremenskih vplivov vzorci lahko poškodujejo. V laboratoriju Programa Svit bodo nato opravljene natančne analize vaših vzorcev blata. Osebe z negativnim izvidom, kjer niso bile najdene sledi krvi v blatu, bodo v program ponovno povabljene čez dve leti. Osebe s pozitivnim izvidom pa bodo povabljene k svojemu osebnemu izbranemu zdravniku, s katerim se bodo dogovorile o nadaljnjih postopkih obravnave.

Ker se rak na debelem črevesu in danki daljše obdobje razvija brez očitnih zdravstvenih znakov, je ključno, da se tudi osebe, ki so navidezno zdrave in ki spadajo v starostno strukturo, v kateri je ta rak najpogostejši, odzovejo v preventivni program. Ko se pojavijo resne zdravstvene težave, je morda bolezen že toliko napredovala, da je za učinkovito zdravljenje lahko že prepozno.



**ŠKOLJKA SKRIVA DRAGOCENOST,**  
ki vam lahko reši življenje.

Poskrbite zase in se odzovite na vabilo Programa Svit.

15 let

**Svit** [www.program-svit.si](http://www.program-svit.si)

Podpornik Programa Svit: **Donat**

Dodatne informacije o Programu Svit in vključevanju vanj lahko dobite:

- pri svojem osebnem izbranem zdravniku oziroma v ambulantni družinske medicine,
- v Klicnem centru na številki 01 620 45 21 (od ponedeljka do petka med 9. in 14. uro) in elektronski pošti [svit@nijz.si](mailto:svit@nijz.si) ali
- na spletni strani [www.program-svit.si](http://www.program-svit.si).

Svitovo podporo nudi tudi **Center za krepitev zdravja v ZD Postojna**, kjer se lahko dogovorite za individualni posvet. Dosegljivi so od ponedeljka do petka med 8. in 12. uro na telefonski številki 031 363 448. Za termin se lahko dogovorite tudi preko elektronskega naslova [ckz@zd-po.si](mailto:ckz@zd-po.si). Larisa Hreščak Švigelj,

CKZ Postojna in Živa Žerjal, NIJZ OE Koper



**#omgFACT**

Če osebi odkrijejo raka v Programu Svit, je njegova možnost petletnega preživetja 90 %. Če je bolezen odkrita zunaj presejalnega programa, je preživetje 56 %.

**Svit NIJZ**



**V 15 letih delovanja Programa Svit:**

- odkritih več kot 4100 rakov debelega črevesa in danke
- pri 31.700 osebah odstranjene predrakave spremembe

**Svit NIJZ**



V Programu Svit je bilo analiziranih že več kot 2,3 milijona kompletov vzorcev in opravljenih 136.280 kolonoskopij. Odzovite se na vabilo, lahko vam reši življenje!

**Svit NIJZ**

## Podelitev prikazovalnikov hitrosti Vi vozite

11. marca je v Izpitnem centru Ljubljana potekala **podelitev prikazovalnikov hitrosti Vi vozite** 15 občinam v brezplačno uporabo, ki so bile izbrane na podlagi javnega poziva. Prikazovalnike so prejele občine: Bistrica ob Sotli, Bovec, Destričnik, Juršinci, Kanal ob Soči, Kuzma, Makole, Muta, Podvelka, **Pivka**, Poljčane, Razkrižje, Ruše, Središče ob Dravi, Škofja Loka. Predala jih je **direktorica Agencije za varnost prometa mag. Simona Felser**, podelitve pa so se udeležili županja, župan, podžupani, svetniki in predstavniki občin ter občinskih svetov za preventivo in vzgojo v cestnem prometu. Podelitve se je udeležil **predsednik sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Ernest Margon**.

Mag. Felser je ob podelitvi dejala: »Danes je priložnost, da znova opozorimo na podatke Evropske komisije, da približno 40–50 odstotkov voznikov držav članic EU vozi hitreje od predpisane omejitve hitrosti, 10–20 odstotkov pa omejitev prekorači za več kot 10 km/h. Skrb vzbujajoč je tudi podatek, da je na slovenskih cestah v obdobju 2013–2023 zaradi neprilagojene hitrosti umrlo skoraj 40 odstotkov udeležencev v cestnem prometu, kar je za skoraj 10 odstotkov več od evropskega povprečja. Problematika neprilagojene hitrosti je močno pereča, zato jo obsežno naslavlja tudi ukrepi nove Resolucije o nacionalnem programu varnosti cestnega prometa za



obdobje od 2023 do 2030 (ReNPVCP23–30), ki je bila sprejeta konec lanskega leta. Že med načeli resolucije smo zapisali načelo prometne kulture in poudarili krepitev ozaveščenosti o defenzivni vožnji in primerni hitrosti. To smo izpostavili tudi v najnovejši kampanji **Vsi smo na isti poti**, pazimo drug na drugega. Prehitra vožnja je, kljub pogostim preventivnim akcijam in opozarjanju vseh institucij, ki delujejo na področju preventive, še vedno najpogostejši vzrok prometnih nesreč z najhujšimi posledicami. Omejitev hitrosti je predvsem v naseljih ključnega pomena. Rezultati različnih raziskav ukrepov za zniževanje hitrosti kažejo, da so povprečne hitrosti ob zavedanju nadzora nižje. Govorimo tako o nadzoru policije ter stacionarnih radarjih ali sekcijskem merjenju hitrosti in tudi o ukrepih, kot sta postavitve silhuet policistov v naravni velikosti in postavitve prikazovalnikov hitrosti. Prav vsak ukrep, namenjen znižanju hitrosti, pripomore k večji prometni varnosti.

Vir: AVP

## Šport



## Množičen obisk košarkarske tekme v Skali

V 17. krogu 4. SKL – zahodna skupina sta se v **športni dvorani Skala v Pivki** v derbiju in obenem sosedskem obračunu pomerili ekipi **KK Pivka Perutninarstvo** in **KK Orli Postojna**. Zaslužno in visoko so slavili gostitelji 87:52 in se tako oddolžili za poraz v 8. krogu, 68: 76, decembra lani v Postojni.

Pivčani so vodili ves čas tekme, ki je minila v pravem košarkarskem vzdušju, saj si je obračun ogledalo neverjetnih **400 gledalcev**. To je prav gotovo **rekorden obisk tekme v 4. SKL v sezoni 2023/24 oziroma na najnižjem nivoju, ki spada pod okrilje Košarkarske zveze Slovenija**. Največ gledalcev še vedno prihaja na tekme v Ilirski Bistrici in Idriji, kjer ekipi igrata v višjih

ligah. Pivčani (dali so kar 12 trojk), ki jih vodi trener Tibor Klobučar, so igrali v postavi: Nejc Tomažič 21 točk (pet trojk), kapetan Martin Jakovina 14, Klemen Šajn 11, Peter Kaluža 10, Mitja Doles 9, Žan Knafelc 7, Jan Volk in Jure Brlogar po 5, Slavko Vojinovič 3, Mitja Zadnik 2, Gal Štemberger in Darko Narič brez točk, pri gostih največ Žiga Turk 14 in Gašper Kosi 11. Trenutno na lestvici vodita Krvavec Meteor in Gorenja vas, ki imata po 29 točk, tretja je ekipa Stražišče Kranj 25, na četrtem mestu je Pivka Perutninarstvo 24,... šesti so Orli Postojna 19. V naslednjem zadnjem krogu prvega dela tekmovanja, 16. marca, Pivčani gostujejo pri KK Gorenja vas.

Brane Fatur



**ŠD Košana** je obranila naslov futsal pokalnih prvakinj. V Podčetrtku so varovanke trenerja **Mihe Osojnika** s 5:1 premagale ŽNK Celje. Za zmago so zadele **Anja Žvokelj (2), Kaltrina Kajtazi, Šelja Čibukčič** in **Ana Bucik**. Larisa Djak, po tekmi: „Odločili sta naša borbenost in želja, vložen trud v tej celi sezoni je bil končno poplačan.“

„Na tem smo delali, na to smo se pripravljali. Punce so končno začele verjeti v to, kar jim govorim že ves čas: so dosti boljša ekipa od ŽNK Celja. To smo danes demonstrirali, danes ni bilo debate, kdo je v tem trenutku gospodar slovenskega ženskega futsala,“ je bil ponosen Miha Osojnik, trener ŠD Košana.

V obračunu v tem hipu dveh najboljših slovenskih ekip smo videli dober futsal, so pa bile igralkе ŠD Košana zbranejšе, odločnejše in tudi natančnejše. Za nameček so imele stare in nove prvakinje na голу zanesljivo Sanelo Balić, ki je obranila nekaj izvrstnih strelav Ines Ermenc, Vanja Tanšek in soigralk.

Vanja Tanšek je pomerila že v prvi minuti, ko so imele Celjanke več od igre, a niso zadele. Na prvi gol smo čakali do 13. minute. Anja Žvokelj se je na levi strani otresla dveh tekmič, podala je do Kaltrine Kajtazi, ki je imela prosto pot proti celjskemu голу, zabila je v daljši kot. To je bil tudi rezultat prvega polčasa.

V drugem polčasu podoben uvod, Celje pa odločeno, da izenači. A so bile varovanke trenerja Blaža Adamiča premalo zbrane pri prekinitvah, ki so jih igralkе ŠD Košana dobro dodelale in uigrale. V 27. minuti je Šelja Čibukčič zadela po podaji iz avta, asistiral je Tina Jesenovec. V 29. minuti so Celjanke v svojem kazenskem prostoru podrle Tino Jesenovec, Anja Žvokelj je zadela s 6-metrovke. V zadnjih minutah je ekipa ŽNK Celje vnovič poizkusila z igralko, vratarko, a se jim ni izšlo. ŠD Košana je dosegla še dva gola, Sergeja Kos pa v 39. minuti s 6-metrovke častnega za Celje.

Vir: NZS.si

## Martin Česnik uspešen z novim dirkalnikom

V minulem letu je avtomobilist **Martin Česnik** v sodelovanju s sovoznikom **Kristjanom Prelazom** in dirkalnikom MG ZR 105 navdušil na Rally-ju Vipavska dolina, kjer je v **diviziji 1 osvojil 3. mesto**. Uspeh je bil še posebej opazen, saj je ekipa prvič uporabila nov dirkalnik MG ZR 105, ki je zamenjal zvestega Zastavo Yugo 65. Česnik, ki se je zahvalil za podporo ŠKD Baltazar Racing ter sovozniku Prelazu, se že pripravlja na novo sezono in si želi večje podpore pokroviteljev.

V preteklosti je Česnik, zavedajoč se visokih stroškov avtomobilizma, **prvo gorsko hitrostno dirko v Ilirski Bistrici** uspešno opravil s sposojenim dirkalnikom **Jureta Kovača**. Na **Državnem prvenstvu v GHD-diviziji 1** se je s svojim vozilom zavihtel na odlično **2. mesto**.

Kljub začetnim težavam z okvaro motorja ekipa s polno paro pripravlja načrte za letošnjo sezono. Česnik že z nestrpnostjo pričakuje izzive na Rally-ju Vipavska dolina, ki bo potekal v mesecu maju.



Voznik Česnik in sovoznik Prelaz z očetoma Romanom Prelazem in Sašom Česnikom

Avtomobilistično pot Martina Česnika podpirajo tudi v družini in širši okolici, za kar se jim iskreno zahvaljuje. Posebna zahvala gre tudi zvestim navijačem, predvsem gasilcem iz PGD Pivka.

AČ, foto: arhiv Martina Česnika

## Zgodba alpinista Rada Fabjana na 18. Festivalu gorniškega filma

16. februarja je na 18. Festivalu gorniškega filma v Cankarjevem domu v Ljubljani potekalo predavanje enega najboljših plezalcev osemdesetih let, Pivčana **Rada Fabjana**. Na predavanju z naslovom **"Preprosto človek"** je Fabjan delil svojo življenjsko zgodbo, ki jo je zaznamovala strast do alpinizma in smučanja.

Fabjanovo zanimanje za alpinizem se je začelo s poslušanjem očetovih zgodb o osvajanju vrhov Julijcev. Oče je s strastjo opisoval čudovite stene julijskih vršacev, vzpone, ledeniška jezera in spuste iz Vogla in Šije. Ta navdušenost je Rada ponesla v svet gora, kjer je osmislił svoje življenje s smučanjem in alpinizmom.

Njegova športna pot se je začela s smučanjem, opravil je vaditeljski izpit in se posvetil delu z mladimi tekmovalci v klubu. Prve alpinistične korake je opravil v steni Soviča v Postojni. Ključno poglavje njegove alpinistične poti predstavlja članstvo v postojnski četvorici, skupaj s Postojnčanoma Igorjem Mezgecem ter Bogdanom Biščakom in Tržačanom Igorjem Škamperletom, ki je v Postojni obiskoval srednjo šolo.

Skupaj so raziskovali stene gora Martuljkove skupine in primorske stene Julijcev. Za seboj so pustili nekaj odličnih vzponov, skupno alpinistično potovanje pa zaključili v »evropski Himalaji«, v Dolomitih pri Bellunu. »To je bil konec skupne poti prijateljev izpod Soviča, tistih, ki so mi pokazali pravo pot, ki so me naučili hoditi po meji med



Vzpon na Cerro Torre

življenjem in smrtjo in ki so me pripeljali do spoznanja, da je smrt tista, ki podeli smisel življenju,« je bil slikovit Fabjan.

Navdušen nad Himalajo je osvojil vrhove Fitz Roya in Cerro Torreja v Patagoniji ter osemtisočak Broad Peak v Karakorumu. Njegovi dosežki, z Bogdanom Biščakom in Matevžem Lenarčičem so bili prvi Slovenci na vrhu Fitz Roya in Cerro Torreja, ter vzpon na osemtisočak Broad Peak, kjer je sodeloval kot član odprave v Karakorum, so pustili nepozaben pečat v zgodovini slovenskega alpinizma.

Rado Fabjan je s svojo življenjsko potjo navdihnil navzoče, ki so ga poslušali s spoštovanjem do njegovih dosežkov in neizmerne ljubezni do gora in svoje družine.

**Alenka Furlan Čadež**

### Vzponi

- Tretja ponovitev smeri Juvan – Šteblaj (Široka peč) z Igorjem Mezgecem. (1979)
- Prva ponovitev smeri Sončni žarek (Špik) z Alešem Bjelčevičem. (1979)
- Prva ponovitev Drejkove smeri (Frdamane police) z Igorjem Mezgecem. (1981)
- Prva ponovitev Čebelice (Frdamane police) z Igorjem Mezgecem. (1981)
- Prva ponovitev smeri Magični trikotnik (Frdamane police), z Igorjem Mezgecem. (1982)
- Prva ponovitev smeri Krivic – Potočnik (Špik) z Ines Božič. (1983)
- Prva ponovitev Zajede (Široka peč) z Bogdanom Biščakom. (1983)
- Prva ponovitev smeri Princeska (Široka peč) z Igorjem Škamperletom in Marjanom Rudolfom. (1984)
- Prvenstvena smer Beli labodi (Vrh Krnice), z Igorjem Škamperletom. (1984)
- Druga ponovitev smeri Senca (Široka peč) z Matevžem Lenarčičem in Bogdanom Biščakom. (1985)
- Druga ponovitev Kuštraste smeri (Rušica), z Ines Skok in Janezom Skokom. (1985)
- Udeleženec odprave Karakorum '86. Vzpon na Broad Peak (8051 m, Karakorum). (1986)
- Vzpon preko Maestrijevae smeri na Cerro Torre (Patagonija) z Bogdanom Biščakom in Matevžem Lenarčičem – prvi Slovenci. (1986)
- Udeleženec odprave na K2 (8611 m, Karakorum). (1988)

**Vir: Zgodovina slovenskega alpinizma**



## Smučarski klub Pivka

**Smučarski klub Pivka** je eden večjih smučarskih klubov na področju Primorske, saj šteje kar **250 aktivnih članov**. Z manjšo skupino aktivnih prostovoljcev že od leta 1976 organiziramo za svoje člane in ostale zainteresirane v klubu najrazličnejše aktivnosti, vse pa se seveda vrtijo okrog ljubezni do smučanja.

Klub je ustanovilo nekaj zagretilih smučarjev, ki so skupaj veliko časa in energije namenjali smučanju. Po 40-ih letih pa je prerasel v enega izmed pomembnejših športnih akterjev na našem koncu, saj že nekaj generacijam na Pivškem nudi podporo tako pri ljubiteljskem kot tudi tekmovalnem smučanju ter priložnost za druženje s podobno mislečimi. Zelo veliko energije vlagamo tudi v spodbujanje zdravega življenjskega sloga pri otrocih in družinah v celoti.

Ena izmed ključnih novosti te sezone je povečanje učiteljskega kadra s pridobitvijo treh novih učiteljc smučanja, ki bodo zagotavljale nadaljnjo rast kluba in ohranjanje smučarske tradicije v Pivki in okolici.

Sejem rabljene smučarske opreme, ki je potekal tretji vikend v novembru, je bil odlična priložnost za člane kluba, da si priskrbijo opremo po ugodnih cenah. Svetovanje strokovnjakov iz kluba je kupcem omogočilo izbiro opreme,

prilagojene njihovim sposobnostim in znanju smučanja. Decembra lani smo v klubu organizirali zimovanje na smučišču Kope, ki je privabilo 130 udeležencev, od tega 60 otrok. Otroci so se učili smučarskih veščin, razporejeni v skupinah glede na starost in znanje, ob zaključku pa so prikazali svoj napredek pred starši, prejeli diplome, nato pa zimovanje zaključili z zabavo. Februarja letos smo v klubu ponovili uspešno zimovanje na Kopah, tokrat s 170 udeleženci, vključno z 80 otroki.

V klubu smo uspešno izvedli tudi dva enodnevna tečaja smučanja za najmlajše na smučišču SKI BOR, žal nadaljevanje ni bilo možno zaradi pomanjkanja snega in zapiranja smučišč. Kljub izzivom pomanjkanja snega smo se člani odpravili tudi na tradicionalno enodnevno smučanje v Avstrijo. Zanimanje za izlet je preseglo število sedežev na avtobusu. Tudi ta dan je bila za otroke organizirana šola smučanja, tako da so starši lahko brezskrbno smučali.

V Smučarskem klubu Pivka že razmišljamo o prihodnjih aktivnostih, vključno s kolesarskimi in pohodniškimi podvigi.

**Smučarski klub Pivka**

## Nov državni rekord strelcev Strelskega društva Vremščica Vremski Britof

November 2023 je za Strelsko društvo Vremščica Vremski Britof prinesel razlog za praznovanje. **Renee Lenzi in Eva Volk**, dva obetavna mlada strelca iz naših vrst, sta na mednarodnem tekmovanju v Solinu na Hrvaškem dosegla izjemen dosežek. V enotni članski kategoriji zračna pištola mešani pari sta skupaj dosegla kar 544 točk. **Ta rezultat jima je v njuni kategoriji U21 (mladinec & mladinka) prinesel priznanje v obliki državnega rekorda.**

Ta dosežek je brez dvoma velikega pomena za Strelsko društvo Vremščica Vremski Britof in hkrati priznanje strokovnemu delu z mladimi. To je prvič po letu 2017, ko je za državni rekord poskrbel Jože Čeper, da so naši člani postali nosilci državnega rekorda. Čestitke Reneeju in Evi ter strokovnemu timu društva.

**Luka Lenzi**

## K uspehu Strelskega društva Postojna prispevajo tudi Pivčani

V Strelskem društvu Postojna so zadovoljni z uspehi svojih članic in članov v minuli sezoni. Med najboljšimi sta se odlikovala tudi **Tereza Križaj**, v kategoriji mlajše deklice (U 11), serijska puška, in **Anže Štavar**, v kategoriji dečki (U13), serijska puška, iz občine Pivka.

### Dosežki:

Tereza Križaj:

3. mesto na 32. državnem prvenstvu v Ormožu, 1. mesto skupno v PNK ligi (primorsko notranjsko kraška), kjer je na posamičnih kolih dominirala in zmagala ter 1. mesto na regijskem prvenstvu v Vrhniki.

Anže Štavar:

1. mesto na 32. državnem prvenstvu Ormož, 1. mesto skupno v PNK ligi (primorsko notranjsko kraška), po koncu lige je imel kar 21 točk prednosti pred drugo uvrščenim ter 2. mesto na regijskem prvenstvu v Vrhniki

Anže Štavar je tekmoval tudi v ekipi dečkov.

### Dosežki:

1.mesto na 32. državnem prvenstvu Ormož v postavi Turk Janez, Štavar Anže in Bajc Andraž, 1. mesto skupno v PNK ligi: v ekipi so se izmenjevali Štavar Anže, Turk Janez, Daniel Musić, Ventriglia Mekić Benjamin in Bajc Andraž, 1. mesto na regijskem prvenstvu Vrhnika v postavi Turk Janez, Štavar Anže in Ventriglia Mekić Benjamin.

Kot je ocenila trenerka **Petra Fajdiga**, je za mlade strelce največji izziv psihološkega značaja, saj je trema pomemben dejavnik dobrega ali slabega rezultata ne tekmovalju. »To smo več ali manj uspešno reševali skozi pogovor, pravilnim dihanjem, avtogenim treningom, seveda pa k manjši tremi pripomorejo tudi izkušnje,« je povedala.

Leto si želijo, da bi ponovili lanske uspehe in upajo na stopničko več na državnem prvenstvu. »Kar je sicer realen cilj, a vse je odvisno od dnevne forme, psihične in fizične pripravljenosti na dan državnega prvenstva. Že sedaj lahko



s ponosom povemo, da se bo letos državnega prvenstva udeležilo več naših članov kot lani. Tudi na dosedanjih nastopih (PNK liga) so se naši strelci izvrstno izkazali tako ekipno kot posamezno,« je zadovoljna trenerka Petra Fajdiga.

**AFČ, foto: Strelsko društvo Postojna**

## Zimska balinarska liga

V **Zimski balinarski ligi Postojna 23/24**, ki se je pričela konec novembra in se zaključuje v tem mesecu, je nastopalo deset ekip, pet iz Postojne – BK Zavidoviči, Sivke, Špadni fantje, Postojna in Športni park, Logatec, Tičnica Rakek, Podkraj, Vinkl Belsko in edina iz občine Pivka – **Videm Košana**.

Tekme so ob vikendih igrali v Zeleni balinarski dvorani v Postojni oziroma tedaj, ko v njej ni igral domači Superligaš BK Postojna. Po rednem delu oziroma po devetih krogih je bil vrstni red naslednji: BK Zavidoviči in Vinkl po 15 točk, Logatec 14, Sivke in Postojna po 11, Videm Košana 10, Športni park 6, Tičnica Rakek 5, Špadni fantje 2 in

Podkraj 1. Košana ekipa, za katero so nastopali: Drago Boštjančič, Edvard Sila, Oton Morelj, Urban Likar, Jože Štradjot, Samo in Filip Klančičar ter Leopold Krebelj, je po prvem delu zasedla šesto mesto – tri zmage, štiri remije in dva poraza. V drugem delu oziroma razigravanju za končna mesta se je pomerila z Logatcem, ki je slavil 9:7. Videm Košana bo tako za mesta od 5 – 8 igrala s Športnim parkom in se nadeja uvrstitve v zgornjo polovico tabele. Za prihodnjo sezono pa naj bi podobno tekmovalje že izpeljali v novi balinarski dvorani v Košani, katere otvoritev načrtujejo v letošnjem poletju.

**Brane Fatur**



## Pomlad prinaša odpadke, odlagajmo jih na urejen in okolju prijazen način

Bliža se pomlad in spomladansko čiščenje, pri katerem se velikokrat znebimo vsega odvečnega. Nam nekoristni predmeti nenadoma postanejo odpadki. Kam z njimi?

Ker smo zasledili nepravilno odlaganje odpadkov na ekološkem otoku pri Sparu, v nadaljevanju želimo opomniti občanke in občane na urejene načine zbiranja in odvoza odpadkov v občini.

Nepravilno odlaganje ni le v nasprotju z okoljskimi standardi, temveč tudi zmanjšuje učinkovitost naših prizadevanj za ohranjanje čistega okolja.

### Sistem zbiranja in odvoza odpadkov v občini

Sistem zbiranja in odvoza odpadkov za uporabnike iz gospodinjstev v občini Pivka vključuje vse odpadke, ki nastajajo v gospodinjstvu. V Občinski upravi občine Pivka si prizadevamo, da bi občankam in občanom nudili možnost kontroliranega odlaganja slehernega odpadka, ki nastane v gospodinjstvu. Z doslednim ločenim zbiranjem preusmerjamo odpadke v ponovno uporabo in predelavo in na ta način zmanjšujemo negativne vplive na naše bivanjsko okolje.

Glede na rednost nastajanja in odvažanja odpadkov ločimo naslednje načine ločenega zbiranja odpadkov:

#### Zbiranje po sistemu »OD VRAT DO VRAT«

- mešani komunalni odpadki (črna posoda s črnim pokrovom),
- mešana odpadna embalaža (črna posoda z rumenim pokrovom),
- biološko razgradljivi kuhinjski odpadki (rjava posoda; tisti, ki ne uporabljajo hišnega kompostnika) in
- papir in karton (črna posoda z modrim pokrovom).

#### Zbiranje v zbiralnicah ločenih frakcij (t. i. ekološki otoki)

- plastična, kovinska in embalaža iz sestavljenih materialov (tipski zabojnik - t.i. „zvonec“ rumene barve),
- papir in karton ter papirna in kartonska embalaža (tipski zabojnik - t.i. „zvonec“ modre barve) in
- steklena embalaža (tipski zabojnik - t.i. „zvonec“ zelene barve). Poleg običajnih ekoloških otokov je na območju občine še 7 t. i. super ekoloških otokov. Na teh otokih se poleg zgoraj navedenih odpadkov poljubno zbirajo tudi odpadna oblačila in tekstil, drobna električna in elektronska oprema ter odpadno jedilno olje.

#### Zbiranje v okviru Zbirnega centra Pivka

Zbirni center je prostor, urejen in opremljen za ločeno

zbiranje in predhodno skladiščenje (do predaje ustreznemu prevzemniku) različnih vrst komunalnih odpadkov. Komunalne odpadke od fizičnih oseb sprejemamo brezplačno, medtem ko lahko pravne osebe komunalne odpadke oddajo le proti plačilu. V Zbirni center je mogoče oddati kosovne odpadke, odpadno električno in elektronsko opremo, gradbene odpadke, odpadne gume, kovine, les, sijalke in odpadke iz azbesta. Natančen seznam boste našli na spletni strani podjetja Publikus d.o.o.

#### Zbiranje na poziv uporabnika

- kosovni odpadki (možnost naročila na podlagi izpolnjenega kupona dvakrat letno).

#### Zbiranje v okviru zbiralnih akcij

- nevarni odpadki (akcija zbiranja s premično zbiralnico dvakrat letno).

### EKOLOŠKI OTOKI

Poleg ločenega zbiranja odpadkov v okviru posameznega gospodinjstva imate občanke in občani na voljo tudi ločeno zbiranje in odlaganje različnih vrst odpadkov v za to postavljene zabojnike na t. i. ekoloških otokih. Na vsakem ekološkem otoku so zabojniki za ločeno zbiranje mešane odpadne embalaže, papirja in kartona ter steklene embalaže. Na nekaterih ekoloških otokih, to je na super ekoloških otokih, pa je mogoča tudi oddaja odpadnih oblačil in tekstila, drobne električne in elektronske opreme ter odpadnega jedilnega olja.

#### Skupaj poskrbimo za urejenost ekoloških otokov

V sezonskih viških zaznavamo ponavljajoče se nepravilno odlaganje odpadkov na posameznih ekoloških otokih. Prihaja predvsem do odlaganja odpadkov, ki ne sodijo v namenske posode. V sklopu praznjenja posod na ekoloških otokih poskrbimo tudi za čiščenje lokacij in odvoz nezakonito odloženih odpadkov, vendar s tem nastajajo dodatni stroški, ki bremenijo vse občanke in občane.

Če ste priča nezakonitemu odlaganju odpadkov, lahko to sporočite na naslov: **Skupna občinska uprava občin Postojna, Cerknica, Pivka, Loška dolina in Bloke: tel. 05 726 55 69, e-pošta: inspektorat@postojna.si**

**Hvala za sodelovanje in skupno prizadevanje za boljše in čistejšo prihodnost.**

**Občina Pivka, foto: Ernest Margon**

## V Zbirnem centru Pivka lahko brezplačno oddate odpadno "agrostretch" folijo

Vsa kmetijska gospodarstva obveščamo, da smo v Zbirnem centru Pivka (Neverke 31 A, 6256 Košana) pričeli z brezplačnim prevzemanjem odpadne »agrostretch« folije in folije iz silosov. Odpadno folijo bomo prevzemali skozi vse leto v času obratovanja zbirnega centra.

### OBRATOVALNI ČAS ZBIRNEGA CENTRA PIVKA:

Ponedeljek, sredo, petek in sobota: od 08:00 do 15:00

Torek in četrtek: od 12:00 do 18:00

Pri oddaji odpadne folije je pomembno, da imate pri sebi KMG-MID številko, ki bo osnova za izdajo tehtalnega in evidenčnega lista s katerim boste lahko dokazovali pravilnost ravnanja z odpadkom proti inšpekcijskim službam. Evidenčni list o oddaji odpadka prejmete direktno na svoj elektronski naslov.

### KAKO POTEKA ODDAJA ODPADNE FOLIJE?

Odpadna folija je lahko dostavljena v večjih vrečah, »jumbo vrečah« ali prikolicah, iz katerih se potem strese v večji kontejner na lokaciji zbirnega centra. Izkazalo se



je, da je iz vidika lastnih stroškov najbolj optimalno, da se odločite za dovoz, ko zberete 200 kg ali več odpadne folije. Pomembno je, da je odpadna folija pri oddaji: brez mrežice, brez blata, peska, krme ali drugih odpadkov. Seveda se razume, da je folija lahko umazana.

Brezplačno prevzemanje »agrostretch« folije in folije iz silosov zagotavljamo v sodelovanju s partnerjem Virc d.o.o., ki bo tudi poskrbel za ustrezno končno obdelavo odpadka. Če se bo sistem brezplačnega prevzemanja odpadne folije obrestoval oziroma bomo na ta način uspeli zbrati dovoljšne količine odpadne folije, bo partner Virc d.o.o. v prihodnje pri oddaji odpadne folije posameznemu kmetovalcu priznal dobropis ob nakupu nove folije direktno pri njemu oziroma pri njegovih partnerskih trgovinah. Izkoristite možnost brezplačne oddaje odpadne "agrostretch" folije in folije iz silosov ter s tem poskrbite, da bo odpadek ustrezno predelan.

Publikus d.o.o

## NA SVOJ PAMETNI TELEFON, iPHONE ALI iPAD SI LAHKO NAMESTITE APLIKACIJO SMETAR

Občanke in občane obveščamo o možnosti uporabe koledarja odvozov odpadkov preko aplikacije **SMETAR**, ki si jo lahko namestite na svoj **pametni telefon, iPhone** ali **iPad**. S pomočjo aplikacije Smetar, lahko enostavno spremljate kdaj bo na vašem naslovu izvedeno praznjenje določene posode za ločeno zbiranje odpadkov. Prav tako si lahko **nastavite opomnik**, da vas aplikacija predhodno opozori, kdaj bo na vrsti praznjenje določene posode za ločeno zbiranje odpadkov. **Več o uporabi aplikacije si lahko preberete na spletni strani [www.smetar.si](http://www.smetar.si).**

### POGOJI UPORABE ZA PAMETNI TELEFON

- Android 5.0 in več.
- Namestitev preko trgovine Google Play.
- Aplikacije ni možno namestiti na telefone znamke Huawei, ki ne podpirajo trgovine Google Play.

### NAMESTITEV APLIKACIJE

Trgovina  
Google Play



Aplikacija Smetar



Prenesi  
oz.  
namesti

### POGOJI UPORABE ZA iPHONE IN iPAD

- iOS različice 16.4 ali novejš.
- Namestitev preko internetnega naslova <https://app.smetar.si>.
- Navodila za namestitev so dostopna na internetnem naslovu [https://wiki.smetar.si/index.php/Smetar\\_za\\_iPhone](https://wiki.smetar.si/index.php/Smetar_za_iPhone).

### NAMESTITEV APLIKACIJE

app.smetar.si  
+  
sledi navodilom  
[wiki.smetar.si/index.php/Smetar\\_za\\_iPhone](https://wiki.smetar.si/index.php/Smetar_za_iPhone)

## LOČENO ZBIRANJE BIOLOŠKO RAZGRADLJIVIH KUHINJSKIH ODPADKOV IZ GOSPODINJSTEV

S **1. aprilom** prehajamo na poletni režim praznjenja rjavih posod za ločeno zbiranje biološko razgradljivih kuhinjskih odpadkov iz gospodinjstev. Vse do konca **meseca septembra** bomo rjave posode praznili **vsak teden**. Uporabniki storitev na območju občine Pivka lahko sicer biološko razgradljive odpadke zbirate na **dva načina**. Lahko jih odlagate v **tipske rjave posode** ali pa jih kompostirate v lastnem vrtu z uporabo **hišnega kompostnika**. Več o obeh načinih ločenega zbiranja si lahko preberete na naši spletni strani: [www.publikus.si/gospodinjstvo/locevanje/biološko-razgradljivi-odpadki](http://www.publikus.si/gospodinjstvo/locevanje/biološko-razgradljivi-odpadki).

| KATERI ODPADKI SO BIOLOŠKO RAZGRADLJIVI KUHINJSKI ODPADKI?                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| KUHINJSKI ODPADKI                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | VRTNI ODPADKI                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- ostanki in olupki od sadja in zelenjave,</li> <li>- kuhani ostanki hrane, pokvarjena hrana,</li> <li>- zelo zamaščena papirna in kartonska embalaža živil,</li> <li>- jajčne lupine, kavna usedlina, čajne vrečke,</li> <li>- papirnate vrečke za kruh, sadje in zelenjavo (uporabljene za zbiranje ostalih biološko razgradljivih odpadkov),</li> <li>- manjši ostanki mesa in mesnih izdelkov.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- gnilo sadje in zelenjava,</li> <li>- ostali ostanki pridelka na vrtu,</li> <li>- ovene le rože,</li> <li>- stara zemlja lončnic,</li> <li>- plevel, pokošena trava, listje,</li> <li>- zeleni odrez,</li> <li>- ohlajeni lesni pepel in žagovina.</li> </ul> |
| KATERI ODPADKI NE SPADAJO MED BIOLOŠKO RAZGRADLJIVE ODPADKE IN KAM Z NJIMI?                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- Iztrebki malih živali, kosti, lasje, dlaka, pometnine, cigaretni ogorki, plenice, z izločki onesnaženi robčki in papirnate brisačke, žvečilni gumi.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                              | MEŠANI KOMUNALNI ODPADKI                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- Plastične vrečke.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | MEŠANA ODPADNA EMBALAŽA                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- Odpadno jedilno olje.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | NEVARNI ODPADKI                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- Odpadna oblačila in tekstil.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | ZBIRALNIK ZA OBLAČILA NA SUPER EKOLOŠKEM OTOKU                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- Gradbeni material.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | ZBIRNI CENTER                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- Ostanki kolin in poginulih živali.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Nacionalni veterinarski inštitut<br>T: 01 4779 353, 01 4779 150                                                                                                                                                                                                                                       |

Biološko razgradljive odpadke je **prepovedano** odlagati v **plastičnih vrečkah**, saj je s tem otežena nadaljnja predelava. Pravilno je odlaganje v **razsutem stanju** oziroma v **papirnatih ali biološko razgradljivih vrečkah**.



Opadno jedilno olje **ne sodi v rjavo posodo**, prav tako ga je prepovedano zlivati v straniščno školjko. Pravilna je oddaja v **zbirnik** na super ekološkem otoku, oddaja v okviru **akcije zbiranja nevarnih odpadkov** ali oddaja v **Zbirni center Pivka**.



# FINANČNI URAD SVETUJE



## Plačevanje davkov s Flikom preko eDavkov – hitro, enostavno in uporabniku prijazno

### Prednosti plačevanja s Flikom preko eDavkov:

- takojšna izvedba plačila: Flik omogoča takojšnje izvajanje plačil, kar pripomore k nemotenemu poteku postopkov;
- enostavna uporaba: plačevanje davkov s Flikom preko eDavkov je izjemno enostavno. Z le nekaj kliki v eDavkih lahko zavezanci hitro in brez težav izvedejo plačilo svojih obveznosti brez izpolnjevanja plačilnega naloga;
- uporabniku prijazno: z enim plačilom se lahko plača več različnih obveznosti, ki se sicer plačujejo na različne račune.

### Kako uporabniki Flika izvršijo plačilo iz eDavkov?

Na vpogledu eKarticaO določite obveznosti, ki jih želite plačati in izberite možnost »Pripravi plačilna navodila za označene«. Plačilna navodila se lahko pripravijo tudi iz menija "Prejeti dokumenti", kar pomeni, da se lahko plačilo izvede tudi takoj ob vročitvi odločbe Finančna uprava je v sodelovanju z Upravo za javna plačila omogočila plačevanje davkov preko sistema eDavki s pomočjo Flika. Plačilo s Flikom omogočajo vse slovenske banke (razen trenutno Sparkasse, ki še pripravlja podporo), kar zagotavlja široko dostopnost in uporabnost storitve za vse davčne zavezanec.

1. Uporabnikom mobilne aplikacije eDavki pa je ta storitev na voljo tudi v "Koledarju" in obvestilu, ki ga zavezanec prejme kot opomnik tri dni pred iztekom roka za plačilo svoje obveznosti.
2. Na pregledu pripravljenih plačilnih navodil izberite možnost "ePlačilo" in nato način plačila Flik.
3. Vnesite svojo telefonsko številko ali elektronski naslov in potrdite plačilo.

Postopek plačevanja davkov s Flikom preko eDavkov je predstavljen tudi v kratkem filmu.

## Omejena serija s fiksno obrestno mero!

**BAYON**



**i10**



**i20**



Pohitite in izkoristite lepo priložnost, saj vam tokrat ponujamo še posebej ugodno financiranje vozil Hyundai. Pri tem izstopajo modeli i10, i20 in Bayon, ki se lahko pohvalijo z našo najnižjo fiksno obrestno mero. Z bogato serijsko opremo in možnostjo različnih pogonskih sklopov boste vsekakor našli tistega, ki je najbolj po vašem okusu.



Povprečna poraba goriva: 4,84 – 6,21/100 km, emisije CO<sub>2</sub>: 110 – 141g/km.

Emisije onesnaževal zunanjega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanem koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM<sub>10</sub> in PM<sub>2.5</sub> ter dušikovih oksidov. Slike so simbolne. Več informacij je na voljo pri pooblaščenih prodajalcih vozil Hyundai. Pogoji garancije in podatki o specifični porabi goriva in emisijah CO<sub>2</sub> so na voljo na [www.hyundai.si](http://www.hyundai.si). Priznujemo si pravico do napak.



POOBLAŠČENI PRODAJALEC IN SERVISER VOZIL HYUNDAI

[www.avtoplus-tps.si](http://www.avtoplus-tps.si)

**Avtoplus TPS d.o.o., PE SEŽANA**  
Partizanska c. 75d, 6210 Sežana  
sezana-servis@avtoplus-tps.si,  
sezana-prodaja@avtoplus-tps.si



**AVTOPLUS TPS**

prodaja **0820/55416**  
prodaja GSM **031/717 243**

servis **0820/55415**  
servis GSM **031/374 866**

SPLOŠNI SERVIS | AVTOOPTIKA | VULKANIZERSTVO | AVTOPRALNICA | PRODAJA E-KOLES



## V MARCU NAPOVEDUJEMO

**OBRAZI SE MENJAJO, A IDEJE OSTAJAJO**  
(predaja vodstva, predstavitev nove ekipe, naših programov in storitev ter možnosti sodelovanja)  
13. marec od 8. do 16. ure

Podjetniški inkubator Perspektiva

**ChatGPT**  
kot učinkovit pomočnik pri marketingu  
26. marec ob 16.30 uri

Prostor za podjetniško sodelovanje (coworking) v Cerknici

Obvezne so prijave, število mest je omejeno.



Več informacij  
[www.inkubator-perspektiva.si](http://www.inkubator-perspektiva.si)

## ODPIRAJ VSA VRATA Z ENIM KLJUČEM!



Selce 17, 6257 Pivka

Jan, +386 40 989 306

[www.VSEZAVRATA.SI](http://www.VSEZAVRATA.SI)



## Geodetske storitve



Parcelacija

Ureditev meje

Izravnava meje

Inženirska geodezija

Določitev hišne številke

Označitev meje v naravi

Izdelava geodetskega načrta

Zakoličba stavbe in drugih objektov

Izdelava elaborata lokacijske izboljšave

Izdelava elaborata za spremembo podatkov katastra stavb

Pomoč pri prodaji in nakupu nepremičnin (izpeljava celotnega posla)

Izdelava elaborata za vpis stavbe in delov stavbe v kataster stavb

Določitev zemljišča pod stavbo in izdelava elaborata za evidentiranje stavbe

Predavanje dr. Jerneja Kotarja

»Od suma do obsodbe.  
Preganjanje čarovništva na  
Slovenskem.«

v sredo, 20. marec 2024, ob 18. uri.



MUZEJSKI ABONMA

ZA KLAPCO



Notranjski muzej Postojna

Kolodvorska cesta 3

6230 Postojna

Kontakt: +386 5 72110 90 / info@notranjski-muzej.si

Odpiralni čas: torek - nedelja 10.00 - 17.00

Občani Pivke imajo vsako prvo nedeljo v mesecu prost  
vstop v muzej.

INFORMACIJE IN VPIS

tel. št.: +386 (0)70 538 239

email: ana.cic@notranjski-muzej.si

www.notranjski-muzej.si

Potovanje skozi  
desetletja postojnske  
rock glasbe.

“rock  
postojna”

NOTRANJSKI MUZEJ POSTOJNA

Veseli s teboj smo živeli,  
žalostni, ker te več ni.  
Ostali so živi spomini,  
z nami potuješ vse dni.

Z A H V A L A

Ob boleči izgubi naše drage žene,  
mame, stare mame in prababice

**Marije Biščak iz Dolnje Košane,**



se iz srca zahvaljujemo vsem svojcem, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam izrekli pisna in ustna sožalja, darovali sveče in cvetje ter denarna sredstva, ki smo jih darovali za potrebe Doma upokojencev Postojna.

Hvala Cerkvenemu pevskemu zboru za lepo petje, župnikoma Marku in Zdenku za opravljen pogrebni obred ter vsem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.

Vsi njeni

Vozil sem se z zlatim čolnom  
po rdečih vodah večera  
med drevjem  
in travnatimi bregovi.  
Vozil sem se,  
jaz, zlati mornar...  
Toda prišel je vihar  
in sonce je palo  
s svojih višin... (S. Kosovel)



## ZAHVALA OB SLOVESU ANDREJA ŽUŽKA

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, ki ste bili z nami v bolečih in težkih trenutkih ob njegovem slovesu. Prijateljem in znancem, ki ste nam izrekli sožalje, darovali sveče, cvetje in darove za kulturni društvi Juršče in Šmihel ter se z lepimi zapisi spomnili njegovega bogatega življenja. Posebna zahvala govorcem za spoštljive in sočutne poslovnile besede, gospodu župniku za svečan obred in pevcem za ganljivo petje. Razum nam pravi, da je odrešitev. Srce pa ne razume in boli. Žalujemo: vsi njegovi

Zdaj pa ostane  
vera, upanje, ljubezen,  
to troje; ljubezen pa  
je največja med njimi.



## DRAGAN STEVIĆ 1952-2024

Ob slovesu od našega dragega moža, atkota in dedija se iz srca zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem za podporo in tolažilne besede. Zahvaljujemo se postojnskemu parohu Darku Petakoviću za pogrebni obred, zdravnici Jani Vadjal, ki je skrbela za zdravljenje Draganove bolezni ter postojnskim planincem, ki ste ga na zadnji poti pospremili s praporom. Posebna zahvala sodelavcem in vsem železničarjem, ki ste se v tako velikem številu poklonili njegovemu spominu. Iz srca se zahvaljujemo vsem, ki ste z vašo prisotnostjo sodelovali na pogrebni slovesnosti in darovali sveče, cvetje ter sredstva za obnovo Vojkove kočice na Nanosu.

Žena Magda ter Katarina in Matej z družinama



## POROČILO O PITNI VODI VS POSTOJNA-PIVKA IN VS SUHORJE ZA LETO 2023 (v upravljanju javnega podjetja KOVOD Postojna, vodovod, kanalizacija, d. o. o., Postojna)

Upravljaec javnega podjetja KOVOD Postojna, d. o. o., Jeršice 3, 6230 Postojna za vsako preteklo koledarsko leto pripravi letno poročilo o pitni vodi. Letno poročilo zajema tako notranji nadzor kot državni monitoring vodovodnega sistema Postojna – Pivka in vodovodnega sistema Suhorje. Poročilo je pripravljeno na podlagi zahtev, ki jih določa Uredba o pitni vodi Ur. list RS. št. 61/23 (v nadaljevanju Uredba o pitni vodi).

**Vodovodni sistem Postojna–Pivka** je razdeljen na dve oskrbovalni območji (OO): OO **Osrednji del**, ki se napaja iz vodnega vira Malni, in OO **Strane – Hruševje – Šmihel**, ki se napaja iz vodnega vira Korotan, Strane in črpališče Šmihel pod Nanosom. **Vodovodni sistem Suhorje** ima eno OO in oskrbuje le naselje Suhorje. Napaja se iz vodovodnega sistema Ilirska Bistrica, ki je v upravljanju JP Komunala Ilirska Bistrica.

**Tabela 1: Število uporabnikov in distribucija pitne vode (m³) za leto 2023 po oskrbovalnih območjih**

| Ime oskrbovalnega območja (OO) | Število uporabnikov | Distribucija pitne vode (m³/leto) |
|--------------------------------|---------------------|-----------------------------------|
| Osrednji del                   | 20.514              | 2.092.844                         |
| Strane–Hruševje–Šmihel         | 2.414               | 297.291                           |
| Suhorje                        | 69                  | 2.876                             |
| <b>SKUPAJ</b>                  | <b>22.997</b>       | <b>2.393.011</b>                  |

**Tabela 2: Priprava pitne vode za leto 2023 po oskrbovalnih območjih**

| Ime OO                 | Objekt za pripravo vode  | Priprava pitne vode                                                                           |
|------------------------|--------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------|
| Osrednji del           | Vodarna Malni            | Koagulacija, ultrafiltracija (UF), aktivno oglje, dezinfekcijsko sredstvo: UV in plinski klor |
| Strane–Hruševje–Šmihel | Vodarna Malni            | Koagulacija, ultrafiltracija (UF), dezinfekcijsko sredstvo: UV in plinski klor                |
|                        | Vodarna Korotan          | Koagulacija, ultrafiltracija (UF), dezinfekcijsko sredstvo: Natrijev hipoklorit               |
|                        | Č. Šmihel pod Nanosom    | Brez obdelave, dezinfekcijsko sredstvo: plinski klor                                          |
|                        | Strane                   | Brez obdelave, dezinfekcijsko sredstvo: Natrijev hipoklorit                                   |
| Suhorje                | Vodarna Ilirska Bistrica | Mikrofiltracija, dezinfekcijsko sredstvo: plinski klor                                        |

**Tabela 3: Državni monitoring pitne vode za leto 2023 po oskrbovalnih območjih**

| Ime OO                 | (N) vseh vzorcev | (N) rednih vzorcev | (N) občasni vzorcev | (N) neskladnih vzorcev |
|------------------------|------------------|--------------------|---------------------|------------------------|
| Osrednji del           | 22               | 19                 | 3                   | 1                      |
| Strane–Hruševje–Šmihel | 4                | 3                  | 1                   | 0                      |
| Suhorje                | 2                | 2                  | 0                   | 0                      |
| <b>SKUPAJ</b>          | <b>28</b>        | <b>24</b>          | <b>4</b>            | <b>1</b>               |

**Legenda: (N):** število vzorcev; **Redni preskus:** Okus, temperatura, pH vrednost, Električna prevodnost pri 20 °C, Preostali prosti klor, Vonj, Barva, Motnost, Aluminij, Koliformne bakterije, *Escherichia coli*, *Clostridium perfringens* (vključno s sporami), Število kolonij pri 22 °C in 37 °C; **Občasni preskus:** redni preskus z dodatnimi parametri po Uredbi o pitni vodi.

**Obrazložitev tabele 3:** Pri izvajanju nadzora je bilo neskladje ugotovljeno meseca novembra na OO osrednji del, v naselju Predjama, zaradi preseženega števila koliformnih bakterij 6/100ml. Vzrok za neskladnosti je bilo zastajanje vode v internem vodovodnem omrežju, saj je bil vzporedni odvzeti vzorec s strani upravljalca na omrežju skladen.

**Tabela 4: Notranji nadzor surove vode za leto 2023 po oskrbovalnih območjih**

| Ime OO                 | (N) vseh vzorcev | (N) MB    | (N) neskladni MB | (N) redna KEM | (N) neskladni redna KEM | (N) občasna KEM | (N) neskladni občasna KEM |
|------------------------|------------------|-----------|------------------|---------------|-------------------------|-----------------|---------------------------|
| Osrednji del           |                  |           |                  |               |                         |                 |                           |
| Zajetje Malni          | 11               | 8         | 8                | 2             | 0                       | 1               | 0                         |
| Strane–Hruševje–Šmihel |                  |           |                  |               |                         |                 |                           |
| Zajetje Korotan        | 11               | 8         | 8                | 2             | 2                       | 1               | 0                         |
| Šmihel pod N.          | 10               | 8         | 3                | 2             | 0                       | 0               | 0                         |
| Strane                 | 10               | 8         | 0                | 2             | 0                       | 0               | 0                         |
| <b>SKUPAJ</b>          | <b>42</b>        | <b>32</b> | <b>19</b>        | <b>8</b>      | <b>2</b>                | <b>2</b>        | <b>0</b>                  |

**Legenda: (N):** število vzorcev; **občasna MB:** Koliformne bakterije, *Escherichia coli*, Enterokoki, *Clostridium perfringens* (vključno s sporami), Število kolonij pri 22 °C in 37 °C; **redna KEM:** pH vrednost, Električna prevodnost pri 20 °C, Preostali prosti klor, Vonj, Barva, Motnost, Amonij, Nitrit, Oksidativnost in/ali TOC, Aluminij; **občasna KEM:** parametri skupine B, kemijski parametri Uredbe o pitni vodi.

**Obrazložitev tabele 4:** Večji del neskladnosti je prisoten na vodnih zajetjih Malni in Korotan. Neskladnost se občasno pojavi tudi v Črpališču Šmihel pod Nanosom. Vzrok neskladnih dveh vzorcev fizikalno–kemijsko preskušanje je bila presežena motnost. V letu 2023 se je prvič določalo **Somatske kolifage**. Skupno je bilo odvzetih 6 vzorcev na vseh štirih vodnih virih. Kot je bilo pričakovati, so bili vsi 4 vzorci v vodnih zajetjih Malni in Korotan v preseženih koncentracijah >50 PFU/100ml. Na vodnih virih Strane in črpališču Šmihel pod Nanosom se Somatskih kolifagov ni identificiralo.

**Tabela 5: Notranji nadzor pitne vode za leto 2023 po pripravi za posamezno oskrbovalno območje**

| Ime OO                 |                 | (N) vseh vzorcev | (N) občasna MB | (N) neskladni občasna MB | (N) paraziti | (N) neskladni paraziti | (N) redna KEM | (N) neskladni redna KEM |
|------------------------|-----------------|------------------|----------------|--------------------------|--------------|------------------------|---------------|-------------------------|
| Osrednji del           | Vodarna Malni   | 30               | 16             | 0                        | 2            | 0                      | 12            | 0                       |
| Strane–Hruševje–Šmihel | Zajetje Korotan | 25               | 12             | 0                        | 1            | 0                      | 12            | 0                       |
|                        | Šmihel pod N.   | 25               | 12             | 0                        | 1            | 0                      | 12            | 0                       |
|                        | Strane          | 24               | 12             | 0                        | 0            | 0                      | 12            | 0                       |
| <b>SKUPAJ</b>          |                 | <b>104</b>       | <b>52</b>      | <b>0</b>                 | <b>4</b>     | <b>0</b>               | <b>48</b>     | <b>0</b>                |

Legenda: lej tabela 4

**Obrazložitev tabele 5:** V okviru notranjega nadzora so bila skupaj opravljena sto štiri vzorčenja na občasne mikrobiološke, redne fizikalno-kemijske parametre in prisotnost parazitov oocist *Cryptosporidium* in cist *Giardie* po pripravi pitne vode. V letu 2023 se je na vodarni Malni in vodarni Korotan po pripravi določalo Somatske kolifage. Odvzeta vzorca sta bila negativna, kar potrjuje uspešnost delovanja naprav za pripravo pitne vode. Vsi odvzeti vzorci pitne vode so bili skladni z Uredbo o pitni vodi.

**Tabela 6: Notranji nadzor pitne vode za leto 2023 po oskrbovalnih območjih na omrežju in pri uporabniku**

| Ime OO                 |  | (N) vseh vzorcev | (N) občasna MB | (N) neskladni občasna MB | (N) Paraziti | (N) neskladni paraziti | (N) redna KEM | (N) neskladni redna KEM |
|------------------------|--|------------------|----------------|--------------------------|--------------|------------------------|---------------|-------------------------|
| Osrednji del           |  | 173              | 123            | 10                       | 4            | 1                      | 46            | 0                       |
| Strane–Hruševje–Šmihel |  | 60               | 43             | 6                        | 0            | 0                      | 17            | 0                       |
| Suhorje                |  | 16               | 8              | 0                        | 0            | 0                      | 8             | 0                       |
| <b>SKUPAJ</b>          |  | <b>249</b>       | <b>174</b>     | <b>16</b>                | <b>4</b>     | <b>1</b>               | <b>71</b>     | <b>0</b>                |

Legenda: (N): število vzorcev.

**Obrazložitev tabele 7:** Na OO **Osrednji del** je bilo mikrobiološko neskladnih dvanajst vzorcev. Dva vzorca zaradi prisotnosti koliformnih bakterij, trije vzorci zaradi koliformnih bakterij in enterokokov, dva vzorca zaradi preseženega skupnega števila kolonij na 37°C, trije vzorci zaradi enterokokov in preseženega skupnega števila kolonij na 37°C, en vzorec zaradi prisotnosti *Clostridium perfringens* (vključno s sporami) ter en vzorec zaradi prisotnosti parazitov oocist *Cryptosporidium* in cist *Giardie*. Neskladni vzorci so bili potrjeni v naseljih Lohača, Postojna, Prestranek, Nova Sušica, Gornja Košana in Buje. Vzrok prisotnosti indikatorskih parametrov v vzorcih pitne vode omenjenih naselij je bil v večini primerov zastajanje in segrevanje vode tako v javnem kot tudi v internem vodovodnem omrežju. Vzrok za prisotnosti enterokokov se sumi na vdor nečistoč iz zasebnih vodovodnih sistemov - vodnjakov v javni vodovodni sistem. Vzrok prisotnosti *Clostridium perfringens* (vključno s sporami) in parazitov oocist *Cryptosporidium* in cist *Giardie* je ostal nerazjasnjen. Na OO **Strane–Hruševje–Šmihel** je bilo neskladnih 6 vzorcev. Štirje vzorci so bili neskladni v naselju Dilce zaradi preseženih indikatorskih parametrov; koliformnih bakterij in skupnega števila mikroorganizmov na 37°C in 22°C ter enterokokov. Vzrok neskladnosti je bil s pogostimi vzporednimi vzorčenji potrjen kot problematika internega vodovodnega omrežja. Ostala dva vzorca sta bila neskladna zaradi indikatorskih parametrov. V enem vzorcu preseženega števila mikroorganizmov na 37°C in v drugem vzorcu zaradi prisotnosti koliformnih bakterij. Vzrok neskladnosti je bil zastajanje vode v javnem vodovodnem omrežju. Na obeh oskrbovalnih območjih vodovodnega sistema Postojna-Pivka sta bila na pipi pri uporabniku odvzeta dodatno še dva vzorca v obsegu Somatski kolifagi. Oba vzorca sta bila skladna z Uredbo o pitni vodi o PFU/l. Na oskrbovalnem območju **Suhorje** je bilo odvzetih skupaj šestnajst vzorcev. Vseh šestnajst vzorcev je bilo skladnih z Uredbo o pitni vodi.

V letu 2023 je bilo na VS **Postojna – Pivka** uvedenih šest omejitev uporabe pitne vode, skupaj osemindvajset dni. Na vodovodnem sistemu **Suhorje** je bilo uvedenih pet omejitev uporabe pitne vode, skupaj sto devetnajst dni.

Trend stanja kakovosti pitne vode se na VS Postojna – Pivka izboljšuje z izjemo zadnjega leta. Vzrok neskladij v preteklih letih je bilo zastajanje in segrevanje vode na končnih vejah uporabnikov, kar se je uspešno odpravilo z avtomatskimi izpiranji. Vzrok neskladij in omejitev pitne vode v letu 2023 si je mogoče pojasniti, kot omogočen vdor nečistoč v javni vodovodni sistem iz internih vodovodnih omrežij uporabnikov. Na VS Suhorje se stanje kakovosti oskrbe s pitno vodo ni spremenilo. Obdelava pitne vode se od decembra 2023 vrši z ultrafiltracijo. Na podlagi tega se pričakuje manj omejitev oskrbe s pitno vodo pri uporabnikih naselja Suhorje.

Posamezniki lahko dostopajo do informacij za uporabnike, ki niso posebej opredeljene v tem letnem poročilu in so zahtevane v 18. členu in prilogi 4 Uredbe o pitni vodi, na spletni strani javnega podjetja Kovod Postojna <https://www.kovodpostojna.si/>, na sedežu podjetja (tel. 05 700 07 80) in po elektronski pošti: [info@kovodpostojna.si](mailto:info@kovodpostojna.si)

Irena Sušelj Šajn,  
Vodja službe za zdravstveni nadzor in analize

David Penko,  
Direktor

Na podlagi Zakona o volilni in referendumski kampanji (Uradni list RS, št. 41/07, 103/07 – ZPolS-D, 11/11, 28/11 – odl. US in 98/13) in Odloka o izdajanju občinskega glasila (Uradni list RS, št. 125/00, 49/07, 41/11, 101/13 in 30/16) je uredniški odbor glasila Pivški list na svoji korespondenčni seji, dne 29. januarja, določil naslednja

## PRAVILA O IZRABI ČASOPISNEGA PROSTORA ZA OGLAŠEVANJE V ČASU VOLILNE KAMPANJE ZA VOLITVE V EVROPSKI PARLAMENT 9. JUNIJA 2024

### 1. člen

V glasilu Pivški list bo vsem organizatorjem volilne kampanje zagotovljena enakopravnost pri predstavitvi kandidatov in njihovih programov.

### 2. člen

V glasilu Pivški list so obvestila in oglasi organizatorjev volilnih kampanj plačljivi.

### 3. člen

Oglasnemu prostoru v času volilne kampanje bodo v glasilu namenjene dodatne strani. Posamezen organizator volilne kampanje lahko zakupi polovico časopisne strani (višina 127 mm, širina 177 mm). Oglas je lahko promocijsko besedilo ali slikovno gradivo organizatorja volilne kampanje, ki ga uredništvo ne oblikuje niti ne lektorira. Vsak oglas mora vsebovati podatke o naročniku. Uredništvo si pridržuje pravico, da prispevke z neprimernimi vsebinami, ki so zavajajoče, žaljive, spodbujajo nestrpnost ali so napadalne, zavrne.

### 4. člen

Vrstni red objave oglasov bo na podlagi datuma na naročilnici naročnika oziroma na podlagi abecednega vrstnega reda, če bo za isti datum več naročilnic.

### 5. člen

Termin oglaševanja: 94. številka Pivškega lista, ki izide predvidoma 22. maja 2024.

### 6. člen

Uredništvo Pivškega lista ne odgovarja za vsebino predstavitev.

### 7. člen

Organizatorji volilne kampanje naj lektorirane in oblikovane volilne oglase pošljejo po elektronski pošti na [pivski.list@pivka.si](mailto:pivski.list@pivka.si) najkasneje do 5. maja 2024 do 12. ure.

### 8. člen

Cenik predstavitev za 1/2 strani je 50,00 EUR z vključenim DDV.

### 9. člen

V tem besedilu uporabljeni izrazi, zapisani v moški spolni slovnični obliki, so uporabljeni kot nevtralni za ženske in moške.

**Alenka Furlan Čadež, odgovorna urednica**

## MAREC

## NAPOVEDNIK DOGODKOV V OBČINI PIVKA



### 8. - 29. marec

#### Tina Dobrajc, Je to vse, kar je? Razstava slik

Tina Dobrajc je uveljavljena vizualna umetnica, ki je najbolj prepoznavna po svojem slikarstvu. Za njena dela je značilno prepletanje tradicije s sodobnostjo, skozi ta preplet pa odpira različna družbeno kritična vprašanja, s posebnim poudarkom na problematiki medčloveških odnosov in človekovega odnosa do narave.

Društvo Hiša kulture v Pivki

Hiša kulture

### Petek, 22. marec

#### Otvoritev razstave PORT-ray

Na natečaj JSKD OI Koper in Izola ter DLU Insula je prispelo 70 del, med katerimi je 20 najkvalitetnejših del za razstavo izbrala umetnostna zgodovinarica, recenzentka in kuratorica Nataša Kovšca. Med 20 izbranimi razstavljavci iz Slovenije in Hrvaške je tudi domačin Andrej Udovič.

18.00

JSKD Postojna

Galerija Krpanovega doma

#### Doživite Pivko

Koncert skupine Studenec z gosti

19.00

Zavod za turizem Pivka

Krpanov dom

## Sobota, 23. marec

### Doživite Pivko z lovci

Dogodek o lovstvu, s poudarkom na lovski kulturni dediščini na Pivškem.

🕒 10.00-16.00

📍 Zavod za turizem Pivka, Postojnsko Bistriška zveza lovskih druženj, Študijski krožek MI in ZVERI

🏠 Ploščad pred Krpanovim domom

### Nina in ježeva skrivnost, fr.film

Rež.: Jean-Loup Felicioli, Alain Gagnol

🕒 16.00

📍 Kino Pivka

🏠 Krpanov dom

## Nedelja, 24. marec

### Velika noč na Suhorju

🕒 14.00, sveta maša v vaški cerkvi na

📍 Suhorju

15.00, recital pesmi Jožeta Volk Suhorskega in nastop ljudskih godcev z Barke

🏠 Vaško društvo Suhorje

### Modrijani osebno: Najlepše ljubezenske

🕒 20.00

📍 Ansambel Modrijani

🏠 Dvorana Skala

## Sreda, 27. marec

### Območna revija otroških in mladinskih pevskih zborov

Predstavilo se bo devet zasedb iz občin Postojna in Pivka.

🕒 18.00

📍 JSKD Postojna

🏠 Osnovna šola Pivka

## Četrtek, 28. marec

### Himera, it. film

rež.: Alice Rohrwacher

🕒 19.00

📍 Kino Pivka

🏠 Krpanov dom

## APRIL

### Ponedeljek, 1. april

### 18. tradicionalni velikonočni pohod Šmihel - Ratečevo Brdo

🕒 13.30

📍 Športno planinsko društvo Šmihelska dolina

🏠 Šmihel

## Četrtek, 4. april

### Predstavitel knjige Življenje z volkovi

🕒 17:15, likovna delavnica na temo volka

📍 ana.psenicnik@gmail.com

🕒 18:30, predstavitel knjige Življenje z volkovi

🏠 Center DINA, Krpanov dom Pivka

## petek, 5. april

### Klara Sax, Punk me to the end of love instalacija, 5. - 26. april

🕒 19.00

📍 Društvo Hiša kulture v Pivki

🏠 Hiša kulture

## Sobota, 6. april

### Gremo v kino s Postojnsko godbo 1808

Koncert filmske glasbe, otroški in mladinski zbor OŠ Pivka

Dirigent: Primož Petohleb

🕒 19.00

📍 Postojnska godba 1808, Zavod za turizem Pivka

🏠 Krpanov dom

## Nedelja, 7. april

### Balinarski turnir za otroke in mladince

🕒 9.00

📍 BK Orlek ORO MET Pivka

🏠 Balinarska dvorana Rešta v Pivki

### Spominska slovesnost

🕒 11.00

📍 Združenje borcev za vrednote NOB Postojna in občinski odbor Pivka

🏠 Pred spomenikom NOB in na Zgonarjevi domačiji v etnološki zbirki na Stari Sušici

## Ponedeljek, 8. april

### Modrinovi večeri v Ekomuzeju: Kako živeti s podnebnimi spremembami?

Dr. Lučka Kajfež Bogataj je postavila temelje raziskovanja podnebnih sprememb v Sloveniji. Kot članica Medvladnega panela za podnebne spremembe (IPCC) je leta 2007 prejela Nobelovo nagrado za mir. Za svoje delo je prejela številne nagrade in priznanja, med drugim red za zasluge Republike Slovenije.

🕒 19.00

📍 Krajinski park Pivška presihajoča jezera

🏠 Ekomuzej Pivških presihajočih jezer

## Nedelja, 14. april

### Koncert Fantov spod Šilentabra – Pesmi s'z stare škrinje

🕒 17.00

📍 Fantje spod Šilentabra

🏠 Športna dvorana Šmihel

## Sobota, 20. april

### Otroška delavnica ob razstavi Klare Sax

🕒 10.00

📍 Društvo Hiša kulture v Pivki

🏠 Hiša kulture

## Petek, 26. april

### Prireditve ob občinskem prazniku

Otvoritev Gasilskega doma in praznovanje 70 letnice PGD Košana

📍 PGD Košana

🏠 Gasilski dom Košana

## Torek, 30. april

### 9. Kresovanje na Pivškem

🕒 17.00 otroški program

🕒 20.00 ansambel Direkt in Fairplay band

📍 Klub študentov občin Postojna in Pivka

🏠 na igrišču za Osnovno šolo Pivka

## MAJ

### Četrtek, 9. maj

### Prireditve ob občinskem prazniku

Odprtje izgradnje kanalizacije v Zagorju

🕒 15.30

📍 Občina Pivka

🏠 Zagorje

### Osrednja prireditve ob občinskem prazniku občine Pivka

Podelitev občinskih priznanj

🕒 17.00

📍 Občina Pivka

🏠 Krpanov dom Pivka

## Petek, 10. maj

### Suzana Brborović, slike

10. - 31. maj

🕒 19.00

📍 Društvo Hiša kulture v Pivki

🏠 Hiša kulture

## Sobota, 11. maj

### 46. Državno tekmovanje mladih čebelarjev

📍 Čebelarско društvo Pivka in Osnovna šola Pivka